

Jesenice, 11. februarja 1972

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železara«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Dnina Justin — Jurčič doseгла

187.023 kg valjane žice

Z valjarne žice smo dobili zelo razveseljivo novico da je 8. februarja dnina Justin—Jurčič znova izboljšala dninski proizvodni dosežek z 187.023 kg izvaljane žice Ø 7 mm, navadnih kvalit. S tem je bil izboljšan doslej najvišji dninski dosežek, ki ga je 4. novembra lani dosegla dnina Grohar—Koren v višini 183.894 kg.

Ta dan pa so sodelavci v valjarni žice izboljšali tudi svoj dnevni dosežek in proizvedli 480.787 kg valjane žice Ø 6 in 7 mm, raznih navadnih kvalit. Od tega je bilo kvadratnih gredic v dimenziji 55 mm le 3220 kg. S tem so zelo izboljšali dosedanji najboljši dnevni dosežek, ki so ga dosegli 23. januarja letos s 455.396 kg.

Tako spodbudni dosežki so rezultat dobrega dela vseh valjavcev in elektro ter strojnih vzdrževalcev. Vsem sodelavcem v valjarni žice čestitamo in jim želimo še veliko takih dosežkov.

6. redna seja konference ZKS Železarne

Komunisti spregovorili o krepitvi svoje vloge in učinkovitosti

V petek, dne 8. februarja, je v Delavskem domu na Jesenicah sekretar Ludvik Kejžar sklical šesto redno sejo tovarniške konference ZKS. Za dnevni red je predlagal razpravo o vlogi in učinkovitosti organizacije ZKS v Železarni. Poleg članov konferenc, so seji prisostvovali tudi za to konferenco izvoljeni delegati po oddelkih, navzoč pa je bil tudi sekretar občinske konference ZKS dipl. inž. Štefan Nemec in podpredsednik republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Srečko Mlinarič. Prvič po daljšem času pa so se konference udeležili tudi delegati iz Železarskega izobraževalnega centra, ki so bili priključeni v tovarniško organizacijo ZK. Ob izredno dobri udeležbi je imel uvodni referat sekretar Ludvik Kejžar, ki ga zaradi aktualnosti tudi v celoti objavljamo na strani 8. in 9.

Referatu je sledila zelo konkretna in vsestranska razprava v kateri je sodelovalo 23. govornikov. Posebnost teh razprav je predvsem v tem, da so se komunisti dovolj kritično in ustvarjalno obračali do lastne organizacije, do lastnega dela in nakazali vrsto problemov, ki hromijo

večjo vlogo in učinkovitost organizacije, govorili pa so tudi o konkretnih nalogah, ki jih bodo morali opraviti, da ZKS resnično postane avantgarda delavskega razreda. Povzetke najbolj pomembnih razprav bomo objavili v prihodnji številki. Na seji so tudi verificirali na II. seji kon-

ference ZKS ZP Slovenske železarne osnovna izhodišča za zaključke in oblikovanje poslovnika ZKS ZPSŽ. Potrdili so tudi mandat članom, ki bodo do aprila 1973 delovali v konferenci ZKJ ZPSŽ in sicer: Ludvik Kejžar, Ivo Ščavničar, Stane Rev, Zdravko Črv, Ivan Kambič, Miro Ipa-vec in Tone Varl.

Šesta redna seja konference ZKS Železarne je nedvomno izredno uspela, to pa je tudi že močno jamstvo, da se tudi v praksi začno dosledno uresničevati naloge sprejete na 21. seji predsedstva in drugi konferenci ZKJ, ki jih je zelo konkretno obravnaval v svojem referatu sekretar in podkrepil ter razširil go- vorniki v razpravi.

Potreben je večji prispevek energetikov

V naši železarni prispevajo vedno večji delež k poboljšane- mu, cenenu in varnejšemu obratovanju posameznih proiz- vodnih naprav poleg strojnih in elektro vzdrževalcev, tudi ostali neposredni proizvajalci. Vedno širši krog stalnih, ponav- ljajočih in novih novatorjev in racionalizatorjev se trudi, da bi bilo naše delo še bolj rentabilno in poslovno uspešno.

Iz letnega poročila službe za novatorstvo in racionaliza- cijo za preteklo leto je jasno razvidno, da so bile poleg od- bora za izume in racionaliza- cije pri DS, zelo delovne tudi komisije za racionalizacije in novatorstvo pri svetih DE. Za vsemi komisijami na žalost vidno zaostaja komisija, v DE promet-transport, ki v pretek- lem letu ni imela nobene seje. Za njo pa nič ne zaostaja tudi komisija pri svetu DE ener- gije.

V obratih DE energije je zaposlenih 200 delavcev in strokovnjakov za vodno in plinsko ter za elektro in to- plotno energijo. To je lepo število delavcev, ki bi lahko z izboljševalnimi predlogi do- prinesli velik delež k poboljš- šanemu obratovanju. Od nji- hovega prispevka bi imeli prav gotovo velike koristi po- samezni obrati, kakor tudi ves delovni kolektiv.

Komisija za racionalizacije in novatorstvo pri svetu DE energije je imela v preteklem letu le dve seji. Na teh so člani pozitivno ocenili le tri tehnične izboljšave, avtorjem pa je bilo priznanih in izpla- čanih v skupni višini 1.900,00 N din.

Na letošnji prvi seji komi- sije za racionalizacije in nova- torstvo pri svetu DE energije, so člani komisije skupaj z obratovodji kritično in samo- kritično analizirali to mnogo premajhno, neznatno aktiv- nost energetikov na področju tehničnih izboljšav. Enotni so bili v ugotovitvi, da zelena za- vist med energetiki in žele- zarji sploh hromi in zavira inovacijsko aktivnost na vseh delovnih mestih naše železar- ne. Mogoče predolg in zama- tan je tudi birokratski in ad- ministrativni postopek pri realizaciji kakršne koli ideje do uvedbe in do končne ob- jektivne ocene in spodbude nagraditve. Novatorji in ra- cionalizatorji od nikoder ne

dobe zasluženih priznanj, ker njihovo delo ne zna nihče pravilno vrednotiti in upošte- vati. Energetiki imajo še mnogo koristnih zamisli, veli- ko izboljšav na raznih delov- nih mestih pa so tudi že iz- vedli. Za vse to njihovo priza- devno in uspešno delo ne najdemo razumevanja in pri- znanja pri pristojnih in odgo- vornih.

Na prvi letošnji seji, dne 1. februarja, so člani komisije ocenili samo eno in še to za- kasnelo prijavo št. 2029, od avtorja Ivana BIZJAKA, stroj- nika parnega kotla 111, iz obrata elektrotoplotne ener- gije. Na osnovi pozitivnih ocen in priporočil pristojnih in odgovornih energetskih strokovnjakov in izračuna ko- risti in prihrankov, je bila avtorju tehnične izboljšave »Vezava toplega zraka na zrakovod za dva mazutna go- rilca na parnem kotlu št. 111«, priznana enkratna odškodni- na v višini 800,00 N din.

Člani komisije so se na seji obvezali, da bodo povečali inovacijsko aktivnost med vsemi energetiki v obratih plinske in vodne energije, ka- kor tudi v obratih elektro in toplotne energije, kjer je še veliko nalog in problemov. V obratih delovne enote energi- je je še ogromno skritih in neizkoriščenih rezerv.

Nagrajenemu avtorju Ivanu Bizjaku se zahvaljujemo za njegovo prizadevnost in za njegov delovni dosežek in pri- znano ter izplačano odškod- nino, ki naj bo njemu in vsem ostalim energetikom v spodbudo.

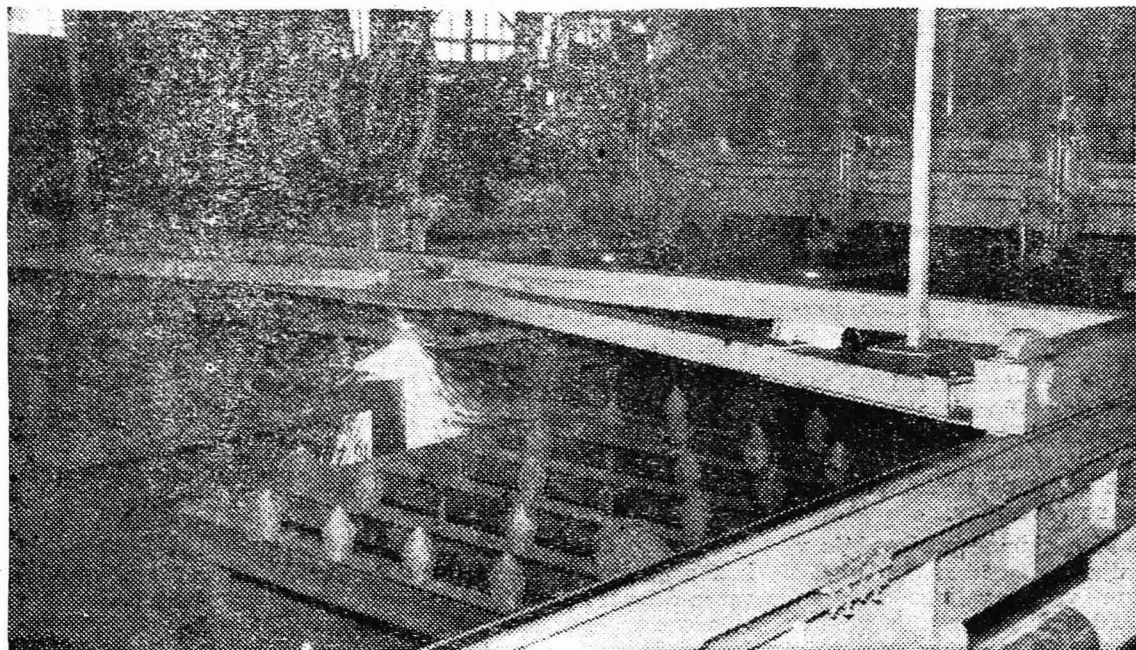
Zaključen I. letnik izredne talilniške šole

V petek, dne 4. februarja je bila na Železarskem iz- obraževalnem centru svečana podelitev spričeval učencem I. letnika izredne talilniške šole. Uradni naziv te šole je »Specializirana šola za meta- lurske delavce« in jo letos obiskuje 15 izrednih učencev, ki so sicer zaposleni v obra- tih plavž, martinarna in elek- tro jeklarna. Tri tedne v me- secu delajo na svojih delov- nih mestih, teden dni pa poslušajo teorijo na šoli.

Po kratkem uvodnem nago- voru ravnatelja šole dipl. inž. Toneta ZEVNIKA, je ne- kaj spodbudnih besed spre- govoril dipl. inž. Stanko ČOP, šef DE talilnice. Pohvalil je učence za njihov trud in jim zaželel enak ali še boljši uspeh v II. letniku. Prisotna

sta bila tudi Polde Lamovšek in Jože Rozman kot pred- stavnik kadrovskega sektor- ja. Ob koncu svečanosti jim je njihov razrednik prof. Zvonko Perat razdelil spriče- vala, Jože Rozman pa je v imenu železarne Jesenice po- klonil odličnim in prav do- brim učencem še spominska knjižna darila.

Ker je strokovna izobraže- nost kadrov na ključnih de- lovnihih mestih v Železarni predpogoj za boljše in kvali- tetnejše delo, je skrb nas vseh, da tak kader vzgajamo in izobražujemo. Ne sme nam biti žal sredstev in ča- sa, čeprav se rezultati ne po- kažejo kar čez noč. Vlaganje v izobraževanje, pa naj bo to v kakršnikoli obliki, je na- ložba, ki se bogato obrestuje.

Nov sekator za rezanje pločevine v valjarni 2400

Proizvodni načrt valjarn Javornik in valjarn Bela za leto 1972

Plan skupne proizvodnje za leto 1972 je v valjarnah Javornik in valj. Bela nekoliko višji od lanskoletnega. To zvišanje gre na račun planiranja več vredne proizvodnje in s premikom v kvalitetnejši asortiment blagovne proizvodnje. Za leto 1972 je zaradi zahtev pri planiranju stroškov plan porab narejen po stroškovnih mestih.

Plan starih valjarn je prikazan v naslednji tabeli:
Tabela I: Plan proizvodnje valjarn Javornik

Obrat	Skupna proizvod. v tonah	Blagovna proizvod. v tonah	Proizvod. za dom v tonah
Lahke proge	33.000	4.750	750
Valjarna 2400	100.000	99.100	900
Jeklovlek	19.000	19.000	—
Skupaj valj. Javornik	152.000	122.000	1650

Planirana količina skupne proizvodnje lahkih prog usreza obratovanju po sistemu 5 + 2 s tremi progami. Za vložek je predvideno: 18.850 t blumov, 850 t cagjev z lunckerjem iz Bele ter 2.000 ton gredic iz valjarne žice. Lahke proge oskrbujejo jeklovlek s paličnim jeklom, del proizvodnje je planirane tudi za prodajo. Predviden povprečen izplen za lahke proge je 88,7 %.

Predvidene so naslednje porabe:

električna energija	90,8 kWh/t
mazut	56,55 kg/t
para	60,— kg/t
valji	1,58 kg/t

Letošnji plan valjarne 2400 je za 5 % nižji od lanskoletnega.

Kvalitetni asortiment se v bistvu ni spremenil. Iz plana proizvodnje je izpadla le plemenito ogljikova pločevina. Za valjarno 2400 je bil izdelan optimalni program po metodi linearnega programiranja, ki stremi k čim večjemu dobičku. Vse naprave razen kalilne peči so razmeroma enakomerno in polno zasedene, kapaciteta sekatorjev se je povečala iz 20.000 ton na 30.000 ton.

Plan valjarn Bela je prikazan v naslednji tabeli:
Tabela II: Plan proizvodnje valjarn Bela

Obrat	Skupna proizvod. v tonah	Blagovna proizvod. za prodajo v tonah	Proizvod. za dom v tonah
Blooming	425.150	16.900	100
Steckel	121.250	58.250	50
HOP	20.600	19.900	100
Valjarna žice	110.000	32.880	120
Skupaj:	676.400	127.930	370

Plan skupne proizvodnje na Bloomingu, ki sestoji iz slabov, neobrezane debele pločevine, blumov in predtraku, je v primerjavi z letom 1971 povečan za 10,2 %.

Predvideni izpleni v valjarni Bela:

slabi za valjarno 2400	81,6 %
blumi za valjarno žice	81,— %
blumi za lahke proge	80,— %
pred trakovi za Steckel	88,— %

Remonti globinskih peči na Bloomingu so planirani v mesecih: februarju, aprilu in maju.

V skupni proizvodnji na Stecklu in v razrezovalnici so upoštevane tudi predvidene količine za valjarno 1300.

Pregled skupne in blagovne proizvodnje po porabnikih:

za hladno valjarno	30.100 t
za HOP	20.850 t
za prevajanje v Italija	12.000 t
prodaja iz razrezovalnice	34.300 t
prodaja toplotno obdelane pločevine	24.000 t

Planiran povprečen izplen na Stecklu je 85 %. Remont valjarniškega ogrodka na Stecklu je predviden v septembru.

Planirane porabe za Blooming in Steckel so naslednje:

električna energija	73,6 kWh/t
butan	3,8 kg/t
mazut	51,46 kg/t
oporni valji — Steckel	0,64 kg/t
delovni valji — Steckel	1,27 kg/t
delovni valji — Blooming	0,46 kg/t

Količinski plan hladne oblikovalnice profilov je nasproti letu 1971 povečan za 12.000 ton. V tem obratu so že lani na treh starih strojih presegli plan z višjim doseganjem proizvodnje. Dodatno povečanje omogoča nov agregat — oblikovalni stroj Rossi. Zaradi nabave orodja samo za »U« profile je na novem stroju planirana samo proizvodnja »U« profilov in profilov za cestne odbojnice. Za izvoz je planirano 1.000 ton profilov. Omenimo še to, da hladna oblikovalnica profilov predstavlja povsem samostojen obrat po preselitvi v hale na Javorniku.

Plan skupne proizvodnje v valjarni žice znaša 108.000 ton vroče valjane žice in 2.000 ton kvadratnih gredic, ki so namenjene za nadaljnje valjanje na progi 230 Ø lah-

kih prog. V program proizvodnje je vključeno tudi 5.700 ton žice za nadaljnjo predelavo v jeklovleku ter 69.300 ton žice za žičarno. Za prodajo je predvideno 32.880 ton. Planiran povprečen izplen v valjarni žice je 91 %.

Predvidene so naslednje porabe:

električna energija	200 kWh/t
mazut	65,91 kg/t
para	120 kg/t
kisik	2 kg/t
valji	1,33 kg/t

III. Plan realizacije:

Obrat	Prodana količina v tonah	Prodajna cena v din/t	Realizacija v din
Blooming	16.900	2.631	44.463.900
Steckel	58.250	3.222	187.681.500
Hlad. oblikov. profili	19.900	3.275	65.172.500
Valjarna žice	32.880	2.400	78.912.000
Valjarna 2400	99.100	3.165	313.651.500
Profilne valjarne	4.750	3.076	14.611.000
Jeklovlek	19.000	5.581	106.039.000
Skupaj:	250.780	3.232	810.531.400

V naslednji tabeli je prikazana realizacija. V prvi koloni je prodana količina, v 2 koloni je prodajna cena in v 3 koloni realizacija.

Povprečna prodajna cena je nekoliko višja od dosežene, zaradi boljšega asortimenta proizvodnje med obra-

nekoliko višji od lanskoletne realizacije. To zvišanje gre delno na račun novega agregata v HOP-u in na račun boljšega asortimenta. Zato lahko pričakujemo, da bodo valjarne Javornik in Bela svoj plan izpolnile.

Sektor za ekonomiko in organizacijo

Zaključek:

Plan skupne proizvodnje in realizacije valjarn Bela je le

Oddelek za ekonomske analize in planiranje

IV. zimske športne igre slovenskih železarjev

Letošnji prireditelj IV. zimskih športnih iger delavcev združenega podjetja Slovenske železarnice, je tovarniški odbor osnovne organizacije sindikata železarnice Jesenice. Pri organizaciji pa bodo sodelovali: komisija za športno rekreacijo pri OO sindikata Železarnice, smučarski klub Mojstrana, sankarski klub Jesenice, kegljaški klub Jesenice, namiznoteniški klub Jesenice in šahovsko društvo Jesenice. Organizacijski odbor je poverjen Slavanu Berlisku, častno predsedstvo pa sestavljajo: mag. inž. Peter Kunc, glavni direktor Železarnice, Franc Kobentar, predsednik TO OO sindikata, Ludvik Kejžar, sekretar TK ZKS Železarnice, Ljubo Jasnič, predsednik TK ZMS Železarnice in dipl. inž. Emil Ažman, predsednik DS Železarnice.

Tekmovanja bodo prihodnjo soboto 19. februarja in sicer veleslanje in smučarski teki v Mojstrani pri smučarski vlečnici, sankanje na Jesenicah za streljskim domom, kegljanje na asfaltu na kegljišču Podmežakljo, namizni tenis v domu TVD Partizan Jesenice in šah v šahovskem domu na Jesenicah. V hotelu Triglav v Mojstrani bodo še isti dan tudi razglasili rezultate in podelili priznanja in nagrade.

Letošnje zimske športne igre so za spremembo od iger v preteklih letih nekoliko spremenjene in so v program vključene tudi nekatere tipično zimske športne panoge. S tem bodo zimske športne igre samo pridobile na privlačnosti.

Športne igre slovenskih železarjev vedno bolj postajajo konkretna manifestacija medsebojnega zblíževanja in sodelovanja delavcev naših treh tovarn. Zato je prvo načelo športnih iger »važno je sodelovati«. Računamo, da bodo tudi naši sodelavci in njihovi svojci z zanimanjem spremljali in bodrili slovenske železarje, svoje sodelavce, k čimboljšim uspehom.

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje ter odprave v januarju 1972

Del. enota	SKUPNA PROIZVODNJA			BLAGOVNA PROIZVODNJA			Odprava
	program izvršitev	%		program izvršitev	%		
Plavž	13.560	11.287.7	83.2				
SM jeklarna	25.400	26.430.8	104.1				
El jeklarna	14.300	12.077.8	84.5				
Livarne	129	138.0	107.0	50	61.9	123.8	62
Šamotarna	1.500	1.272.2	84.8	300	338.4	112.8	338
TALILNICE:	54.889	51.206.5	93.3	350	400.3	114.4	400
Bluming-štel	43.900	42.362.5	96.5	7.192	7.054.3	98.1	6.709
HOP	930	599.4	64.5	924	599.4	64.9	585
Valjarna žice	9.280	10.116.5	109.0	3.200	5.020.5	156.9	5.080
VALJARNE BELA:	54.110	53.078.4	98.1	11.316	12.674.2	112.0	12.374
Lahke proge	2.730	2.733.1	100.1	100	480.3	480.3	464
Valjarna 2400	8.320	7.132.5	85.7	8.245	7.099.9	86.1	6.433
Jeklovlek	1.555	1.389.5	89.4	1.555	1.384.0	89.0	1.315
VALJARNE JKV.:	12.605	11.255.1	89.3	9.900	8.964.2	90.5	8.212
Hladna valj.	2.420	2.584.4	106.8	2.410	2.552.7	105.9	2.619
Žičarna	5.100	4.952.3	97.1	3.250	3.262.8	100.4	3.256
Žebeljarna	895	844.3	94.3	882	840.2	95.3	911
Elektrode	1.250	1.166.5	98.0	1.245	1.161.5	93.3	1.056
Prašek	125	48.6	38.9	125	48.6	38.9	46
PREDEL. OBR.:	9.790	9.596.1	98.0	7.912	7.865.8	99.4	7.888
SKUPAJ:	131.394	125.136.1	95.2	29.478	29.904.5	101.4	28.874
Tuja predelava		9.9			9.9		10
ZELEZARNA:	131.394	125.146.0	95.2	29.478	29.914.4	101.5	28.884

Planiranje proizvodnje za dom je 200 ton izvršene pa 187.7 ton

Kljub slabemu začetku in težavam, ki so jih posamezni obrati imeli, smo januar zaključili dokaj uspešno. Res, da posamezni obrati, predvsem zaradi objektivnih težav niso dosegli postavljenih planskih obvez, so pa zato dobro delali predvsem valjarne žice, hladna valjarna in štel.

K uspehu, da smo kljub stalnim težavam dosegli proti pričakovanju dobre proizvodne uspehe, je mnogo pripomogla valjarna žice s svojo rekordno skupno proizvodnjo in odpravo.

Analiza dela po obratih:

TALILNICE:

Talilnice gledano kot celota, plana niso izpolnile zaradi slabega vložka, redukcije električne energije in delno zaradi slabih vremenskih razmer, ki običajno nastopajo v tem letnem času. Izjema je SM jeklarna, ki je tako program kot družbeni plan preseгла, za kar gre sodelavcem v martinarni vse priznanje.

VALJARNE BELA:

Posebno dobre proizvodne rezultate je dosegla valjarna žice, kljub daljšemu zastoju v začetku meseca.

Plan prodaje bluminga ni bil izpolnjen zaradi pomanjkanja naročil za debelo pločevino in gredice.

Profilarna je pod planom zaradi prestavitve strojev na Javornik in montaže novega oblikovalnega stroja.

Pohvala gre štelarjem in adjustaži na Javorniku, da so z dobrim delom obveze izpolnili.

VALJARNE JAVORNIK:

Velike težave v proizvodnji je imela valjarna debele pločevine. Izpad proizvodnje gre predvsem na račun zmrzovanja butana, montaže novega sekatorja in zasičenosti trga s servisno pločevino. Poleg omenjenih vzrokov, je valjarna 2400 v prvi polovici meseca imela težave tudi zaradi nekvalitetnega vložka (slaba površina slabov).

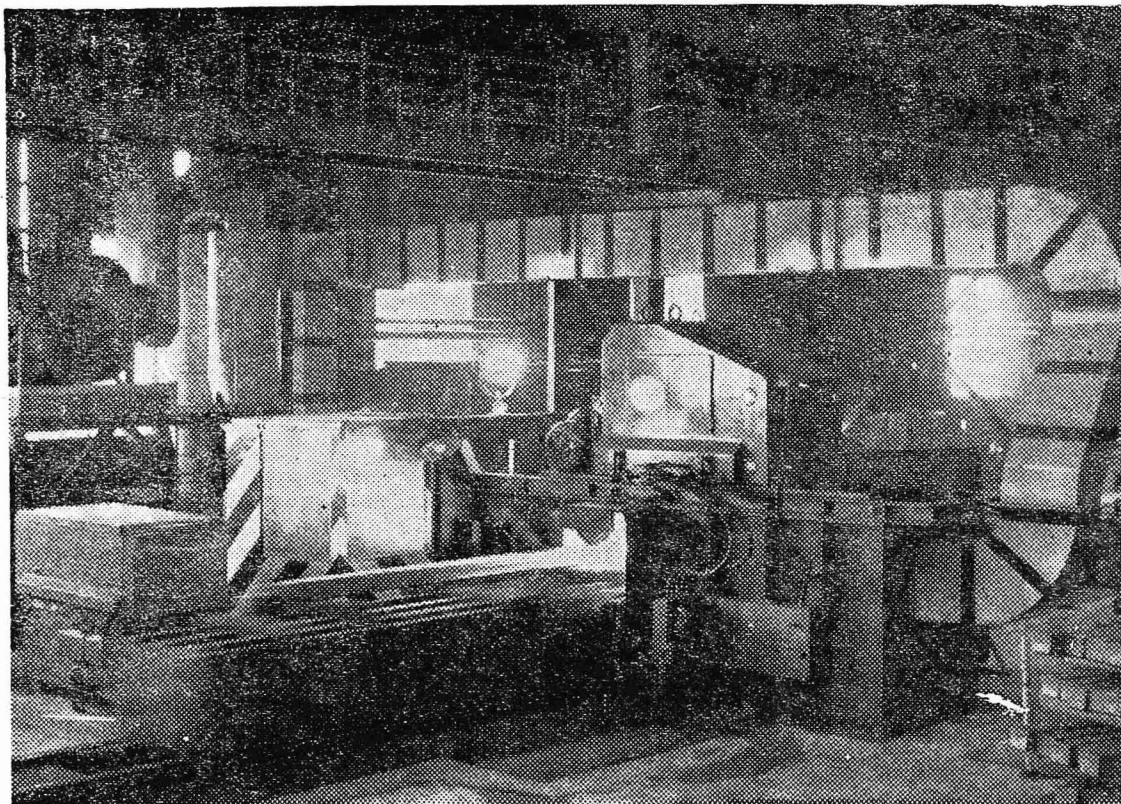
Tanjši dimenzijski asortiment, sorazmerno velika količina izmečka 84 ton, okvara potisne naprave za trojni vlek na Blau-Knox liniji, okvara na peskarskem stroju,

slabo delo brusilnice in luščilnice, so glavni vzroki, da jeklovlek ni izpolnil planskih obvez. Profiline valjarne so kljub težavam, ki jih imajo z čiščenjem materiala delale dobro in uspele v celoti zadovoljiti potrebe jeklovleka po vložku.

PREDELOVALNI OBRATI:

Pomanjkanje vodnega stekla v elektrodnem oddelku, v žičarni pa sneg, okvare na viličarjih in nereden prevoz valjane žice, so glavni vzroki, da planskih obvez obrata ni sta izpolnila.

Šk-

Valjarna Bela, naprava za plamensko čiščenje bram

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

Dežurna služba

	telefon	
	v pisarni	doma
SOBOTA, 12. februarja:		
inž. Emil AŽMAN, TSN	809	81 716
NEDELJA, 13. februarja:		
Edvard CENCEK, TSV	548	727
PONEDELJEK, 14. februarja:		
inž. Avgust KARBA, dir. proizv.	270	693
TOREK, 15. februarja:		
inž. Sašo KAVČIČ, hladna valj.	524	81 826
SREDA, 16. februarja:		
dr. inž. Marin GABROVSEK, dir. TKR	380	732
ČETRTEK, 17. februarja:		
inž. Miroslav NOČ, vodstvo vzdrž.	873	754
PETEK, 18. februarja:		
inž. Karel RAVNIK, el. jeklarna	433	81 411

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

PERSONALNE VESTI ZA MESEC JNAUAR 1972

Sprejetih je bilo 76 delavcev, delati je prenehalo 73 delavcev.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Franc FERME, 1911, strojne delavnice — 32 let in pol v ŽJ, Ivan KAMBIČ, 1921, valjarna 2400 — 17 let in pol v ŽJ in Ivan ŽUST, 1911, plavž — 34 let v ŽJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI: Stanko BRATINA, 1919, varnostna služba — 19 let v ŽJ, Jože JEREB, 1923, el. vzdrževanje — 26 let in pol v ŽJ in Franc Zupan, 1918, strojno vzdrževanje — 32 let in pol v ŽJ.

Vsem upokojenim delavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI SO: Anton ŽAGAR, 1932, nabavni oddelek — 10 let v ŽJ.

Svojem naše iskreno sožalje!

IZKLJUČENI SO BILI: Alija Avdič, 1953, šamotarna, Osman Bekrič, 1950, martinarna, Ibrahim Bešić, 1951, martinarna, Smail Bešliagić, 1954, transport, Emil Branc, 1942, hladna valjarna, Bogdan Čirić, 1941, plavž, Katarina Čuden, 1953, elektrodni oddelek, Janko Debeljak, 1959, transport, Mile Dimitrić, 1946, transport, Elmaž Gaši, 1950, martinarna, Stanko Govedarica, 1947, el. topl. energija, Tihomir Grujić, 1934, martinarna, Fehim Hopovac, 1954, valjarna Bela, Dragan Hristov, 1944, plavž, Stojimir Jangelovski, 1947, valjarna Bela, Dobroslav Jovič, 1951, PIV energija, Ferid Kadić, 1953, plavž, Šahbaz Karić, 1943, plavž, Simo Knežević, 1954, transport, Slobodan Kocić, 1948, žebeljarna, Pavel Kos, 1937, šamotarna, Ismet Kovač, 1955, valjarna žice, Mehmed Kovač, 1942, strojno vzdrževanje, Ilija Krnić, 1952, valjarna Bela, Mile Majstorović, 1951, žičarna, Sakib Malkoč, 1950, vajarna profilov, Džemal Maločić, 1951, valjarna Bela, Vehid Maločić, 1953, valjarna Bela, Zoran Milenković, 1952, elektro jeklarna, Muharem Mujadžić, 1950, vajarna profilov, Radenko Mutadžić, 1949, plavž, Ciril Noč, 1954, strojno vzdrževanje, Husein Nurić, 1945, šamotarna, Ekrem Omanović, 1951, transport, Slavko Panov, 1948, plavž Omar Pivač, 1954, žičarna, Ahmed Požegić, 1953, valjarna Bela, Ismet Požegić, 1949, plavž, Milorad Predojević, 1952, valjarna žice Ljubomir Prešeren, 1954, strojno vzdrževanje, Jože Pungerčar, 1935, transport, Ljubo Radić, 1954, žičarna, Ranko Sabljčić, 1953, martinarna, Savo Sljepčević, 1948, valjarna Bela, Marjan Srndović, 1949, šamotarna, Milivoj Stojčić, 1953, martinarna, Momčilo Šabić, 1946, plavž, Žerko Šatara, 1952, valjarna 2400, Julka Skripić, 1931, valjarna 2400, Aleksander Veličković, 1952, martinarna, Vlado Velinovski, 1950, valjarna profilov, Jože Zoran, 1940, martinarna, Alojz Zupančič, 1937, valjarna profilov.

Na Višji šoli za organizacijo dela v Kranju so diplomirali:

Matevž GLUHAR — jeklovlek,

Franc POTOKAR — šamotarna,

Stanislav ENIKO — tehnični sektor.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

KONSTITUANTNA SEJA TK ZM ŽELEZARNE JESENICE

Predsednik TK ZM Ljubo Jasnič je sklical pretekli teden konstituantno sejo novoizvoljenega predsedstva tovarniške konference Zveze mladine. Dober odziv članov predsedstva na konstituantni seji je potrdil, da se vsi izvoljeni zavedajo svoje odgovornosti, hkrati pa pravilnost dela kadrovske komisije pri najvišjem mladinskem forumu v železarni. To naj bo obenem tudi spodbuda za nadaljnje delo, katero upam, da bo vsaj tako uspešno kot je bilo v pretekli mandatni dobi.

Predsedstvo je na svoji kodstituantni seji izvedlo dopolnilne volitve in sicer:

— za sekretarja je bila izvoljena Ivanka Špehonja, medicinska setra v obratni ambulanti Železarne,

— za predsednike komisij pa so bili predlagani in potrjeni:

za športno komisijo Lado Sotlar,

za društveno komisijo Ferdo Kikelj,

za ideološko komisijo Miro Ipavec.

Člani predsedstva, ki sestavljajo posamezne komisije, so se na konstituantni seji odločili v kateri izmed njih bodo delali. Želja sekretariata je namreč, da naj vsakdo pristopi k aktivnemu delu na tistem področju katero mu najbolj ustreza, kajti s tem se poveča zainteresiranost pa tudi volja do dela je večja.

Kljub temu, da je bila seja namenjena konstituenti novega predsedstva, so rešili še nekaj prošenj. Imenovali so svojega člana, oziroma delegata na mladinski konferenci metalurškega kombinata Zenica in sprejeli povabilo tovarne Verig iz Lesc za sodelovanje na njihovem quizu, ki ga prirejajo ob 50-letnici podjetja. Potrjeni pa so bili obenem tudi sklepi športne in društvene komisije, katere sta komisiji sprejeli na prvih sejah v novi mandatni dobi.

Ob zaključku naj poudarim še misel, ki je veskozi spremljala prvo sejo TK ZMS v novi mandatni dobi: natančno izvajanje začrtanega programa TK ZM in komisij, sprejeta v decembru lanskega leta, kajti le tako bo delo komiteja uspešno in tekoče. Ob tem pa z mladostnim poletom posegati v vsa družbeno-politična dogajanja, ob tem afirmirati mladega človeka in ga idejno in politično vzgajati v dobrega mladince in delavca. Upam, da naloga, čeprav je obsežna ni pretežka, še najmanj pa ob tako dobri in veliki sosedbi novega predsedstva, kot je bilo na konstituantni seji.

MLADI IN 2. KONFERENCA ZKJ

Zaključki 2. konference ZKJ postavljajo pred mladinsko organizacijo v prvi vrsti tri skupine nalog:

— razvoj samoupravljanja in vloge združenega proizvajalca v družbenem odločanju,

— krepitev idejno-politične vloge in dejavnosti ZM,

— napredek družbenega položaja mladine, od česar je odvisno njeno idejno politično opredeljevanje.

Takšna je tudi osrednja usmeritev vseh naših dosedanjih stališč, zato moramo na osnovi akcijskega programa 2. konference ZKJ, akcijskega programa predsedstva ZM in RK ZMS posebej poudariti nekatere že sprejete dogovore v ZMS. Osrednje mesto med temi dogovori ima nedvomno delovanje ZMS med delavsko mladino, temu služi nadaljevanje Akcije 75. TK ZM je v preteklem letu uspešno sodelovala v tej akciji in za svoje delo prejela tudi priznanje RK ZMS. Vendar pa ravno RK ZMS še vedno ni zadovoljna s samim potekom akcije. Naj naštejemo samo nekaj ugotovitev:

— komisija za družbeno-ekonomske odnose, ki pomeni temeljni pogoj za aktivno in strokovno delo na področju dela z aktivni ZM v delovnih organizacijah, nima od 54 upoštevanih, zajetih 15 občinskih konferenc;

— stike z aktivom, ki je sodeloval v Akciji 75, še vedno ni vzpostavilo 14 občinskih konferenc;

— najpogostejša oblika usposabljanja so še vedno seminarji. Politične šole se v glavnem načrtujejo skupno z aktivom mladih komunistov oziroma OK ZKS;

— s strani OK ZMS je bila do sedaj obiskana le dobra polovica aktivov po delovnih organizacijah;

— stiki z ostalimi družbeno-političnimi organizacijami so še vedno preskromni.

Sodeč po zbranih informacijah in analizi vprašalnikov o aktivnosti OK ZMS na področju aktivov ZM v delovnih organizacijah, lahko ugotovimo, da se načrt dela ZMS na področju aktivov ZMS v delovnih organizacijah kljub pomembnim premikom prepočasno uresničuje. Ravno premiki aktivnejših občinskih organizacij pa nam dokazujejo, da je tudi v sedaj razmeroma manj aktivnih občinskih organizacijah možno stvari speljati na bolje in premagati številne objektivne in subjektivne težave.

V našem prihodnjem delovnem obdobju se bo treba z ozirom na zaključke II. konference ZKJ, posebej in kar največ posvetiti delu z zaposleno mladino. Kje so razlogi za takšno odločitev? Nedvomno in neizpodbitno je namreč, da ravno zaposlena mladina predstavlja pomemben činitelj v članstvu naše organizacije na področju občine. Pomembna komponenta je še prav posebej problematika, s katero se, kot sestavni del vseh zaposlenih, srečujejo mladi v delovnih organizacijah. O teh problemih se je do sedaj že mnogo razpravljalo. RK ZMS je v svojem delu ravno tem problemom posvetila ogromno pozornost (3. seja RK ZMS z dne 15. 11. 1969, knjižnica Aktiv ZMS v delovni organizaciji in Akciji 75). Zavedati se je treba, da problemov ni mogoče odpraviti v relativno kratkem času, računati pa moramo obenem tudi na to, da bo aktualna politična in ekonomska situacija razkrivala vedno nove težave.

Mladi smo kritični tako do ekonomskih in političnih ovir, ki onemogočajo hitrejši razvoj samoupravnih odnosov. Prizadevamo pa si tudi, da bi mladi istočasno s kritiko spoznali, da so delno soodgovorni za današnje razmere še posebej pa za razmere, ki bodo jutri.

SEMINAR ZA MLADE NA BLEDU

Ideološka komisija pri TK ZM železarne Jesenice prireja skupaj z mladinskimi aktivni Veriga iz Lesc, Plamena iz Kroke, Peko iz Tržiča, Elana iz Begunj in Vezanine z Bleda, v soboto, dne 12. februarja v hotelu Park na Bledu, celodnevni seminar s pričetkom ob 9. uri dopoldan. Komisiji je uspelo pridobiti za seminar vrsto kvalitetnih predavateljev in priznanih družbeno-političnih delavcev. Kot gost bo sodeloval svetovni popotnik iz Kranja Stane Tavčar z barvnimi diapozitivi o potovanju po Bližnjem Vzhodu. Za udeležence seminarja iz našega podjetja nosi stroške prehrane in vožnje TK ZM. Po seminarju bo skupno z omenjenimi kolektivi veliko pustno rajanje v Kazini na Bledu. Igra ansambl Radia Tržič.

Vse mladinke in mladince, ki ne bi dobili pravočasno vabil za udeležbo na seminarju prosimo, da se prijavijo na tel. št. 218 oziroma 269.

Železarna Jesenice
TK ZM

Polletni učni uspeh na ŽIC

Na strokovnih šolah pri Železarskem izobraževalnem centru smo končali prvo polletje. Učenci so se že vrnili iz krajših počitnic, tako, da pouk zopet normalno teče. Kakšen pa je bil učni uspeh v prvem polletju, so učenci in učitelji zadovoljni z njim?

Učni uspeh učencev poklicne šole je bil zadovoljiv, saj je od 192 učencev izdelalo razred 120 učencev ali 62,5%, na tehnični šoli pa je bil učni uspeh precej slabši, ker je bilo od 182 učencev pozitivno ocenjenih le 84 ali 46,3%.

Če primerjamo dosežen učni uspeh z učnim uspehom v istem redovalnem obdobju preteklega šolskega leta, je na poklicni šoli učni uspeh za 4,5% slabši, na tehnični pa za 1,7%. Vzrok za nekoli-

ko slabši učni uspeh letos je težko ugotoviti. Nekaj let nazaj se je na obeh šolah učni uspeh iz leta v leto izboljševal, zato je vzrok še težje ugotoviti. Lahko bi domnevali, da so temu krive proste sobote, ki smo jih uvedli v tem šolskem letu. Znano je, da nekateri učenci prostih sobot ne znajo prav izkoristiti. Tisti, ki so manj sposobni in dosegaajo slabše učne uspehe, bi morali sobotno dopolnilno izkoristiti za učenje, da bi v ponedeljek prišli

pripravljeni v šolo. Petdnevni delovni tednik zahteva od učencev maksimalno zavzetost za delo, tako v šoli kot doma.

V primerjavi s prvo redovalno konferenco, so vsi razredi tako dobri kot slabi, učni uspeh nekoliko izboljšali. Če je to odraz boljšega dela in prizadevanja učencev, je to pohvalno, vendar je že ustaljena tradicija, da je učni uspeh ob polletju, posebno pa ob koncu leta boljši.

Na poklicni šoli so najboljši učni uspeh dosegli učenci 1. d razreda, ki se učijo za livarje in hladno valjavce. Učence smo v ta oddelek vpisali z nepopolno osnovno šolo. S svojim uspehom so dokazali, da so pripravljeni de-

lati in se učiti, da bi tako dosegli cilj, ki so si ga zastavili. Za dosežen uspeh je učiteljski zbor učence pohvalil z željo, da učni uspeh še izboljšajo. Dober učni uspeh so dosegli še učenci 3. a, 1. b, 2. e, 2. a in 1. a razreda.

V učnem uspehu pa zaostajajo učenci, ki se učijo za elektricarje. To zaostajanje opazimo že nekaj let nazaj. Verjetno je vzrok v tem, da je učni program za elektricarje bolj zahteven, ki ga učenci s slabšim uspehom iz osnovne šole ne zmorejo. Z večjim prizadevanjem in boljšim delom pa bi lahko to nadoknadili. To lahko trdimo zato, ker je med elektricarji odličnjak, Franc Sinkovič. Zato smo ga vprašali kaj meni o tem. Povedal je, da se

snov, ki jo dopolnje obravnavajo, popoldne nauči, potem pa snov večkrat ponavlja. Razlage pri šolskih urah pozorno spremlja, če je potrebno si določeno snov zapiše. Domače čtivo naredi v prostem času, ker rad bere. Misli, da je odličen zato, ker tako dela in zato ker stanuje v domu učencev. Čas, ki je določen za učenje v celoti izkoristi, če pa bi bil doma, verjetno ne bi bil odličen, ker bi ga pritegnilo kaj drugega ne pa učenje. Meni pa, da bi lahko učenci dosegli pozitiven uspeh, če bi pri učenju vložili več truda in si načrtno razporedili čas za učenje.

Po številu nezažostnih ocen delajo učencem največ težav slovenščina, matematika in elektro-tehnični predmeti.

Na tehnični šoli, strojni oddelek, so najboljši učni uspeh dosegli učenci 4. s, 3. s in 1. s razreda, precej za njimi pa zaostajajo učenci 2. s razreda. Učenci metalurškega oddelka so dosegli zelo slab učni uspeh, saj je v vseh razredih manj kot 50%, pozitivno ocenjenih učencev.

Kaj meni o delavnosti in prizadevnosti učencev smo vprašali odličnjaka tehnične šole Zvoneta Zimica. Povedal je tole: »Pridno sem se učil že v osnovni šoli in si s tem ustvaril dobro podlago za nadaljnjo šolanje. Privlačevala me je tudi tehnika, tako, da sedaj vem, kaj hočem. Delo, ki mi ga nalaga šola si točno razdelim in ga pravočasno opravi. Programe, risbe in domače čtivo naredim čimprej, da mi ostane več časa za učenje. Računskih nalog naredim precej in jih večkrat predelam, posebno še pred kontrolno ali šolsko nalogo. Precejšen del snovi se naučim že v šoli, ko spremljam pouk. Dobro si tudi zapomnim navodila učiteljev, ko opozarjajo učence na pomembnost določene snovi, naredim si tudi primerne zapiske, kar mi veliko pomaga pri učenju. Menim, da z načrtnim delom in prizadevnostjo pri učenju ni težko doseči pozitivnega učni uspeh.«

Na večernem oddelku tehniške šole je bilo pozitivno ocenjenih 36 učencev ali 43,3%. Učni uspeh bi bil lahko boljši, če bi učenci bolj redno obiskovali pouk. Izostajajo predvsem zaradi popoldanskega ali nočnega dela. Zato je njihov slab učni uspeh delno razumljiv.

V januarju so končali s prvim letom šolanja talilci, ki obiskujejo večerni oddelek poklicne šole. Zaposleni so v železarni na različnih delovnih mestih. Učenci so pokazali zelo dober učni uspeh, saj je le en učenec izdelal razred s popravnim izpitom. Učenec Turkez Hamzalija je bil odličen, ostali pa prav dobri in dobri. Šolanje bo trajalo še eno leto. Ko bo urejeno praktično poučevanje na delovnem mestu, bo šolanje talilcev prav gotovo še uspešnejše. Tako bo šola dala nov kader talilcev, ki bodo v bodoče prevzeli odgovorno delo pri proizvodnji groblja in jekla.

ZT

Samoupravni organi v preteklem tednu

7. seja odbora za kadre

Na 7. seji odbora za kadre, ki jo predsednik odbora inž. Boris Bregant sklical v torek, 8. februarja 1972 so obravnavali naslednja vprašanja:

1. Za poklicno šolo in šolo za specializirane poklice so za leto 1972/73 razpisali tele štípendije:

Za poklicno šolo Jesenice:
25 štípendij za ključavničarje,
25 štípendij za ključavničarje varilce,

10 štípendij za ključavničarje orodjarje,
10 štípendij za vodne inštalaterje,

10 štípendij za strugarje in
30 štípendij za elektrifikarje.
Za šolo za specializirane metalurške poklice:

proizvodnja jekla in litine:
6 štípendij za talilce pri plavžih,

10 štípendij za talilce pri SM pečeh,

6 štípendij za talilce pri elektro pečeh in

6 štípendij za kaluparje li-varje.

vroča predelava jekla:

15 štípendij za valjavce profilov in žice,

10 štípendij za valjavce pločevine.

hladna predelava jekla:

15 štípendij za hladno valjavce in

20 štípendij za žičarje (in vlačilce jekla).

2. Vzeli so na znanje informacijo kadrovskega sektorja o izdaji in razdelitvi priročnika za člane samoupravnih organov in nameravanem nadaljnjem izobraževanju. V zvezi s tem so sklenili, da kadrovskega sektorja pripravi informacijo za enotno obravnavanje priročnika in da se priročnik obravnava na sejah samoupravnih organov kot

posebna točka dnevnega reda s tem, da se razprave zaključijo do konca marca.

3. Za »asistenta za proizvodnjo obrata šamotarne« so imenovali Daniela Moriča, za »referenta za rezervne dele v tehniških službah vzdrževanja« pa Franca Lončarja.

5. seja odbora za osnovna sredstva

Predsednik odbora za osnovna sredstva inž. Jaka Soklič je sklical 5. sejo odbora v ponedeljek, 31. januarja 1972. Na seji so obravnavali tale vprašanja:

1. Odobrili so likvidacijo osnovnih sredstev po seznamu evidence osnovnih sredstev, predstavljajo pa še sedanjost vrednost 352.384,29 din. Odobrili so tudi likvidacijo velikega orodja in instrumentov po seznamu knjigovodstva osnovnih sredstev. Ta sredstva so se do sedaj štela kot osnovna sredstva in razen neznatnih izjem ne predstavljajo nobene sedanje vrednosti. Sklenili so, da bodo predlagali odboru za poslovno politiko, naj bi odobril, da se del sredstev od zavarovalnin za strojelome in podobno prenese v sredstva amortizacije namensko za pokrivanje sedanje vrednosti likvidiranih osnovnih sredstev. Odgovorni službi so naročili, da sedanjo vrednost likvidiranih osnovnih sredstev pokrije z vrednostjo starega železa in to za železarno ne sme predstavljati dodatnih stroškov.

2. Vzeli so na znanje poročilo o stanju sredstev amortizacije osnovnih sredstev. Na

4. Reševali so vloge največ za odobritev študijskih ugodnosti in jih večino zavrnili, ker vstrajajo na stališču, da se študijske ugodnosti odobravajo ob začetku šolskega leta, odobrili pa so IV. letniku šole za zdravstvene delavce 1.000 dinarjev kot pomoč pri organizaciji zaključne ekskurzije in naknadno mladinskemu aktivu tehniške srednje šole 2.400 dinarjev, kot prispevek za nagrade pri tekmovanju »Kaj več o samoupravljanju v železarni«.

znanje so vzeli tudi rekapitulacijo stroškov za škarje Bronx.

3. Odobrili so dodatna sredstva za ureditev in postavitev naprav za izdelavo oblikovalnih kolutov za novo profilarno v strugarni valjev na Javorniku, razen kalilnice, ker bodo obdelane kolute kalili v kalilnici strojnih delavnic. Nadalje so odobrili nabavo 2 elektro viličarja in 4 usmerenike, nabavo grelcev za navijalnice VAC žice, nabavo tehtnice za laboratorij žičarne, nabavo vitljev za žičarno in nabavo še 1 viličarja z rezervno baterijo za žebeljarno. Odobrili so nabavo garderobnih omaric v vrednosti 50.000 din, katere pa bo obratom po potrebi razporejala evidenca osnovnih sredstev. Nadalje so odobrili nabavo naprave za odsesavanje prahu pri stružnici Hasse Wrede, nabavo in montažo sušilne peči za elektrode, nabavo kolutnega rezalnega stroja in dodatna sredstva za postavi-

tev še enega stebra za razsvetljavo na haldi ter nabavo za previjanje elektrodne žice »Elira« in stroja za rezanje kovin.

4. Vzeli so na znanje sanacijski program in predlog koristenja sredstev investicijskega vzdrževanja za leto 1972, ki ga je predložila služba za vastvo pri delu in sklenili, da naj se sanacijski program obdela po posameznih pozicijah.

5. Odobrili so likvidacijo in

prenos likvidiranega stroja in torzijskega aparata iz hiadne valjarne na tehnični muzej Železarne. Nato pa so še obravnavali program investicijskega vzdrževanja muzejskih objektov na Stari Savi in grobi finančni proračun za obdobje 1972-1973 ter sklenili, da bodo program ponovno obravnavali na naslednji seji odbora, do takrat pa je treba ugotoviti koliko sredstev bo potrebno za nujno zaščito muzejskih objektov.

13. seja odbora za dohodek in nagrajevanje

Na 13. seji odbora za dohodek in nagrajevanje, ki jo je predsednik odbora sklical v torek, 8. februarja 1972, so obravnavali analizo cenikov za zadnji kvartal lanskega leta, oblikovanje osebnega dohodka v januarju letos ter reševali tekoče zadeve.

Na podlagi analize cenikov v zadnjem četrtletju lanskega leta so sklenili, da se popravijo ceniki naslednjim obratom.

plavžu	za + 6,5 %
martinarni	za + 5 %
elektrojeklarni	za + 8 %
šamotarni	za + 8 %
hladni valjarni	za - 10 %
žičarni	za + 5 %
jeklovleku	za + 8 %

Valjarni Bela in žebeljarni so odobrili notranje spremembe cenikov, vzdrževalnim ter energetskim obratom, ki so vezani na proizvodne obrate pa tudi ustrezno popravko oblikovanja glede na vpliv povečanih cenikov proizvodnim obratom. Popravljeni ceniki veljajo od 1. januarja 1972.

Ko so obravnavali oblikovanje maso osebnega dohodka za januar, so sklenili, da se izplača celotna oblikovana masa, ker ustreza doseženim proizvodnim in finančnim rezultatom in je v skladu s sprejetim samoupravnim sporazumom. Poleg rednih popravkov v okviru 97-105 % so priznali vzdrževalnim obratom akontacijo do srednje meje na račun vpliva povečanih cenikov proizvodnih obratov in dotacijo jeklovleku tudi do srednje meje.

V nadaljevanju seje so obravnavali predlog za likvidacijo računov osebnega dohodka in sklenili:

— da se rezervna sredstva obratov koristijo v I. četrtletju 1972 po ustaljenem načelu za popravke v mejah 97 do

105 %. Ob spremembi sistema nagrajevanja pa bo odbor posebej sklepal o koristenju sredstev ki bodo takrat na razpolago,

— da se razpoložljiva sredstva rezerv delovnih enot prenesejo v leto 1972,

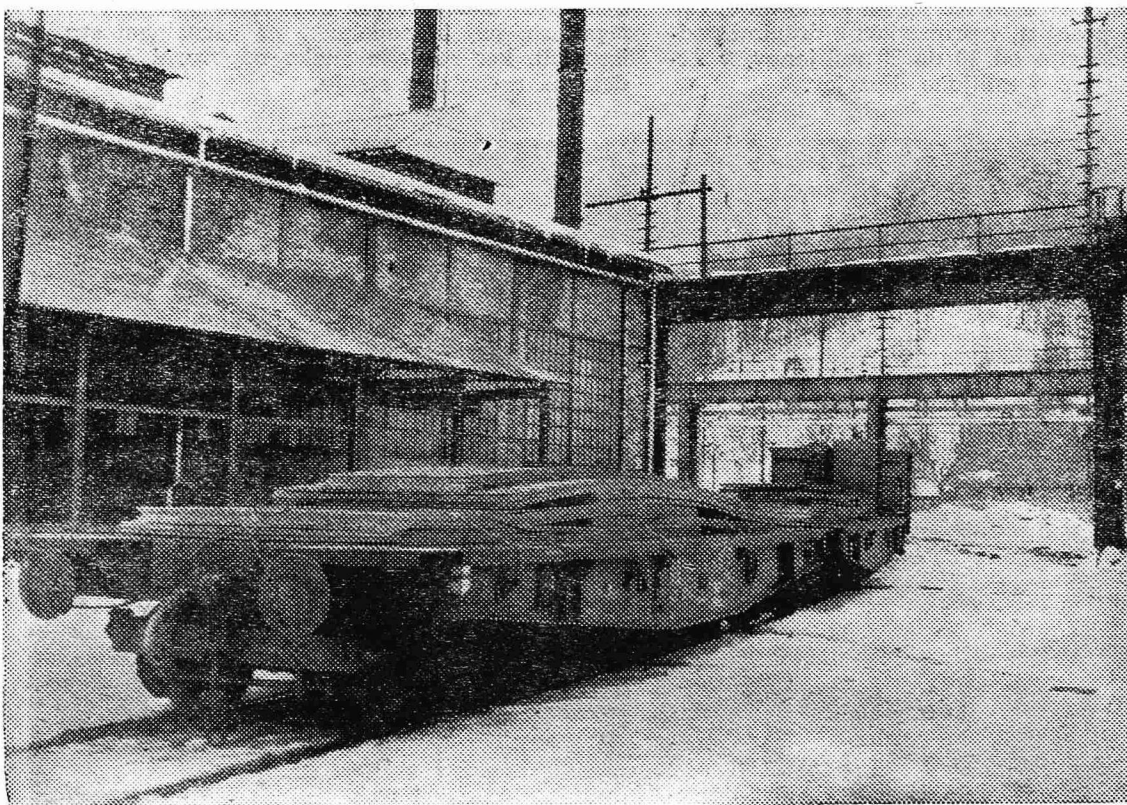
— da se smatra račun za razmejevanje kot zaključen, ker je razmejevanje le tehnična in časovna razporeditev dela osebnih dohodkov. Obratom in delovnim enotam zato ne bo treba v letu 1972 pokriti negativnega salda, pa tudi pozitivnega ne bodo mogli koristiti,

— da se odobrijo odpisi zadolžitve v zvezi s posojili za izplačila osebnih dohodkov, ker ni možnosti, da bi se posojila vračala z morebitnimi presežki v letu 1972.

Potrdili so plan uvajanja novega sistema nagrajevanja in naročili, da se celotno gradivo objavi tudi v tedniku ŽELEZAR, v naslednjem obdobju pa da v javno razpravo delovnim skupinam po delovnih enotah.

Glede najvišjega osebnega dohodka v Železarni so sklenili, da se mesečno zasleduje in če preseže zgornjo mejo dovoljeno po sporazumu, je treba presežek deponirati.

Nato so še naročili direktorju finančno računovodskega sektorja, da ugotovi možnost povečanja predujma od 300 na 500 dinarjev in na naslednji seji sporoči možnost, kdaj bi se lahko tak povečan predujem izplačeval.

Pločevina iz javorniških valjarn pripravljena za odpravo

Na osnovi čl. 10 pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice, dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosto delovno mesto

»vodja elektro vzdrževanja HVŽ«, šifra 6671, U-5, 1 oseba v vzdrževanju elektro naprav.

POGOJI:

Za zasedbo navedenega delovnega mesta se zahteva elektro fakulteta — jaki tok in 2 leti prakse.

Pismene prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je v 8 dneh od dneva objave poslati na kadrovskega sektorja železarne Jesenice.

KADROVSKI SEKTOR

Sestanki delovnih skupin

V drugi polovici januarja in v prvih dneh februarja so skoraj na vseh sestankih delovnih skupin obravnavali predlog pogodbenih odnosov med železarno in gostinskim podjetjem Železar. Zaradi velikega obsega teh povzetrov ne bomo v celoti objavili, pač pa bomo v Železarni objavili analizo sestankov na katerih so obravnavali to problematiko.

20. 1. — HVŽ — KLINAR — ŽIČARNA II — Vzeli so na znanje informacijo o planu za december in rezultatih doseženih v letu 1971. Zanima jih tudi končni finančni rezultat, s katerim pa bodo seznanjeni ob zaključku računa podjetja. Menijo, da bo plan za januar in za leto 1972 težko izvedljiv. Zanima jih tudi kako bo z osebnimi dohodki. Dobili so pojasnilo, da bodo osebni dohodki večji tudi ob večji proizvodnji. Delavke zaposlene v previjalnici VAC žice želijo, da se pri novih strojih uredijo ploščice za pritrditev klobučevine za čiščenje žice.

20. 1. — HVŽ — MARINKOVSKI — ŽIČARNA II — Največ so govorili o planu za december, ki je bil kljub zastojem presežen za 5,24 %. S kvaliteten sortimentom so bili zadovoljni, razen pri proizvodnji patentirane žice, kjer pa imajo težave z oskrbo butana. Podrobneje so bili seznanjeni tudi z rezultati žičarne, doseženimi v lanskem letu in z družbenim planom za leto 1972, ki predvideva 66.500 ton proizvodnje. Povečanje plana sloni na večji produktivnosti, računajo pa tudi z nabavo novega stroja za vlečenje debele žice, ki naj bi začel obratovati v drugi polovici letošnjega leta.

31. 1. — MARTINARNA — BAUMAN — LIVNA JAMA — Znova so obravnavali delovno disciplino v obratu. Še vedno je nekaj posameznikov, ki ne prihajajo pravočasno na delovno mesta oziroma jih predčasno zapuščajo. Govorili so še o kadrovanju in ugotavljajo, da v obrat dobivajo ljudi, ki večkrat menjajo podjetja in ne ustrezajo za bolj odgovorna delovna mesta. Zanima jih tudi kako v tovarni nabavljamo rezervne dele za razne naprave. Omenjali so primer mehanske krtače, ki že nekaj časa ne dela, jo pa nujno potrebujejo. Menijo, da menjava krtač ne predstavlja veliko investicijo. Pred dnevi so imeli v njihovi delovni skupini manjšo poškodbo, ki pa je ne bi bilo, če bi bili bolj dosledni na delovnem mestu.

17. 1. — VALJARNA BELA — KNIFIC — BLUMING STEKEL — Pri pregledu in analizi dela za december valjanci niso imeli pripomb in so delali v redu. Tudi proizvodnja je bila zadovoljiva. Dobro bo treba delati tudi v letu 1972, da bo izpolnjen proizvodni načrt, ob ustreznem programu in manjšem številu zgrešenih šarž. Obravnavali so tudi predlog nove kvalitete vsebine integracije slovenskih železarn. Govorili so še o disciplini, z zadovoljstvom pa sprejemajo začetek štirizmenskega obratovanja na štetju in so prepričani, da bo delo bolj usklajeno. Pripombe so imeli tudi glede osebnih dohodkov.

31. 1. — GRADBENO VZDRŽEVANJE — JENSTERLE — MIZARNA — Na sestanku so bili prisotni mizarji, pleskarji in steklarji. Posredovana so jim bila poročila o doseženih rezultatih v decembru in tudi sklepi komisije za proizvodnjo v delovni enoti vzdrževanja. Omenjali so še disciplino pri delu.

31. 1. — GRADBENO VZDRŽEVANJE — PETRAS — PLASTIKA — Kljub težavam, ki nastajajo so bili z doseženimi rezultati v decembru zadovoljni. Ob koncu sestanka so se zavzemali za večjo disciplino ter red in čistočo v delovnih in higienskih prostorih.

29. 1. — GRADBENO VZDRŽEVANJE — ZUPAN — TESARJI — Razen o proizvodni problematiki in doseženih rezultatih v decembru so na sestanku govorili še o delovni disciplini ter se zavzemali za boljše korišćenje delovnega časa.

29. 1. — GRADBENO VZDRŽEVANJE — TRAVNIK — KLEPARJI — K poročilu o proizvodni problematiki in doseženih rezultatih v decembru niso imeli pripomb. Na Javorniku imajo dovolj dela, zato naj bi kleparji v Jesenic pomagali s tem, da bi prevzeli eno stavbo in opravili potrebno delo.

29. 1. — GRADBENO VZDRŽEVANJE — ZUPAN — JAVORNIK — Glede doseženih rezultatov v decembru niso imeli pripomb, kar pa zadeva

zastoj opozarjajo posamezne obrate, na pravočasno obveščanje. To je potrebno zaradi priprave dela in izvedbe popravil. Le tako bodo zmanjšali zastoj in hkrati povečali proizvodnjo. Obravnavali so tudi disciplino in izkorišćenje delovnega časa. Znova so opozorili na obvezno uporabo zaščitnih sredstev z namenom, da bi zmanjšali število poškodb na delovnih mestih.

29. 1. — GRADBENO VZDRŽEVANJE — RUPNIK — ZIDARJI — Tudi na tem sestanku so poslušali poročila o doseženih rezultatih v decembru, obravnavali so tudi problematiko zastojev in bili seznanjeni s sklepi komisij za proizvodnjo pri svetu DE vzdrževanje. Poleg tega so bili seznanjeni tudi z nekaterimi novimi gradnjami in večjimi popravili. Razpravljali so še o disciplini na delovnih mestih.

28. 1. — UPRAVNE SLUŽBE — BAHUN — GASILCI — Tov. poveljnik je obrazložil način opravljanja zaključnih izpitov in povedal, da bo upoštevana doba, ki so jo gasilci opravili v poklicni gasilski enoti. Zaradi velikega odhoda gasilcev iz poklicne gasilske enote in pa zaradi oddaljenosti njihovih stanovanj je bilo ponovno predlagano, naj bi uredili vprašanje stanovanj za gasilce v bližini gasilskega doma. Še najbolj bi ustrezal blok, ki ga gradijo v ulici Viktorja Kejžarja, poleg stanovanjskega bloka, kjer imajo že gasilska stanovanja. Tovariš Bahun je poročal tudi o nedavnem posvetu z avstrijskimi železničarji in gasilci na Jesenicah, na katerem so govorili o ukrepih, ki bi bili potrebni ob morebitnem požaru ali nesreči v karavanškem predoru. Predlagano je bilo tudi naj bi v aprilu v okviru praznovanja 90-letnice društva in kot za nagrado za prosti čas, ki ga gasilci preživijo v strokovni šoli, izvedli ekskurzijo v Prago in si tam ogledali eno industrijsko in eno poklicno gasilsko enoto.

1. 2. — JAVORNIK I — ZUPAN — ADJUSTAŽA — K zapisniku in informaciji obratovodstva ter šefa DE niso imeli pripomb. Delovna skupina meni, da je plan dosegljiv, če bo urejeno vse tisto kar je izvedljivo. Predvsem je potrebno aktiviranje platinskih škarij na srednji progi. Ne gre le za stroške, ampak tudi za odnose do starejših delavcev, ki morajo delati ob raznih krizah pri delih, ki jih zmorejo le zdravi, mladi ljudje.

Žerjavovodje dovoljujejo le uporabo verig z atestom. Odgovorni morajo verige pravočasno oskrbeti, ponovno pa so opozorili tudi na prehode in obremenitve. Vodja delovne skupine je žerjavovodjem priporočil, naj se bolj pogosto poslužujejo raportne knjige. Delovna skupina tudi meni, da je sramotno za ves kolektiv, ker morajo posamezniki čakati deset ali več let na stanovanje, kar velja tudi za posojila, v primerjavi z drugimi podjetji, kjer odobrijo od 10 do 20 milijonov, v Železarni pa največ 4 milijone dinarjev.

31. 1. — JAVORNIK I — UDIR — ČISTILNICA — K informaciji obratovodstva in DE valjarne Bela niso imeli pripomb. Delovna skupina se zavzema za čimprejšnjo postavitev škarij za rezanje gredic na srednji progi. Škarje so že nekaj let rekonstruirane in čakajo, da bi služile svojemu namenu. To ne bi bila prevelika naloga in tudi ne tolikšni stroški, da jih ne bi zmogli. Sprostili bi tudi nekaj delovne sile. Brusilce na CM stroju zanima kdaj bo remont, ki je nujno potreben. Na ostala vprašanja je delovna skupina dobila ustrezne odgovore in pojasnila.

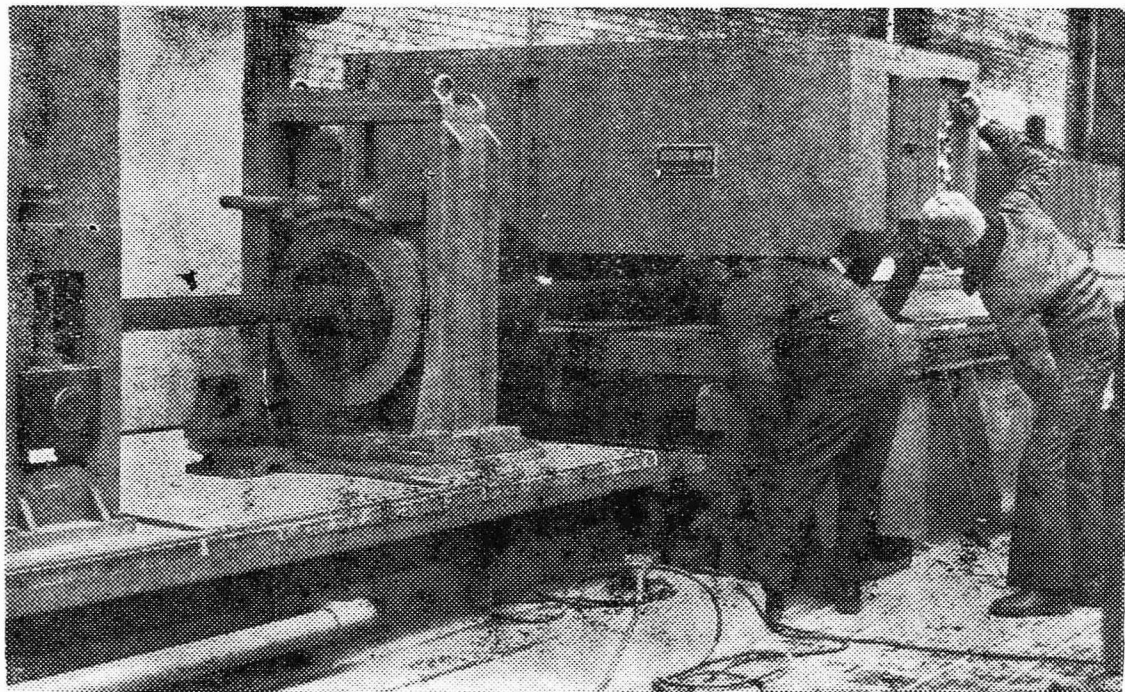
1. 2. — JAVORNIK I — BRIŠAR — TEHTNICA — Seznanjeni so bili z informacijo obratovodstva in poročilom iz valjarne Bela. Vodja delovne skupine je prisotne opozoril na večjo delovno disciplino ter kontrolo materiala na tehtnici in tabli za vložek. Upoštevati je treba podatke o šarži, kvaliteti in teži, kar daje zagotovilo, da na IBM ne bo reklamacij in nepotrebnega dela. Pripominjajo, da gredice, ki jih dobivajo iz valjarne Bela ne ustrezajo zahtevam nakladalnega lista.

31. 1. — MARTINARNA — SLIVNIK — STARO ŽELEZO — Ker se normalno obratuje in je za to tudi večji dovoz starega železa in grodlja, nakladalci predlagajo, da naj bi jim priznali doplačilo za čiščenje snega. Žerjavovodje ugotavljajo, da žerjavi niso ustrezno mazani, ker mazač večkrat boluje. Na dnini imajo samo štiri žerjavovodje, medtem ko je bil peti, prijavljen za tečaj, zopet črtan. V vozovni delavnici so opustili popravila na vozovih, to je odbijalcev, spenjalnih verig in je za to treba takšne vozove izločiti, ter jih odpraviti v delavnico. To povzroča nepotrebno delo in zamudo časa in manj voz, ker so jih morali izločiti.

3. 2. — STRUGARNA VALJEV — SVETINA — STRUGARNA VALJEV BELA — Vodja delovne skupine je pohvalil skupino zaradi produktivnosti, ki je lani v primerjavi s prejšnjim letom porasla za 5,8 %. Zaradi pripomb na sestankih delovnih skupin v decembru so opravili pregled osebnih dohodkov v strugarni valjev in za vso Železarno. Vodja delovne skupine je nato posredoval tudi primerjalni prikaz osebnih dohodkov s strojnimi delavnicami, ki so jim sorodne po delu. Vodja oddelka je seznanil prisotne s planom za leto 1972 in z delitvijo dohodka.

29. 1. — JEKLOVLEK — ARNEŽ — BRUSILNICA — Podrobneje so obravnavali korišćenje delovnega časa ter omenjali predčasno zapuščanje delovnih mest ob koncu dneve. Brusilci so imeli pripombo ker so palice slabo poravnane, posebno drobni material, zato apelirajo na ravnalce vseh treh izmen naj bodo pri delu bolj pazljivi. Sodelavki, ki sta zaposleni na ravnalnem stroju opozarjata, da so norme previsoke zaradi neustreznega stanja ravnalnega stroja.

2. 2. — JEKLOVLEK — ZIDAN — BRUSILNICA — Vodja delovne skupine je opozoril na boljše izkorišćenje delovnega časa ter na odnos do dela. Dogaja se, da so palice slabo poravnane, zlasti pri drobnem materialu. Tudi brusilci postajajo včasih malomarni, kar se pozna na končnem izdelku, pri tolerancah in neustreznih površini. Predlagali so, naj bi sodelavke na ravnalnem stroju izenačili, ker sta obe enako odgovorni za potek dela na ravnalnem stroju.

Del novih naprav za proizvodnjo hladno oblikovanih profilov

Planiranje in izvajanje remontov proizvodnih naprav

Z upadanjem staleža vseh vzdrževalcev v železarni in z začetkom obratovanja novih naprav, se vse bolj kaže potreba po planiranju vseh popravil na proizvodnih napravah. Ne samo planiranje, ampak tudi redno spremljanje izvajanja remontnih del, daje jamstvo za uspeh, omogoča racionalno koriščenje kapacitet vzdrževalcev in skrajšuje zastoje proizvodnih naprav. Seveda pri tem ne smemo misliti, da bomo tako dosegli popolnost. Imamo pa vse možnosti, da takoj izboljšamo položaj in oblažimo pomanjkanje vzdrževalcev. Planiranje vseh remontov, pa bo zahtevalo več tehnološke discipline, tako pri samih vzdrževalcih, kakor tudi od proizvodnih obratov.

Po vsej verjetnosti bo potrebno več strpnosti, posebno v času večjih nepredvidenih okvar na proizvodnih napravah. Večkrat bo potrebno pametne presoje o važnosti del in dati prednost tistim, ki so trenutno bolj važne za nemoteno proizvodnjo. Posebno pozornost pa bo potrebno posvetiti tudi napravam že v času rednega obratovanja. Z doslednim planiranjem vseh remontnih del, bo nastajal vedno večji problem o popravilu nepredvidenih okvar. Verjetno bomo morali pri odstranjevanju teh okvar angažirati predvsem vzdrževalce, ki so razporejeni v proizvodnih obratih. Vodje oddelkov vzdrževanja po obratih, bodo morali posvetiti več pozornosti planiranju remontnih del, posebno pri tistih, za katere bo potrebno angažirati centralne delavnice, ali morda celo tuja vzdrževalna podjetja. Kajti po vsej verjetnosti ne bomo mogli vsa dela opraviti z lastnimi delavnicami.

Da bo delo učinkovito, bo potrebno podrobneje izdelati plan po posameznih fazah dela. Od tehničnih služb se pričakuje velika pomoč, vendar če hočemo to pomoč realizirati, moramo od vodij vzdrževanja dobiti pravočasno programe remontov z navedbo potrebnega števila ljudi, po posameznih strokah. Ko bomo imeli vsaj približne potrebe po ljudeh, bomo lahko ugotavljali, koliko tega dela prevzamejo domači vzdrževalci, koliko pa oddamo tujim, seveda moramo te podatke imeti dosti zgodaj, ne dan ali dva pred remontom.

Dosedaj se je delalo v glavnem na predpripravi. Na osnovi izkušenj je napravljen letni remontni plan za leto 1972. Ta plan je potrjen tako od proizvodnje, tako tudi od vzdrževanja. Na sestanku obratovodij vzdrževanja, so bili določeni odgovorni vodji remontov, določena je bila stopnja planiranja za detaljne remontne

plane. Določen je bil tudi rok za izstavljanje naročil; vsako naročilo za remont pa mora biti opremljeno s predpisanim planom. Počasi se bomo morali zavedati, da je izpolnjevanje teh nalog prvi korak k bolj organiziranemu delu. Nekateri so to vzeli dovolj resno, drugi pa še čakajo. Počasi se bomo morali tega privaditi vsi.

Če analiziramo delo v januarju ugotovimo, da je bilo planiranih kar 20 večjih remontov, od tega so bili predstavljeni samo štirje in sicer dva zaradi pomanjkanja rezervnih delov, dva pa zaradi potreb proizvodnje. Poleg večjih remontov je bilo planiranih tudi 22 enodnevnih, kateri se periodično ponavljajo. Vsi planirani remontni so bili tudi izvedeni. Dodatno je bilo vnešeno v remontni plan še osem remontov. Od skupno predvidenih remontov v januarju, se delo na štirih remontih nadaljuje še v februarju. Doseženi rezultati v januarju potrjujejo, da je vzdrževanje sposobno kljub težavam, ki jih ima, uspešno opraviti naloge v vzdrževanju, še toliko bolj, ker smo vse remonte, razen dveh, opravili z lastnimi silami. Z doslednim planiranjem bomo v vzdrževanju dosegli še večji učinek dela, saj vzdrževalcev ne bomo več pošiljali na dela, za katere nam ne bo poznan obseg del. Posebno pozornost pa bomo morali posvetiti pravočasni dobavi rezervnih delov, tako da ne bo remonta, za katerega nimamo pripravljenih rezervnih delov in potrebnega materiala. V kolikor nimamo pripravljenih rezervnih delov, je bolje remont prestaviti, seveda v kolikor je to mogoče.

Stane Torkar

Programska usmeritev sindikata delavcev industrije
in rudarstva v Sloveniji v obdobju od 1971 — 1975

Gospodarjenje, dohodek in osebni dohodki

1. Različni pogoji gospodarjenja so posledica delovanja tržišča, neekonomskih vplivov in tudi razvojne politike. Neodvisno od pogojev gospodarjenja pa kongres sodi, da ni mogoče trajneje podpirati proizvodnje, ki ne zagotavlja minimalne socialne varnosti delavcev in minimalne družbene akumulacije. Terjamo tako politiko primarne in sekundarne delitve, ki bo zagotavljala socialno varnost delavcev in naraščanje družbene akumulacije.

2. Družbeno načrtovanje mora zagotoviti ekonomsko in socialno stabilen in bolj usklajen družbeni razvoj kot doslej. Kongres se zavzema za polno veljavo družbenega načrtovanja, pristojni družbeni in gospodarski dejavniki pa so dolžni skrbeti za življenjsko, pravočasno in neprekinjeno izvajanje družbenih načrtov ne glede na menjavanje odgovornih izvajalcev. Sindikat se zavzema, da družbeni načrt vsebujejo elemente socialne varnosti, ter zahteva strokovno in politično odgovornost in javnost institucij za družbeno načrtovanje.

3. Normalni spremljevalec blagovnega gospodarstva je težnja k monopolnemu dogovarjanju o trgu in cenah. Kongres nasprotuje sedanjemu načinu formiranja cen, pri katerem je vpliv končnih porabnikov premajhen; trgovine ne smatra kot predstavnika potrošnikov ali končnih porabnikov. Kongres odklanja tako imenovano »samoupravno sporazumevanje« o cenah, ki v bistvu predstavlja monopoliziranje trga, in

predlaga sprejem predpisov, ki bi preprečili monopolno dogovarjanje.

4. Sedanji sistem prispevkov in davkov prizadene zlasti panoge z velikim številom zaposlenih, ker obremenjuje predvsem živo delo. To je vzrok za neenakomerno zaostrovanje pogojev gospodarjenja. Kongres zahteva spremembo takšnega sistema.

5. Kongres sodi, da bi morali pri nadaljnjem izpopolnjevanju davčnega sistema odpraviti dosedanje različne stopnje prispevkov na osebne dohodke pri različnih vrstah dela, saj le-te stimulirajo honorarno delo, delo po pogodbah, delo na domu, provizije ipd. Republiškem svetu ZSS kongres predlaga, da podrobneje prouči tovrstne možnosti in da predlaga davčnim organom dopolnitve in spremembe veljavnega davčnega sistema.

6. Kongres ugotavlja, da sklenjeni samoupravni sporazumi urejajo le globalno delitev dohodka in osebnih dohodkov. To pomeni, da določanje osnov in meril za delitev dohodka in osebnih dohodkov v delovnih organizacijah še naprej ostaja neokrnjena samoupravna pravica delovnih kolektivov. Kvalitetni kriteriji o udeležbi posameznika v dohodku ostajajo tudi v prihodnje zelo pomembno področje aktivnosti sindikalnih organizacij.

7. Kongres ugotavlja, da so se sindikati močno angažirali pri usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov, ter podpira prizadevanja, da se temeljni odnosi v usmerjanju dohodka in osebnih dohod-

kov tudi v naprej urejujejo s samoupravnimi sporazumi. Ob tem kongres zadržuje celotno sindikalno organizacijo, da si prizadeva čimprej urediti zlasti naslednja načela delitve dohodka in osebnih dohodkov:

— da bodo razlike med osebnimi dohodki delavcev enakih kvalifikacij le posledica različne osebne storilnosti, različnih delovnih razmer in različnega poslovnega rezultata, ki ga dosega delovna organizacija ali temeljna organizacija združenega dela;

— da bo najnižji osebni dohodek v rednem delovnem času in ob normalnem izpolnjevanju delovnih nalog zagotavljal minimum življenjskih potrebščin, dolgoročneje gledano pa tak standard, ki bo omogočal delavcu in njegovi družini ekonomsko in socialno varno življenje;

— da bo delavčev materialni in socialni položaj v delovni organizaciji odvisen od živega in minulega dela, pri čemer si je potrebno še posebej prizadevati, da se kar najbolj pravilno ovrednotijo pravice delavcev iz minulega dela;

— da se sedanji razponi v osebnih dohodkih ne bodo povečevali; nasprotno, ob vse višjih poprečnih osebnih dohodkih bi se morali razponi v osebnih dohodkih v poprečju zmanjšati;

— da se bodo s samoupravnimi sporazumi bolj usklajeno vrednotili tudi nekateri drugi osebni prejemki (ki pomenijo osebne dohodke), ki v prvi fazi samoupravnega sporazumevanja niso bili usklajeni;

— da se bodo tudi druga področja ustvarjanja in delitve dohodka ter osebnih dohodkov, ki jih je možno in smotno urediti, usklajeno urejevala s samoupravnimi sporazumi.

8. Kongres obvezuje republiški odbor sindikata in republiški svet ZSS, da organizirano spremljata učinkovitost in smotrnost uresničevanja samoupravnih sporazumov. Glede na to, da so samoupravni sporazumi v Sloveniji nastajali pred sprejemom ustavnih sprememb, morata biti oba organa sindikatov pobudnika in se aktivno vključiti v usklajevanje sistema samoupravnega sporazumevanja z ustavnimi dopolnili.

Številne razprave so pokazale, da je potrebno nekatera določila zakona, družbenega dogovora in samoupravnih sporazumov podrobneje proučiti in izpopolniti. Pri tem bomo svoja stališča usklajevali z drugimi sindikati, podpisniki družbenega dogovora ter s podpisniki samoupravnih sporazumov.

S seji sindikalnih odborov

ELEKTROTOPLOTNA ENERGIJA

Šesta seja sindikalnega odbora elektrotplotne energije je bila 13. januarja. Najprej so poslušali informacijo o skupnem poslovnem skladu ZPSZ pri katerem bo z 20% udeležbo upoštevana tudi naša tovarna. Za tem so bili seznanjeni še z rezultati devetmesečnega poslovanja za leto 1971 ter s predvidenim proračunom za letošnje leto. Člani sindikalnega odbora so še predlagali, naj bi sredstva namenjena sindikalnim odborom še povišali. Svoj predlog utemeljujejo s tem, da je 20%, kolikor prejema sedaj sindikalni odbori, v primerjavi z republiškimi 56% in zveznimi 24% dajatvami, premalo. Na seji so prebrali tudi okrožnico, ki obravnava rekreacijski program letošnje zimske sezone. Dogovorjeno

je bilo, da naj bi organizirali obratno prvenstvo v sankanju in morda tudi v smučanju. Nagradili naj bi tri najboljše uvrščene tekmovalce in pa tekmovalca ki bo uvrščen na predzadnjem mestu. Športnemu referentu so naročili, naj pripravi vse potrebno za izvedbo tekmovalstva. Tako kot lani nameravajo tudi letoš nameniti nekaj sredstev za 8. marec, dan žena.

STRUGARNA VALJEV

Druga redna seja sindikalnega odbora strugarne valjev je bila 28. januarja. Pregledali so gradivo oziroma predlog sprememb pogodbenih odnosov med železarno in GPŽ. Člani odbora so se strinjali s predlaganimi ukrepi in dokončno ureditvijo odnosov z GPŽ. Sindikalni odbor se tudi strinja s stališčem, da naj bi železarna ponovno

upravljala s samskimi in počitniškimi domovi, opozarjajo pa, da se ne bi smelo ponoviti, da bi železarna potem ko bo ponovno urejeno materialno stanje samskih in počitniških domov, le-te ponovno dala v upravljanje GPŽ.

Ob koncu seje so se še dogovorili, da sindikalni odbor strugarne valjev organizira v soboto 12. februarja tekmovalstvo v sankanju na Pristavi. Imenovali so pripravljalni odbor, ki ga sestavljajo: Marjan Vilman, Daniel Pesjak, Jože Grintov in Janez Gmajnar.

RTA

V drugi polovici lanskega leta je imel sindikalni odbor RTA dve seji. Obravnavali so tekoče zadeve, in govorili o izvedbi izleta, o pogodbenih delih in kadrovskih vprašanjih.

Uvodoma moram poudariti, da današnja razširjena seja konference ZK nima manifestativnega značaja, ampak delovni. Delovni značaj pa mora pomeniti akcijo in to vseh članov ZK v Železarni.

Brez dvoma bi današnja seja konference lahko obravnavala zelo načelna vprašanja, ki se nam dnevno javljajo, imajo pa zelo široke dimenzije obravnave. Upoštevač vso resnost, brez dramatiziranja današnjega časa in nujnost, da preidemo k učinkovitosti in smotrnosti dela ZK pa je dovolj, da izhajamo iz definicij, ki so nam poznane in za katere ni potrebno nikakršno filozofiranje, ampak obvezujejo vse člane ZK za učinkovito akcijo brez ponovnega opredeljevanja za ali proti, saj smo jih vsi že večkrat enotno potrdili. Tak pristop nam narekuje naloge, ki so pred nami in se za realizacijo le-teh pred nas postavlja naša enotnost, smotrnost in učinkovitost. Naloge pa zahtevajo tudi, da se iskreno medsebojno ocenimo in kritično ugotovimo kdo je in kdo ni pripravljen izvajati sprejetih nalog, stališč in sklepov naše organizacije.

Poglejmo in obnovimo nekaj definicij, ki so osnova naše družbe in so potrjene v praksi:

— Zmaga revolucije in opredelitev za samoupravni socializem.

— Družbena lastnina proizvodnih sredstev.

— Bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov.

— Programska usmeritev ZKJ.

— Marksizem in razvoj marksistične misli, povezano s stopnjo razvoja v katerem živimo, delamo, spoznavamo in spreminjamo stvari itd.

Naivnost bi bila prevelika, če bi te definicije imeli za izhodišče in oceno naše lastne aktivnosti. Za te opredelitve je tekla kri naših narodov in bi ob taki dilemi podcenjevali in razrednotili vse dosežke in rezultate naše družbe. Bili bi enostranski in neobjektivni, če ne bi priznali, da je ta orientacija že osvojena, da ni polemična, ampak predstavlja našo zavestno akcijo, ki je osvojena in potrjena v praksi v najširšem pomenu besede in za katero stoji delavski razred jugoslovanskih narodov. Vprašali se bomo — zakaj govorimo o stvareh in dognanjih, ki jih poznamo, smo se zanje opredelili in jih v praksi izvajamo? V odgovoru na to vprašanje moramo prav člani ZK iskreno in komunistično odgovoriti. Sedanja situacija v ZKJ, ki se manifestira prav v tem, da smo se člani ZK kljub temu, da poznamo načela, začeli obnašati tako kot, da je to enkratno in za vselej dano. Ne pa tako kot to zahteva od nas naša komunistična opredelitev, to je, da stvari spoznavamo in jih spreminjamo. Tako obnašanje nas komunistov je imelo za posledico, da so našo obvezo in dolžnost prevzeli drugi, pa čeprav v manjšini in jo znali spoznavati in spreminjati, vendar in na žalost v škodo nam članom ZK, naši organizaciji in samoupravni družbi.

Ni namen današnje konference obravnavati znane primere, ki smo jim danes priča in so v republiki Hrvaški dosegli vrhunec tako po organiziranosti in masovnosti. V manjši meri, z manjšimi vplivi, je takih pojavov dovolj v vseh naših republikah, tudi v Sloveniji, pa tudi v Železarni, če hočete. Vse to nam nalaga, da se dogovorimo o akcijah ZK, ki morajo pomeniti trdno bariero za ponovne poizkuse izmaščevanja sprejetih načel. Predvsem je pomembno, da se dokopljemo do bistva sedanjih razmer.

Uvodoma povedana načela ne dajejo osnovo za nastop sovražniku. Prav s temi načeli je bil sovražnik poražen. Seveda pa temu ni tako, če se z načeli spustimo za nivo nižje. Tu pa nastopa spekter zelo pomembnih vprašanj: stabilizacija, nelikvidnost, dohodkovni sistem, delitev po delu, socialna diferenciacija, ustavni amandmaji, nadaljnji razvoj samoupravljanja, idejna vzgoja na naših šolah in med vrstami ZK, demokracija, absolutna samostojnost, še posebno pa ponašanje nas članov ZK do teh in drugih vprašanj. Tudi zahtevnost razreševanja teh vprašanj ni bistvo današnjih razmer, čeprav jih ne moremo podcenjevati in misliti, da niso imeli določen vpliv na sedanje stanje, vedeti moramo, da se bomo tudi v bodoče srečevali s podobnimi vprašanji, z vsemi nasprotji, dilemami, polemikami in razreševanji. Vendar moramo uspeti, da bo čas razreševanja krajši, da bo delovanje učinkovitejše in uspešnejše, odvisno koliko bomo člani ZK idejno enotni, akcijski, stvarjalni in bomo znali izbrati zrno od plevla. Tu pa se dotikamo, čeprav še vedno površinsko, bistva stvari. Nerealni bi bili, da ne bi odgovora na bistvo vprašanja iskali v nas samih in okolju, kjer delamo in živimo. Prepričan sem, da je edina

Referat sekretarja tovarniške konference ZKS Ludvika Kejžarja na 6. sei konference

Z delom in zgledom bomo svojo

realna pot obrniti se k sebi, razreševati naloge na nivoju, ki ga dosegamo in obvladamo s ciljem, da komunisti moramo poznati stvari globlje, dokumentirano in tako pripravljeni in usposobljeni prevzeti resnično avantgardno vlogo delavskega razreda, vendar kot del njega samega. Tak pristop in seveda rezultati takega dela, bo naš največji doprinos k uresničitvi sklepov 21. seje predsedstva ZKJ, predvsem pa sklepov II. konference ZKJ. Ob vsem tem se moramo zavedati, da smo člani ZKJ, za katero organizacijo velja demokratični centralizem, kar pomeni, da so sklepi organov ZK za vse nas obvezni.

Namen tega uvoda je, da spoznamo resnost in nujnost, da tudi naše delo ocenimo kritično, iskreno, da priznamo kar je dobrega in ovržemo kar je slabega ali celo nesprejemljivega. Za možnost take ocene pa je potreben kritičen pristop do naše aktivnosti, odnosno neaktivnosti, da se dogovorimo za našo nadaljnjo akcijo, sprejmemo sklepe, ki nas bodo obvezovali za bodoče delo.

Ob oceni, ki bo podana in se nanaša na obdobje po volilni konferenci ZK maja 1971, pa ne mislim podcenjevati vloge in delovanja naše organizacije pred tem obdobjem. Prav delovanje ZK pred volilno konferenco, rezultati dela, predvsem iz področja gospodarstva, kar je spričo znanih težav razumljivo, nam dokazuje prisotnost ZK tudi v preteklosti, sprejeti zaključki in stališča pa nas še danes obvezujejo. Ker pa je v zaključkih volilne konference postavljena sinteza dotakratnega dela in istočasno zahteva po še večji učinkovitosti za realizacijo in odgovornost pred novimi nalogami oz. dolžnostmi, lahko vzamemo sklepe konference kot izhodišče našega dela v zadnjem obdobju. Pri oceni našega delovanja v tem obdobju pa ne gre za to, da bi naštevati število sestankov na vseh nivojih naše organizacije. Mislim, da smo zreli za globljo oceno in sicer:

1. Ali je naša organiziranost prilagojena tako, da dopušča vključitev slehernega člana ZK, da aktivno vsestransko deluje?

2. Ali je naša učinkovitost, kakršna pač je, resnično odraz mišljenja večine komunistov in ne zaprtih forumskih oblik dela?

3. Ali je programska usmeritev dovolj jasna, usmerjevalna in ne nazadnje ali jo sploh poznamo in ali smo jo pripravljeni izpolnjevati, dopolnjevati in po njej delovati.

4. Ali sedanja aktivnost daje garancijo uspešnega delovanja organizacije ZK v Železarni in naše ponašanje resnično prispeva k afirmaciji naše organizacije in uresničevanja interesov vseh zaposlenih?

Na vprašanje naše organiziranosti in oblik delovanja lahko odgovorimo pozitivno. Prepričan sem, da smo v Železarni komunisti organizirani tako, da lahko spremljamo celotno dogajanje iz vseh področij delovanja. Organiziranost pa omogoča tudi, da ne delujemo samo v forumskih oblikah, ampak dopušča vsem članom ZK, da lahko aktivno sodelujejo tudi izven forumskih oblik. S tem pa ni mišljeno, da tudi tako postavljeno organizacijo ni možno dopolnjevati in spreminjati. Prav danes je čas in mesto, da se pomenimo ali le nimamo vsaj v nekaterih oddelkih ZK organizacijo postavljeno tako, da le ni prikladna za učinkovito delovanje.

Razmišljanja in predlogi potekajo v dveh smereh:

1. da se večji oddelki razdelijo na več oddelkov (na dnine, po službah in podobno) in

2. da se oddelki razdelijo po grupah v istem oddelku ZK.

Na osnovi današnje odločitve bo izdelan predlog prek organizacijske komisije pri komiteju, se-

veda skupaj s prizadetimi oddelki. Cilj takega organiziranja ima namen omogočiti dejanski aktivni doprinos vseh članov pri razreševanju nalog.

Na drugo vprašanje, ali je učinkovitost našega delovanja odraz celotnega članstva ali forumskega dela, pa moramo odgovoriti z dvojnimi odgovori:

1. Pritrdilno z da, če je tu mišljen tisti del članov ZK, ki so aktivni in se zavestno in zavzeto zavzemajo za večjo vlogo ZK v Železarni na vseh področjih in nivojih.

2. Odklonilno z ne moramo odgovoriti, če imamo v mislih celotno članstvo, med njimi tudi tiste, ki se niso pripravljeni boriti kot člani ZK in o katerih je tudi prav, da se konferenca danes izjasni.

Poudariti moram, da je naša skupna naloga, da postane učinkovitost našega delovanja taka, da bo možen samo pozitiven odgovor in da bo ta pomenil dejansko aktivnost celotnega članstva ZK v Železarni. Vprašanje naše programske usmeritve pa je prav, da ga širše obravnavamo, predvsem z namenom, da ga spoznamo in v celoti osvojimo. To vprašanje je pomembno tudi zaradi tega, da bo možno izvajati in realizirati prvo in drugo vprašanje to je organiziranost in učinkovitost našega delovanja.

Že sama volilna konferenca je na osnovi sprejetih stališč nakazala vso širino in pomembnost programske usmeritve. Področja aktivnosti, kot so organizacijsko-kadrovska vprašanja, gospodarstvo, samoupravljanje in socialna politika, že sama po sebi pomenijo celoto, ki v nadaljnji programski obdelavi zajemajo in dajejo objektivno možnost vse širine dejavnosti naše organizacije. Vso širino programske usmeritve mislim tako horizontalno, kot vertikalno. Horizontalno je mišljeno, da z širino in pestrostjo nalog v programih za posamezne aktivnosti zajemamo dejansko lahko vsa vprašanja, ki v danih pogojih odražajo najpomembnejše in najaktualnejše področje pomembno za obravnavo. Vertikalno usmeritev pa je razumeti povezanost programov dela od konference, prek komiteja grup pri komiteju in programov oddelkov ZK. Taka celovitost programske usmeritve daje organizaciji ZK realno možnost spoznavanja stvari in z našo aktivnostjo vplivati na spreminjanje stvari, kar je ena osnovnih nalog ZK. Programska usmeritev pa je tudi osnova za našo oceno. Saj le na osnovi aktivnosti in realizacije programa lahko ocenimo naše delo. Zaradi tega pa je naloga nas vseh, da izdelamo programe dela tam, kjer jih še nismo in da jih znamo prilagajati in dopolnjevati v skladu z vsakodnevnim dogajanjem in to po važnosti in aktualnosti problema. Delitev in odgovornost za naloge pa ne pade samo na sekretarje, ampak na vse nosilce nalog, ki morajo delovati na tem, da sodeluje pri razreševanju nalog čim širši krog članov ZK.

Odgovor na četrto vprašanje pa mislim, da mora biti osnovna smer razprave današnje konference. Tu mislim odgovor na prvi del vprašanja »ali sedanja aktivnost naše organizacije daje garancijo uspešnega delovanja organizacije ZK kot celote« in drugi del, ki zahteva odgovor na naše ponašanje pri uresničevanju in izpolnjevanju naših nalog kot članov ZK.

Z našim delovanjem po prvi konferenci na osnovi programske dejavnosti in organiziranosti, predvsem pa aktivnostjo tistega dela članstva, ki je stvarjalno prispevalo k takim rezultatom, lahko rečemo, da smo postavili osnovo za možnost delovanja organizacije kot celote. Čeravno je sodelovanje članov bistveno širše od forumskih oblik, pa nas čaka tu še mnogo dela. Dosežene rezultate, ki smo jih dosegli, lahko ocenjujemo iz dveh področij:

utrdili organizacijo

1. Obseg in širina obravnave

2. Kvaliteta obravnavane problematike

Z rezultati pod prvim vprašanjem smo lahko le delno zadovoljni. Oblike organiziranosti razprav po določenih vprašanjih so dopuščale in omogočale večjo prisotnost članov ZK. Predvsem mislim tu na sklic aktivov v Železarni, ki je bil izveden po dveh področjih vprašanj, čeravno je opaziti rahlo povečanje udeležbe pri drugem sklicu, pa vendar ne moremo biti zadovoljni. 25 odnosno 27% udeležba je slaba slika naše aktivnosti kot organizacije. Mislim, da je prav, da danes odgovorimo na to vprašanje. Res je, da je lahko približno toliko članov istočasno v službi, postavlja pa se vprašanje kje je ostalih 50%. Ne glede na tako udeležbo pa le moramo priznati premik, ki se izraža v tem, da so sodelovali pri organizaciji in razreševanju teh vprašanj tudi ostale strukture, od grupe za gospodarstvo pri komiteju, ki je bila izredno aktivna, sekretariata, komiteja, mladinske in sindikalne organizacije, do konference ZK, ki je na osnovi dokaj široke razprave sprejemala dokončna stališča in sklepe. Stališča in sklepi pa so ponovno posredovani javnosti prek glasila Železar, strokovnim službam, sindikalni organizaciji in upravi podjetja. Kar pa je po mojem mnenju zelo pozitivno pa je, da smo že v fazi priprav materialov za razprave na aktivih vključili tudi vodilne ljudi — nekomuniste. To mislim, da mora postati stalna praksa tudi v bodoče, seveda za tista področja, za katera so posamezne vodilne strukture v Železarni odgovorne.

Za delovanje organizacije ZK kot celote, pa k temu vprašanju moramo vključiti tudi delovanje oddelkov ZK in njihovih oblik delovanja. V materialu številčno prikazano celotno delovanje ZK, ki lahko in mora služiti tudi za današnjo oceno in sklepe. Pregled nam nudi globalno sliko, ki pa nam kaj hitro odkrije tudi nekaj bistvenih pojavov in slabosti v naši organizaciji. Da bomo direktni, tam, kjer ni pripravljenosti vodstva oddelka za aktivno delovanje, nimamo programov dela, ni sestankov oddelka, ni informacij, ni udeležbe na aktivih, komiteju in konferenci. To pomeni, da moramo ukrepati. V potrditev take ocene je primer HVŽ, kjer ni bilo do spremembe vodstva oddelka nobenega sestanka, dočim je po izvedeni spremembi izdelan program dela, zadolženi nosilci nalog, izvoljen sekretariat in izvedena dva oddelčna sestanka in 100% udeležba pri vseh oblikah sklica, od posvetov sekretarjev, komiteja in konference. Podobna akcija je v teku za oddelke VEN, EP, SV Javornik, s katerimi smo se že dogovorili ali za spremembo, ali za poživitev dela. Rešiti pa je potrebno še v elektrodnem oddelku in valjarni Bela. Prav pa je, da se pomenimo tudi o odgovornosti teh komunistov, saj s svojo nedejavnostjo kvarijo ugled celotni organizaciji ZK. Mislim, da se ta ocena ujema v celoti s posredovanim materialom in je prav, da konferenca sprejme sklep, da se izvede tudi v navedenih oddelkih kadrovska zamenjava do konca februarja meseca z vsemi posledicami. Pri oceni kvalitet obravnave problematike se ne bi spuščal dlje od tega, da je bila razprava na aktivnih dokaj na višini, predvsem pa kritična in objektivna, razen nekaj izjem, ki ali podcenjujejo ali pa nočejo razumeti vloge naše organizacije. Izkušnje pa narekujejo tudi nam, ki smo odgovorni za pripravo in organizacijo aktivov, da je potrebno posvetiti večjo pozornost kvaliteti materiala, ki se obravnava, z ozirom na specifičnost in strukturo sestave aktivov. S tem bomo vplivali tudi v smeri, da bodo stališča in sklepi realni in objektivni, kar nedvomno povečuje ugled celotne organizacije, večjo enotnost in aktivnost.

Preostane nam odgovor na drugi del četrtega vprašanja t. j. »ali ponašanje nas članov ZK prispeva k afirmaciji organizacije ZK v celoti«. Na ta del vprašanja je odgovor podan skozi ves moj referat. Lahko odgovorimo, da vse, kar je pozitivnega v dosedanjem delu, prispeva k afirmaciji naše organizacije kot celote, dočim vse negativno deluje v nasprotno smer. Ta odgovor pa je za današnji čas presplošen, odnosno preveč načelen ali celo deklarativen. Za uspešno realizacijo te naloge, moramo omeniti nekatera razvrednotenja, ki se izražajo v moralno političnem ponašanju članov ZK. Pri obravnavi ponašanja članov ZK je prav, da opredelimo kaj ponašanje praktično pomeni. Lahko bi rekli, da ponašanje, odnos članov ZK do vsega dogajanja. To pa pomeni odnos do vrednot duhovne in materialne narave na osnovi marksizma in marksistične misli sedanjega časa.

Upam trditi, da smo na tem področju najbolj deficitarni. To nam potrjuje tudi anketa, izvedena v oddelku ZK komercialnega sektorja, ki dokazuje resnost problema in s tem tudi resnost akcije na tem področju in na vseh nivojih. Slabosti, ki se nam pojavljajo zaradi tega v raznih pojavnih oblikah, so predvsem: nizka stopnja zavesti članov ZK, pomanjkanje zavzetosti za akcije, pomanjkanje samoiniciative, idejna neenotnost do posameznih vprašanj, vpliv zahodnjaške mentalitete, ki se kaže v tituliranju, tehnokratskem in birokratskem ponašanju ožjih skupin in ne nazadnje v iskanju, materialnih koristi in podobno. Konkretno, da je naš odnos nasičen z malomeščanstvom, se odraža v podcenjevanju mnenja neposrednih proizvajalcev čez, da se ne znajo niti izražati. Tega prizvoka je v Železarni kar precej in nam ga tudi očitajo, konkreten primer na aktivu vzdrževalcev. Preveč pa se poudarja hierarhična linija vodenja, ki se odraža v odnosih nadrejenosti in podrejenosti, vse premalo pa v duhu samoupravnih odnosov, ki v Železarni dajejo realno možnost in osnovo za demokratično razpravo o vseh problemih. Odnos do uresničevanja sklepov samoupravnih organov še vedno ni odraz pripravljenosti in zavzetosti vseh odgovornih, marsikomu še predstavlja nujno zlo, ki se mora izvajati. To se nam odraža v tem, da se isti ljudje pojavljajo v dvojni vlogi. Na sestankih in konferencah so za stališča političnih organizacij, na delovnem mestu pa je kot izvrševalec, včasih popolnoma nasprotnih hotev. Poveljavanje formalne izobrazbe, ne glede na rezultate dela, odnosno brez meril, čaje možnosti za pridobivanje materialnih koristi in vnaša malomeščansko miselnost, ki se izraža v delitev zaposlenih na različne sloje in grupacije. Če odgovorimo še v čem je tehnokratizem in birokratizem, moramo poudariti, da se eden kot drugi kaže v miselnosti vseh omejenih slabosti. To pomeni da tehnokratizma in birokratizma ne moremo in ne smemo okarakterizirati personalno, saj nastopata v miselnosti posameznih skupin in v zelo različnih oblikah na različnih nivojih in strukturah. To pomeni,

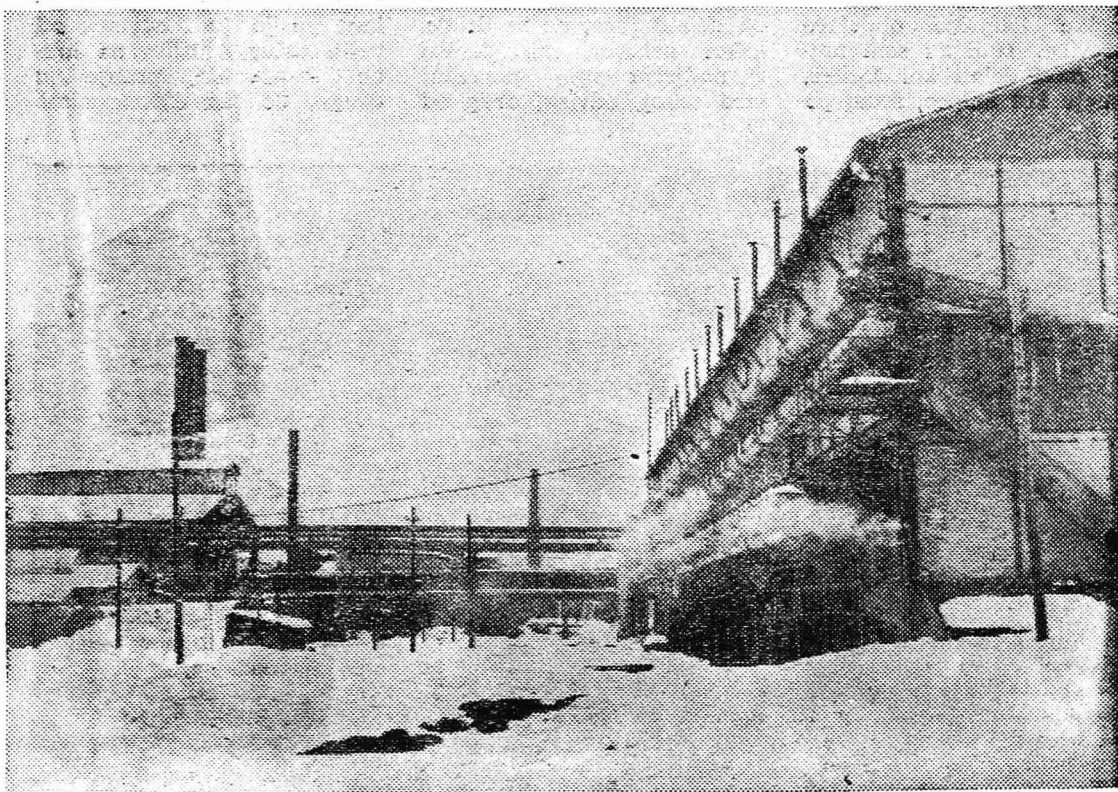
da taki in podobni pojavi, seveda če smo iskreni, niso tuji tudi med članstvom ZK. Zaradi tega je nujno, da konferenca da oceno do teh vprašanj, predvsem pa, da sprejme sklepe, na osnovi katerih bo možno zavzeti smer dejavnosti komunistov za odpravo takih pojavov. Da bi to dosegli in bili pri tem realni, pa je nujno omeniti tiste vrednote, za katere se bomo vsi člani ZK borili in jih izvajali.

Izražajo se v: idejnem izpopolnjevanju članov ZK, zavzetosti za realizacijo sprejetih stališč in sklepov na osnovi demokratičnega centralizma, uresničevanju in realizaciji ustavnih dopolnil v praksi, nadaljnem razvoju in uveljavljanju vsebine samoupravljanja in realizaciji ter uresničevanju sklepov samoupravnih organov, strokovnem izpopolnjevanju, poštenosti v odnosu do sodelavcev in delovnega mesta, solidarnosti in drugih vrednotah. Te in druge vrednote morajo postati merilo za pripadnost naši organizaciji in merilo za uspešno upravljanje vodilnega delovnega mesta, kajti brez teh osnovnih vrednot se vprašajmo kdo in za katerega je kdorkoli lahko organizator proizvodnje. Te in podobne kriterije pa lahko upravičeno uporabljamo tudi pri sprejemanju novih članov ZK, pri čemer moramo večji poudarek dati neposrednim proizvajalcem.

Ob koncu še nekaj besed o osnovni usmeritvi naše aktivnosti. Stališča in sklepi naše organizacije, sprejeti na osnovi naše enotnosti, učinkovitosti, organiziranosti in sposobnosti, morajo pomeniti merilo in oceno naše dejavnosti na področju samoupravljanja. Ustavna dopolnila ter njihova vsebina in realizacija v praksi v vsej razsežnosti, pomenijo našo akcijo. To pa pomeni, izvajanje sklepov samoupravnih organov in odstranjevanje vseh pojavov, ki so še vedno kot okras samoupravljanja, ne pa njegova vsebina. Vsem, ki se s tako usmeritvijo ne strinjajo, pa povedati, da pri nas v Jugoslaviji gradimo samo družbo, katere osnovni odnos je samoupravljanje.

Dosedanja stališča in sklepi konferenc ZK — Železarne so usmerjeni na razna področja. Preko strokovnih grup v upravnih službah vodstvenih in samoupravnih struktur se razrešujejo sklepi in stališča iz področja nagrajevanja zelo učinkovito. Na področju vodstvene strukture se razrešujejo sklepi konference o naiogah gospodarjenja v letu 1972. Stališča splošno ljudskega odpora je naloga vseh organizacij in zaposlenih. Današnji sklepi konference pa so obveza nas komunistov. Uspeh ali neuspeh bo ocena in rezultat delovanja naše organizacije. Zato uresničevanje zaključkov današnje konference mora pomeniti v praksi potrjen prehod od besed k dejanjem in istočasno pripravljenost nas komunistov za realizacijo začrtane poti razreševanje problemov na sedanji stopnji družbenega razvoja.

Pričakujem, da bo razprava poročilo potrdila, ga dopolnila in sprejela zaključke, ki bodo naša obveza in smer našega bodočega delovanja.

Del javorniških valjarn

Od navadnega delavca do vodja kalilcev

Izbor najboljšega med mnogimi dobrimi delavci ni lahka naloga, zato običajno na obratovodstvih, ali vodstvih delovnih enot želijo nekaj časa za premislek, predno predlagajo našega tedenskega sogovornika. To je tudi razveseljivo, da je v obratih mnogo takih, ki bi zaslužili mesto v naši tedenski rubriki. Žal pa v tako številnem kolektivu to skoraj ni mogoče, ker letno izidemo le 52-krat in je mogoče v tej rubriki predstaviti le toliko sodelavcev. Želimo pa, da bi vodstva delovnih enot, ali obratovodstva pa tudi sindikalna organizacija, Zveza mladine in Zveza komunistov tudi v drugačni obliki predstavljali najboljše delavce, ali opozorili uredništvo na posamezne primere.

Naša današnja »korenina«, je sodelavec Avgust GABOR, vodja kalilcev v oddelku tehnične obdelave pločevine v valjarni 2400. Zelo priden delavec, strokovno zelo več svojega dela, ki se je s pridnostjo in zanimanjem za delo povzpел do vodja kalilcev. Odlikuje pa ga tudi lep odnos do sodelavcev.

Avgust Gabor je pričel delati v Železarni pred dvajsetimi leti, najprej kot delavec na progi 2200, potem na fini pločevini, v sedanjem obratu pa je 11 let. Stanuje na Koroški Beli, sicer pa je rojen Premurec. Ženo ima zaposleno, hčerka pa obiskuje šolo za zdravstvene delavce na Jesenicah. Sam o sebi pripoveduje takole:

»Pred 20. leti sem začel delati na škarjah na grobi pločevini, potem sem bil žarilec na peči, od tam sem bil po ukinitvi proge 2200 premeščen v obrat fine pločevine in od leta 1960 sem v oddelku tehnične obdelave pločevine. Tudi tu sem najprej začel delati kot žarilec, kasneje kot kalilec, sedaj pa

sem vodja kalilcev. Čeprav prehojena pot ni bila najmanj lahka, pa sem z njo zadovoljen in z zadovoljstvom gledam nazaj. Veste rastel sem v veliki revščini in sem vesel, da sem skoraj iz nič dosegel to. To je tudi vzrok, da mi je tovarna prirasla k srcu in da z njo tudi živim. Ni mi vseeno, kako tovarna uspeva, prizadet sem pri dobrih in pri slabih uspehih. Tisti, ki v mladosti ni imel možnosti, da bi se izučil kakega poklica in je začel v Železarni delati kot navaden delavec in se z delom povzpел naprej, povsem drugače ceni podjetje in delovni kolektiv. Rad sem delal in se zanimal za delo pa tudi vprašal sem, če kaj nisem vedel. Takim delavcem je pot v Železarni odprta in je tudi možno napredovati. To poudarjam predvsem zato, da bi povedal tistim, ki bežijo iz tovarne in vsepovsod iščejo zaposlitve, da je povsod treba delati, če se hoče uveljaviti in nekaj doseči. Tudi jaz se pridružujem mnenjem tistih, ki pravijo, da se v vseh gospodarskih panogah in po vsem svetu pojavljajo enkrat vzponi, drugič spet padci. Samo pogledajte pojave recesije v gospodarstvu Zahodne Nemčije pa tudi drugod po svetu. Pri nas bi lahko imeli še boljše, če bi vsi delali z večjo zavestjo. Če na primer delavcu ne bi bilo vseeno ali gre določen artikel v prodajo, ali zaradi površnosti v staro železo. Veliko bi lahko še sami izboljšali, predvsem z večjo delovno disciplino in delovno odgovornostjo. Načelo bi moralo biti ne samo narediti, ampak tudi dobro narediti. To pa lahko dosega le tisti, ki so predani delovnemu kolektivu in podjetju in ki vedo, da delajo zase, ne za druge, kakor nekateri mislijo. Vsi v podjetju smo povezani med seboj, odvisni drug od

drugega, zato bi morali biti vsi bolj prizadeti pri svojem delu.

Odnosi v podjetju od takrat ko sem začel delati, so se bistveno spremenili. Danes vemo za vse, kar se dogaja v podjetju pa tudi lahko prek delovnih skupin ali drugih samoupravnih organov in političnih organizacij vplivamo na posamezne odločitve. Seveda pa je potrebno aktivno sodelovati in stvari tudi poznati. Večkrat pravimo, da nismo dovolj obveščeni pa se mi zdi, da smo le preveč komodni. Kdor hoče biti obveščen, ima dosti možnosti za to. Vsaka obveščenost namreč zahteva tudi nekoliko lastnega truda. Moram pa reči, da smo v nekaterih primerih to našo demokracijo začeli tudi po svoje zlorabljati. Mislim, da pri delovnih nalogah ni demokracije, tam je samo dobro in disciplinirano izvrševanje. Se prevečkrat se namreč dogaja, da posamezni delavci ne ubogajo svojih predpostavljanih ali ugovarjajo izvrševanju posameznih nalog. Ne trdim, da se ti nikdar ne motijo, vendar pa je čas in prostor za kritike in pripombe sestane delovne skupine. Kam pa bi prišli, če bi ob vsakem delovnem nalogu polemizirali. V tem pogledu se mi zdi, je bilo v prvih letih ko sem začel, precej bolje. Veliko bolj smo ubogali pa tudi večja delovna disciplina je bila.

Kar se tiče fluktuacije, je po mojem mnenju pri delavcih, ki v podjetju startajo nekje v osnovi, na nižjih delovnih mestih, še vedno zelo povezana z osebnimi dohodki. Običajno tak človek začne na najnižjem delovnem mestu, kjer so tudi nižji osebni dohodki, največkrat pa je tudi odvisen od tujih uslug, mislim na hrano, stanovanje, pranje in drugo. Če tak človek nima

ambicije in volje, da bi se z delom prebil naprej, potem kmalu zapusti podjetje in si išče boljše zaposlitve. Zato tudi imamo v državi armado ljudi, ki se selijo iz podjetja v podjetje, namesto, da bi se nekje ustalili, se zagrizli v delo in učenje in stremeli za napredkom. V tem pogledu je v naši železarni vse polno možnosti. Več pa bi morali delati tudi na vprašanih pripadnosti kolektivu. Tu je edina oblika doslej stimulacija na leta dela v podjetju. Morali pa bi iskati tudi druge oblike, da bi se delavci vse tovarne med seboj bolj povezovali in spoznavali. Mislim na razne tovarniške izlete, prireditve in drugo. Po svetu imajo tako veliki kolektivi kot je naš, svoje himne, značke in drugo. Moja dvajsetletna pot v podjetju ni bila posuta z rožicami pa vendar bi jo, če bi bilo potrebno, še enkrat prehodil. Ta leta pa so me tudi zvezala s podjetjem in kolektivom.

Ko sem omenjal bistvene spremembe v podjetju glede odnosov, nisem poudaril tudi bistvenih sprememb v tehnologiji, novih napravah, obratih in drugo. Tudi v pogledu fizičnega dela so se stvari zelo izboljšale. Včasih ko človek gleda nazaj, kar ne more verjeti vsem tem velikim spremembam. Takega fizičnega trpljenja kot je bilo še pred leti v naših obratih, ni več. Ne trdim pa, da niso potrebne še določene izboljšave. Všeč pa mi

je tudi proizvodno-poslovna orientacija Železarne, da kar največ lastnega jekla sami predelamo oziroma finaliziramo. Res je, da včasih še tu in tam kaj zaškriplje kot pravimo, vendar bi bilo tega škripanja lahko mnogo manj, če bi naše moči še bolj združili in bolj složno delali, je zaključil naš sogovornik.

Pred zaključkom je prav, da povemo, da je sodelavec Avgust Gabor tudi predsednik sindikalnega odbora obrata. V prostem času pa pravi, da rad kaj prebere, rad gleda tudi televizijo, privlači ga najbolj razne športne oddaje. Zelo rad pa zaide tudi v naravo, predvsem proti Javornškim Rovtom. Postal je že tudi pravi Belan in pravi, da mu je všeč Gorenjska.

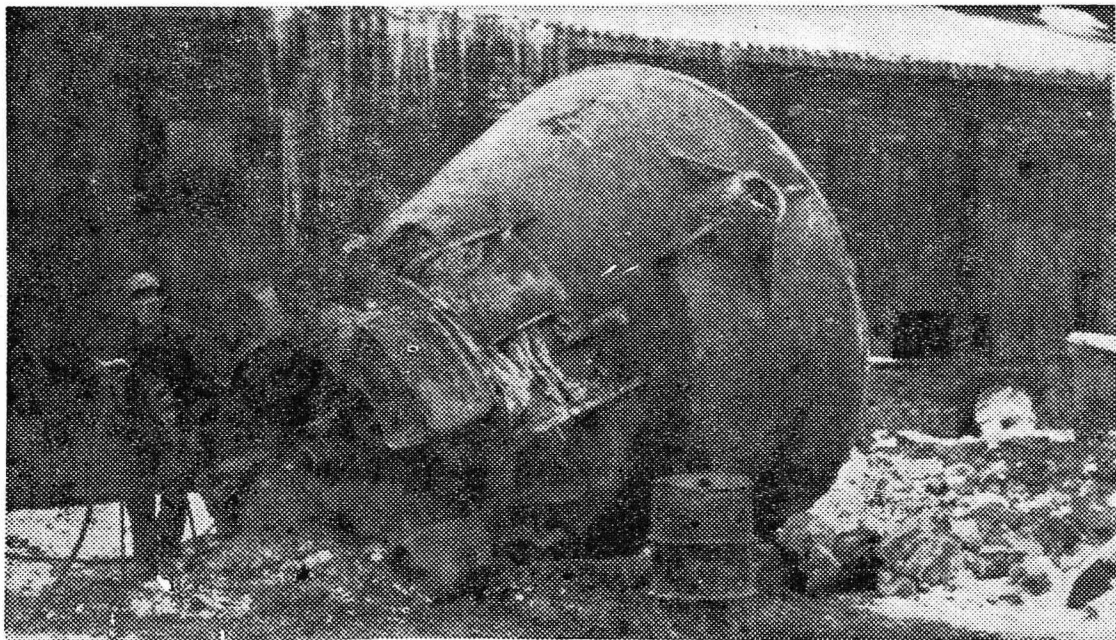
Lani je bilo na delovnih mestih poškodovanih 480 delavcev

V lanskem letu smo vsak mesec sproti objavili podatke o poškodbah po posameznih delovnih enotah in za vso Železarno. Seštevek zbranih podatkov pa nam pove, da je bilo lani poškodovanih na delovnih mestih 480 naših sodelavcev in smo zaradi poškodb izgubili 9579 dni. Na poti v službo je bilo 44 poškodb in 780 izgubljenih delovnih dni. V talilnicah je bilo lani 130 poškodb in 2280 izgubljenih delovnih dni, v valjarni Bela 70 poškodb — 1493 delovnih dni, v valjarni Javornik 66 poškodb — 1267 delovnih dni, predelovalni obrati 87 poškodb — 1763 delovnih dni, energetski obrati 6 poškodb — 227 delovnih dni, vzdrževanje 85 poškodb — 1733 delovnih dni, transport 27 poškodb — 648 delovnih dni in upravne službe 9 poškodb in 168 izgubljenih delovnih dni.

Izmed 480 poškodb, kolikor jih je bilo lani na delovnih mestih v Železarni sta bili le dve hujši poškodbi, lani pa se je prvič po osvoboditvi zgodilo, da ni bilo poškodb s smrtnim izidom.

Pregled poškodb na poti v službo je naslednji: v Železarni se je na poti v službo in iz službe poškodovalo 44 delavcev in smo zato izgubili 780 delovni dni. Od tega je bilo v talilnicah 5 poškodb — 81 izgubljenih dni, v valjarni Bela 4 poškodbe — 76 dni, v valjarni Javornik 6 poškodb — 132 dni, v predelovalnih obratih 11 poškodb in 102 dneva, v energetskih obratih ena poškodba — 11 dni, na vzdrževanju 10 poškodb — 234 dni, na transportu pet poškodb 131 dni ter v upravnih službah dve poškodbi in 13 izgubljenih dni.

Če podatke o poškodbah na delovnih mestih in na poti v službo primerjamo še s podatki za leto 1970, lahko ugotovimo, da je bilo tudi v letu 1970 480 poškodb na delovnih mestih in za to izgubljenih 11.136 delovnih dni, torej več kot lani. Manj oziroma 29 poškodb je bilo leta 1970 na poti v službo, vendar 791 oziroma 11 izgubljenih delovnih dni več kot lani.

Čiščenje velikega odlitka v čistilnici livarne

Se zadnji pogled v zvezek pred izpitom, ali bom uspel?

ZAKAJ NE HITREJE NAPREJ?

Analize s področja varstva pri delu v tovarni v zadnjih letih kažejo, da pri dobri tretjini vseh poškodb pri delu prevladuje faktor »nesmotrn, nezanesljiv in s tem nevaren način dela pri posamezniku«. Pri več kot 80 % poškodb pa so poleg najrazličnejših tehničnih faktorjev istočasno vplivali tudi taki osebni faktorji, ki so na nek način povezani z znanjem oz. z usposobljenostjo, kot npr. naglica pri delu, slaba organizacija dela pri skupinskem delu, pomanjkanje delovnih izkušenj, pomanjkanje kontrole pri delu ipd. Velik delež neznanja in neusposobljenosti opazamo tudi pri tistih funkcijah, ki so zadolžene za odpravo različnih (fizikalnih in kemičnih) pomanjkljivosti za zdravje v delovnem okolju oz., ki so zadolžene za vzdrževanje takih škodljivosti vsaj na nespremenjenem nivoju.

Neznanje in neusposobljenost ni pogosta karakteristika le pri nosilcih varstvene dejavnosti, temveč tudi pri dejavnostih, ki imajo (navidezno!) druge cilje, kot npr. večji obseg proizvodnje, večji poslovni uspehi, boljši ekonomski kazalci itd. Le da pri varstveni dejavnosti neznanje in neusposobljenost bolj izstopata, ker je pri delavcih na vseh nivojih premalo varstvene logike, premalo racionalnega načina razmišljanja, kar ne bi mogli trditi za dejavnosti z drugimi neposrednimi cilji.

Glede varstvenega izobraževanja in usposabljanja je bilo v preteklih letih sorazmerno veliko storjenega. Da sem se lotil kritičnega obravnavanja tega področja, me je spodbudla počasnost urejanja odprtih vprašanj funkcionalnega izobraževanja in usposabljanja sploh, ne le o varstvu pri delu oz. za varno delo, odsotnost vsakršnega pravega koncepta in sistematičnega dela na tem področju, pa tudi premajhen delež samoupravnega urejanja tega področja. Gre torej — po mojem mnenju — za zelo popačena in premalo pozitivna stališča o pomenu funkcionalnega izobraževanja in usposabljanja v tovarni.

Dimenzije in cilji permanentnega izobraževanja

1. Danes je tisti pojem izobraževalnega procesa, ki izobražbo pojmuje kot intelektualno ali strokovno »prtljago« za vso življenjsko dobo, začel izgubljati pomen. Pod pritiskom notranje potrebe človeka današnjega časa in tudi v želji, da bi ustrezalo zunanjim zahtevam (zaradi sprememb v družbi, zaradi vedno višje stopnje samoupravnosti ipd.), izobraževanje dobiva drugačen pomen. Osrednja zahteva ni več pridobivanje količine znanja, temveč:

— da spodbuja oblikovanje takih struktur in metod, ki človeku skozi vso življenjsko

sko dobo pomagajo učiti se in izobraževati ter

— da maksimalno usposobi človeka za najrazličnejše oblike samousposabljanja, da postane uresničevalec svojega lastnega razvoja (svojih pravic, svojih življenjskih smotrov ipd.).

2. Če se torej spoznava, da se mora človekov izobraževalni napor nadaljevati skozi vso življenjsko dobo, ni mogoče več trditi, da obstaja posebna doba izobraževanja. To pa seveda ne pomeni, da določene sposobnosti ne zapadejo po zakonu staranja. Dokazano je, da z leti določeni sektorji spomina izgubljajo svojo ostrino in elastičnost. To splošno poznano dejstvo pa prekrivajo druga dejstva, namreč da so vrata mnogih področij fizičnega in duhovnega življenja široko odprta še dolga leta. Na posameznih področjih človekove sposobnosti ne le da ne slabijo, ampak se nenehno izpopolnjujejo, vendar le pod pogojem, da se jih stalno vodi. Kako bi sicer mogli tako visoko ceniti delovne izkušnje naših starejših sodelavcev!

3. V perspektivi, ko so človekovi naporji usmerjeni k napredku, izobraževanje predstavlja potrebno sredstvo. Kljub pomenu, ki ga ima izobraževanje v vsej življenjski dobi, je le-to bolj potrebno v določenih kritičnih trenutkih. To so prehodi iz ene življenjske dobe v drugo (iz mladosti v zrelost, iz ene

funkcije v drugo ipd.). Da bi vsak tak trenutek imel svoj smisel, da bi bil faktor napredka, da bi pripeljal k bolj izostreni zavesti, k bolj trdnemu znanju, k boljšemu obnašanju in obvladovanju samega sebe, je vsekakor treba narediti poseben napor. Ta napor vsebuje elemente opredeljevanja in odločanja, vse to pa zahteva določeno usposobljenost. Tak napor predstavlja tudi prehod na zavestnejšo udeležbo v dejavnosti varstva pri delu.

4. Izobraževalni proces, ki hoče biti živ in služiti človeku ter njegovemu razvoju, mora biti v pozitivnem odnosu do časa. Čas mora jemati kot konstruktivni, ne pa kot destruktivni faktor. Zato morajo biti izobraževalni delavci neumorni v borbi proti ustaljenim koncepcijam, pojmovanjem in navadam. Oni morajo ne le stremeti, da bodo spremembe sprejete, temveč tudi da se z vsemi sredstvi olajša udeležba posameznika pri spremembah v delovnem in družbenem okolju.

nih programov nastale izobraževalne oblike, ki jim je danes že priznan univerzalni pomen, kot npr. skupinsko delo, organizirane diskusije, udeležba v proizvodnem procesu, seminarji in študijsko stažiranje, proste dejavnosti, masovna uporaba avdiovizualnih sredstev. Pričakuje se, da bo tudi prihodnost celotnega permanentnega izobraževanja v mnogočem odvisna od razvoja izobraževanja, v mnogočem odvisna prav od razvoja izobraževanja odraslih.

2. Večkrat se ugotavlja, da je ponekod dialog med starejšimi in mladimi prekinjen. Tak dialog pa je dragocen in prav neobhodno potreben tako za vzajemno bogatenje posameznika kot tudi za ravnotežje v družbi. V taki situaciji glavno odgovornost nosijo odrasli. Na njih je torej odgovornost, da naredijo glavni napor za razumevanje in tako prilagajanje, ki bo omogočil komunikacijo. Da bodo odrasli svoje znanje in izkušnje lahko prenašali na naslednje generacije, morajo

5. Ena od zaprek za hitrejši razvoj permanentnega izobraževanja je selekcija. Z diplomami in izpiti na raznih stopnjah šolanja se bolj ali manj objektivno oddvajajo sposobni od manj sposobnih. Uspeh in neuspeh je velikokrat »zacementiran« na nepopravljiv način. Po drugi strani pa prav delitev dela zahteva določeno selekcijo. Zato je vprašanje odprtosti sistema izobraževanja v središču razmišljanj o razvoju permanentnega izobraževanja. Upoštevati mora, da ima vsak posameznik neke posebne sposobnosti in razvoj usklajen z lastno naravo, težnjami, nagnjenji ipd.

Izobraževanje odraslih terja, poživitev

1. Odraslega praviloma (razen v izjemnih primerih) nobena zunanja avtoriteta ne obvezuje, da študira in se izpopolnjuje. To toliko časa, dokler ne sprevidi specifično korist, ki mu jo prinaša določena vrsta napora. Pa tudi, ko se odloči (angažira), se še vedno lahko umakne. V takih okoliščinah je izobraževanje odraslih in sploh vsaka neobvezna oblika izobraževanja (tudi izvenšolsko izobraževanje mladine) v neugodnem položaju za uvajanje novega. Priznati pa je treba, da so prav v teh vrstah (neobvez-

biti sami izobraženi. To bodo dosegli le za ceno stalnega učenja, lastnega napredka, analiziranja svojega znanja in izkustva ipd.

3. Izkušnje in teoretične utemeljitve kažejo, da izobraževanje odraslih ne more iti po poti tradicionalnega pouka, namenjenega mladini. Programi za odrasle lahko funkcionirajo in dosežejo svoje cilje le, če so vodje teh aktivnosti v psihološkem, sociološkem, tehničnem, pedagoškem ipd. pogledu usposobljeni tako, kot ustreza potrebam odraslih, njihovim zmogljivostim prilagajanja in potrebam njihovega razvoja.

4. Razvoj izobraževanja odraslih do današnje stopnje nosi predvsem dve komponenti:

— predstavlja »kuhinjo« novih struktur in metod izobraževanja, ki se ne pokoravajo tradicionalnim vzorom;

— s tem, ko ponazarja mentaliteto in obnašanje odraslih, izvaja bistveni vpliv na krepitev odgovornosti, posebno na nekaterih področjih dela.

Ti dve komponenti bosta v nadaljnjem razvoju poživili danes že tradicionalne strukture in metode izobraževanja odraslih. Zametek novega v delovnih organizacijah predstavlja t.i. »funkcionalno izobraževanje in usposabljanje«.

(nadaljevanje prihodnjič)
inž. Peter Polak

Dražgoška bitka

Ob dvajsetletnici decemberske vstaje in bojov v Dražgošah leta 1961, je izšla prva knjiga z naslovom **Dražgoše**. Avtor Ivan JAN, je ob tridesetletnici teh dogodkov izdal v razširjeni, popravljani in dopolnjeni izdaji s pomočjo številnih sodelavcev drugo knjigo z naslovom **DRAŽGOŠKA BITKA**. Knjiga je v zelo lepi opremi izšla pri založbi Partizanska knjiga Ljubljana. Avtor v svojem uvodu pravi, da je do ponovne izdaje knjige prišlo iz več razlogov »predvsem pa zaradi spoznanj, da so bili tridnevni spopadi v tej prijetni hribovski vasi na južnih pobočjih Jelovice prava bitka. In bolj ko se čas odmi-ka, jasneje postaja, da je bil ta spopad nekaj tako velikega, da niti zdaj vsega tega še ne znamo prav oceniti. Tako glede časa in kraja, kakor tudi zaradi silovite okupatorjeve premoči. Dvesto glavi Cankarjev Bataljon je tedaj dosegel nekaj edinstvenega...«

Avtor knjige IVAN JAN — Srečko, ki je nekaj let delal tudi v naši železarni, bralci pa ga poznajo kot urednika radijske oddaje »Se pomnite tovariši«, je poleg številnih prispevkov objavljenih v raznih revijah in časopisih, doslej izdal tudi več knjig: Med gorenjskimi partizani (1956), Dražgoše in Izpolnjena beseda (1961), Skozi zasede (1963), Mrtvi ne lažejo (1969). Uredil pa je tudi obsežen zbornik Boj pod Triglavom.

Letos januarja je poteklo 30 let od te legendarne bitke Cankarjevega bataljona v Dražgošah (9. in 12. jan.), zato objavljamo krajši odlomek iz te obsežne knjige.

»Zelo vroče je bilo tisti dan tudi na Bičkovih položajih. Najhujši pritisk Nemcev so čutili prav na levem krilu obrambe. Nemško poveljstvo je dobro precenilo položaj in je računalo na prodor s te strani, od koder bi po razbitju partizanov potiskali fronto kakor harmoniko proti zahodu... Bičkov vod je, zgoraj nad Ilijevo desetino, mogel biti razporejen le bolj na redko. Fantje so bili tudi po 50 do 60 metrov vsaksebi in vodnik jim je zabičal, da v prazno ne smejo streljati. To je pomenilo pustiti napadalce čisto blizu. Motila jih je tudi megla, ki se je plazila po pobočju in včasih izginjala. Ko se je megla dvignila, so pred seboj že zagledali Nemce. V belih oblačilih so bili skoraj nevidni. Prihajali so v velikem številu. Ta-

ko je v sosesčini in pod njimi pokalo že kakšno uro. Sele tedaj so se približali tudi Bičkovim položajem. Borci so udarili po Nemcih, jih zaustavili in razbili. Dobro merjeni streli so povzročili tudi začasen in delen umik! Toda za tem valom je takoj pritisnil navzgor naslednji. A se mu ni godilo nič bolje kot prvemu! Napadalci so se morali umakniti!

Vodnik Biček je hodil po položajih in borcem dajal navodila. Del fantov je bilo razmeščenih za zadnjimi hišami in pod skalo, del pa na Hudi njivi. Zdaj ni bilo težko opaziti, da nameravajo Nemci prav tu prebiti njihove položaje. Zato je vodnik sodil, da je njihov vod za obrambo tega oddelka fronte premalo, kajti Nemci so

se zaganjali navzgor val za valom.

Zato je poslal h Gregorčiču kurirja s sporočilom, naj mu pove, kako je tu in da naj jim takoj pošlje pomoč, ker je nevarnost, da jih bodo Nemci, ki močno pritiskajo iz lajske in jamniške strani, izrinili.

Že tedaj je prišla do izraza bataljonska rezerva. Ko je v štab prihitel Bičkov kurir, je Gregorčič takoj vedel, da je nujno. Poznal je Bička in pomembnost Jelenšč. Ukrepal je hitro in poslal tja Tončkovo desetino z naročilom:

»Pohitite in takoj užgite po Nemcih, da vas ne bodo prehiteli!«

Zdaj je šlo, kot gre lahko samo še v filmu: nemški smučarski oddelki so lezli od strani, njihova pehota je pritiskala od spodaj, v to smer pa je hitel z desetino tudi mitraljezec Tonček Dežman, ki ga je poslal tja komandant Gregorčič. V ušesih so mu še vedno zvenele besede, naj pohiti, ko se je s skupino že bližal Bičkovim položajem. Streljanje je bilo bolj in bolj srdito...

Proti Jelenščam so tako hiteli z dveh strani: nemški smučarji, ne da bi Biček za to vedel, in Tončkova desetina! Biček je bil že v skrbeh. Vendar pa je še naprej uspešno zadrževal napadalce. Neredko je bilo vmes slišati vpitje njihovih oficirjev: »Vorwärtz!«, »Schnell!«, »Links!«, »Rechts!«

Nenadoma so tik pod njihovimi, Bičkovimi položaji, opazili še v belo oblečene smučarje, ki so se odtrgali od megle. Udarili so jim v bok. Le stežka bi jih opazili, a so jih izdajale smuči in

streljanje. Bila jih je dolga kolena, več kot sto... To je bil nevaren poskus, kajti vse je kazalo, da so jim hoteli priti ne le v bok, temveč tudi za hrbet. Če se megla prav tedaj ne bi razkadila, bi bili hudo nevarni. Biček je težko čakal na pomoč, za katero je z vso gotovostjo vedel, da pride.

A čakati nanjo ni smel, kajti smučarji so bili tu in streljanje je bilo zelo gosto. Dobro da je računal že prej, kako nevarni so boki in je tako razporedil tudi borce. Vod je tako imel pregled na obe strani vijugastega grebe-

na nad Dražgošami. Z daljnogledom je opazoval spremembe na vseh straneh in še dosti zgodaj opazil napadalno kolono smučarjev...

Med tem pa so od spodaj nenehno pritiskali nemški pehotni oddelki. Zdaj je bilo povsem jasno, da hočejo najprej zavzeti to dominantno točko, kar je pomenilo, da so jo oboji ocenili kot ključ obrambe. Visok sneg pa je naredil svoje in tudi megla je pripomogla k temu: nemški smučarji so prismočali malo preniško. Znašli so se prav pred Bičkovimi puškami.

Jože Jekler 1090 skokov in srebro na SP 70

Stefan Pesjak je bil rojen leta 1943 v Radovljici. Ko se je poročil, je dobil z ženo stanovanje na Jesenicah, na Bokalovi ulici. Ima enega sina in dela v hladni valjarni naše železarne.

Do sem je navaden občan Jesenic, tisto kar ga pa loči od ostalih, je zelo uspešna padalska kariera. Ima dve zlati medalji na državnem prvenstvu za 1. mesto v padalskih figurah, dve srebrni, eno bronasto ter srebrno na svetovnem padalskem prvenstvu v skupinskih skokih na cilj. To je poleg diplome za naj-

boljšega padalca za leto 1971, njegov največji uspeh. Ti rezultati so me napotili na njegov dom. Zamikalo me je pisati o junaku višin.

ZACETEK

Vemo, da je Radovljica sosed Lesc in je vso svojo mladost poslušal brnenje (domačini pravijo ropot) letal. Radovednost je je mikala, toda ni upal nagovoriti pilotov in padalcev na letališču. Leta 1960 pa je nagovoril svojega prijatelja iz mladih let, Mirota Šoštarica, naj ga vplelje v zračni trog. No, to leto še ni bilo nič, a pozimi

januarja leta 1961 so organizirali zimski teoretični tečaj padalstva. Miro, blede polti in rdečelas, sicer pa jadralec, jih je spodbujal takrat, ko so bili v zadregi. Njegov humor ni Stefanu dovolil, da bi napravil korak nazaj. Sicer je šlo vse v najlepšem redu, še bolj pa so ga priganjale Mirotove hudomušne pripombe: »zdaj pa pokaži, koliko te je v hlačah«. Mirotu niso kar v tri dni pravili »lisjak«, ker je bil rdečelas in vedno podjeten. Stefan prijatelju ni upal pokazati najmanjšega omahovanja. Padalstvo, za

kar se je odločil in šolal, ni šport od muh. Pošteno se je bilo treba prizadevati, kljub temu pa so težke čakali na pomlad in poletje fantje in dekleta s teoretičnega tečaja. Potem, ko je skopnel sneg in pognal prvi regat, so praktično vadili na »mučinih napravah«. Fizično so se pripravljali na zemlji na dinamične udarce, vrtenje, padanje in doskok. Včasih so se toliko časa vrteli v posebnem kolesu, da so jim ušesa vodoravno štrlela iz glave.

Potem so jih poklicali na 14-dnevni internat, skupno bivanje na letališču. V teh dneh so skočili prvokrat. Peljali so se s starim ruskim PO-2. Ta dvokrilc je zelo simpatično letalo. Ko opazuje svet pod seboj skozi žice katere držijo krila, imaš občutek, da smo na začetku

letalstva. Leteli so tudi z LK-1, to je še bolj ponesrečena škatla. Obupno počasi pleza na tistih svojih tisoč metrov. Že takrat so jo izločili iz prometa. Vozil jih je sloviti pilot KRUMPAK, zdajšnji kapetan potniškega DC-9. Tiste dni pred dobrimi desetimi leti je obvladal vse akrobacije. Bil je nepogrešljiva osebnost na mitingih.

Štefan se dobro spominja prvih skokov. Pri prvem običajno sploh ne veš kaj se dogaja s teboj, potem pa se počasi navadiš na posamezne elemente. Začetna napetost počasi izgine in »komaj čakaš, kdaj se spet vržeš«. Štefan ni nikoli mislil, da bo tako uspešen padalec. Všeč mu je bila družba na letališču, pokazal pa ni nič posebnega. Skakali so tudi z medvojnega transportnega nem-

Praten tudi čko se je odil je le okor udarja B z dražstra zanslome preseeni; ogenj Bičk Tonček sk jih bilo nov, se umik. Vel ne pa ob stem, za pod to J so in cil so v obči Biček. De česa kega nikoli!

Ost ner medt ofic prigan na odvle ubit ko sražg so stali t stale ničn

Tova mogla č vih - mila bu, ke ve to mo i ne in gle Ugl Bič

Tonček sl dan mo je bil dek

Nem so li in ljali te. N pri levo o, k temve o sl zlomiti parti vsej. V se Neji b njali drai

Na ploži čete čerk nje pga d pritisni hud. pad: silili i peč: seniš četa ti dvenir Medstir ploži N tudi so l ga vo ki duje nzač bojev

»...Lo so njali ti i

Pravem je prihitela tja tudi Bičkova desetina. Zdaj se je odločil kaj, kar se je le okrat. Ko so Nemci udarili na Bičkov vod, se je z druge strani pojavila partizanska pomoč. Nemci so bili preseženi; prišli so v križni ogenj Bičkovega voda in Tončke skupine. In četudi jih je bilo več kot partizanov, se morali naglo umikati. Velik del te skupine pa obležal na kotanjam, zasneženem hrbtu pod slo Jelenko. Partizani so imeli cilj blizu. Streljali so v obliči zbeganih teles. Biček Dežman pravita, da česa tega nista doživela nikoli!

Ostala nemško pehota so medtem oficirji s pištolami priganili navzgor, da bi vsaj odvlečubite in ranjene. Tako so razgoše za Nemce, ki so stali tudi s topovi, postale nična fronta.

Tonova desetina pa ni mogla ostati pri Bičkovih — mila se je spet k štabu, kje večkrat potreboval to malo rezervo za različne ingle intervencije.

Ugle Bičkovega voda in Tončke skupine je še ta dan malo porasel, kajti to je bil dek vojaški uspeh!

Nemci so še vedno napadali in piljali v boj nove enote. Na pritiskali samo na levo ko, kjer je bil Biček, temveč skušali omajati in zlomit partizanski odpor na vsej c. Vse do mraka so se Nemci brez koristi zagnali v dražgoško obrambo.

Na položajih Bernardove čete Pcerkvi in zahodno od nje prga dne boj nemški pritiskali bil kdove kako hud. Padalci so vse bolj silili na peči, kjer je bila Jeleniška četa in štab ter proti dvignem Jelenščam.

Medstimi, ki so bili na položaj. Na pečeh, je bil tudi Oto Novak iz rašiškega vojske, ki takole pripoveduje začetku dražgoških bojev:

»... so se Nemci vzpenjali proti nam, smo doživ-

ljali dolge in vznemirljive trenutke. Bilo je tisto grozeče zatišje, po katerem se razdivja vihar... V začetku so Nemci nekaj obračunavali med seboj... Šele kasneje smo zvedeli, da Luksemburžani niso hoteli v boj pred ostalimi nemškimi enotami, kakor so od njih zahtevali oficirji. Pri tem so uporabili celo orožje. Zato kasneje Luksemburžanov niso več uporabljali za spopad z gorejskimi partizani. Šele, ko so med seboj obračunali, so se Nemci zagnali proti nam. Kamor si pogledal, povsod je gomazelo, toliko jih je sodelovalo pri napadu.

Čez čas smo jih opazili čisto blizu naših položajev, tik pod prvimi hišami in pod žičnico... Pustili smo jih priti zelo blizu, na petdeset metrov in še manj! Bili so nam tako blizu, da bi jih mogli zadeti s kamni. Takrat smo začeli streljati. Priznam, da sem pred Nemci čutil spoštovanje. Zato mi je tembolj igralo srce, ko sem videl, kako jih kosimo. Dotlej Nemcev še nismo videli bežati, zdaj, v Dražgošah, sem že prvi dan boj to doživel! Nekaj nepozabnega je bilo to.

Umikali so se pred našimi strelji in vlačili s seboj svoje ubite in ranjene. Da pa bi mi zaplenili kaj prida orožja, ne bi mogel reči, ker so vse ubite skrbno in za vsako ceno spravili iz našega dosega. Enega smo našli šele drugi dan. Ob tej priložnosti sem prišel do lepo izrezljane pipe, na kateri je bila mrtvaška glava. Kasneje sem jo podaril komandantu odreda Stanku Starcu-Fazanu, ki mi je na Polhograjski grmadi rešil življenje, ko me je spravil izpod snežnega plazu...

Nemci so napadali silovito. Poganjali so se iz juriša v juriš. Niso gledali na žrtve! Včasih so padli služili za kritje tistim, ki so prihajali za njimi. Toda Dražgoše in tisti bregovi so bili kot ustvarjeni za obrambo!

škega-52. To je najstrašnejši zaboj, kar sem jih videl. Ves to ima iz valovite pločvine pos kvadraten, zakrilca pa pol metra oddaljena od krta tako da izgledajo polomljeni. Naši skakalci ga imenujejo »Julči«, ko pa se dvigne zrak, imaš občutek, da je odneslo pločevinasto streho barake. Pa je bil po svoje do potrpežljiv zaboj. Spetadi leta 1963 so Štefana pelicali v desantno vojaško bato v Zemun. Tam je bil veliko domačih fantov. Vstu in pol so opravili vsega 27 skokov. V tistih dolgih mesecih pa so naredili načrt prihodnost.

USPEN START

Spetadi 1965. leta je pa zelo res zgrabil zadevo. Čez poletje so se začeli kazati rezultati, ki so ga še bolj navdušili. Takrat je bil zrel

dvaindvajsetletni fant, ki je določno vedel kaj hoče. Pa še vedno ni računal z vrhunskimi uspehi.

Njegov odločilni debut je bil naslednje leto v zveznem športnem letalskem centru v Vršču. Tipično banatsko mesto, s primešanim madžarskim življenjem in z idealnimi pogoji za motorno in jadralno letenje ter padalstvo. Sicer so dovolili, da je finančno propadel, sedaj ga pa spet obnavljajo. So pač ugotovili malo pozno, da brez takega centra ni športnega letenja. No, tisto leto šestinšestdeseto, dve šestici, sta Štefanu prinesli srečo ali priznanje. Začetnik na tekmovanjih je bil odlični šesti na mladinskem državnem prvenstvu. Po vrhu še edini slovenski tekmovalci!

(Se nadaljuje)

Vojaka Henrika so naskočile takoj zle slutnje, ko se je sam vračal iz zatišja Kokre.

Ura je bila že šest mimo! Kot v svinčenem polsnu je zdirjal skozi mesto. Ves majhen in neodločen se je bližal vojašnici. Za odzdrav je dobil od Dunajčana: »Tako se javi podčastniku. Zdi se mi, da nekaj smrdi...« Zajadral je proti dežurni sobi. Ko se potipa po bluzi, zašumi v žepu Boženino pismo. Negotovost ga zapuša. Pripravljen pa je na vse.

Med vrati trči skoraj v podčastnika. Vojak Henrik odskoči od nadrejenega in se postavi kot sveča.

»K poročniku!«
»Jawohl, k poročniku, gospod podčastnik!«
Stvar se je nepričakovano dobro iztekla. Gotovo pa najbrž tudi zato, ker je bil v poročnikovem stanu Henrikov predstojnik, ki je veliko držal na svojega sonderfirerja — tolmača.

Valentin Polanšek

ONKRAJ MOSTU

Končno se je Henrik le nudila prilika, da je vzel Boženino pismo iz žepa.

Skrbno ogleduje kuverto, preden jo odpre. Naslova ni bilo na pismu.

— Kako tudi, saj ne bi mogla vedeti zanj? Pač pa bi lahko samo krstno ime zapisala?

Potem začne brati:
»Predragi!...«

— Kaj, da tudi tu sem na začetek pisanja ni postavila imena? Pozabila ga vendar ni od sinoči? Gotovo je pismo pisala sinoči. Oh, sinoči...

Bere in bere, enkrat, dvakrat — še enkrat in še enkrat.

Bralec se smeje in zažari v obraz ob misli, koliko nepotrebnih samoočitkov si je naprtala Božena zaradi tistih kino-vstopnic in o poizvedovanju.

»Ubožica Božica, ko bi ti mogel povedati ravno v tem trenutku, kako te ljubim — in morda ravno zato še na poseben način, ker se je vse tako zamotano začelo z nama!«

Raznežen in lahek se poda tretji dan po tistem Henrik v jedilnico. Tja zahajajo tudi drugi, da nemoteno ali berejo svoja pisma ali pa pišejo. Vsak si poišče prostor v zadostni razdalji od drugega, kakor da razvija vsak svojo zakladnico. Da, s pismi in slikami so vojaki postavljali krog sebe dom in družino in svojce in mirno življenje. Pa ga na stopnišču sreča spalniški sosed Dunajčan.

»Prosto imamo! Greva se kopat v mestno kopališče! Imenitno je tam urejeno. Pa — morda še kako lepo rožico tam zagledaš, hahaha!«

Henrik ga posluša in za trenutek ugiba, če le ni dedec kaj izvohljaj za njim.

»Ti imaš vendar svojo nevesto doma...«

Dunajčan se dela užaljenega: »O tem sploh ni govora, jaz mislim samo na tebe...«

Zunaj je žgalo polno kresno sonce. Henrik pa vseeno ni šel iz hladne kasarne. Avstrijec je odstopical sam in se židane volje hahljal: Kaj neki je trčilo v tega fanta, da je zdajle vsebolj svetel in živahen, pa še zabaven. Spočetka ni bil tak.

Henrik ima kmalu napisano pismo. Prvo ljubezensko pismo. Prvemu dekletu, za katero je vedel, da je nikdar več ne bo pozabil...

Odpravi se s pismom na pošto. Ne upa se ga oddati v vojaškem nabiralniku.

V bližini kina pa se kar na vsem lepem znajde pred vojakom Henrikom deček — in mu odda pismo s točnim naslovom.

Pisava je — Boženina!

Henrik sede na klopi, kjer je pred tedni srečal hamburškega profesorja Petersena. Sladke nislil na ljubljeno ga ovijejo.

Pisanje je čisto kratko po besedah, a izpoveduje toliko upanja in vznemirljive sladkosti, toliko vdanosti, žgočega hrepenenja in nizrekljive sreče!

Glasi se:

»Moj, moj ljubi, čakala Te bom, kjer sva se zadnjič razšla. Samo fantu reci: da! Danes. Isti čas!

Tvoja, vsa Tvoja!«

Stisne pismo v roko, kakor bi prijel njeno roko. Ko se razgleda, zapazi nedaleč od sebe fanta, ki mu je prinesel to nepričakovano sporočilo.

Pomigne mu. Fant priskoči. Izgleda, da je komaj čakal, kaj bo vojak ukrenil.

»Si ti brat?«
»Da. Zorko mi je ime!«
»Me poznaš?«
»Da. Henrik stel!«
»Torej reci: da!«
»Da!«

Pa izgine kot bi z očmi trenil. Takoj pa se jezi: sam nase, ker bi ji bil lahko napisal, da ima on takoj čas. Zdaj pa se nenadoma prvič sreča z mislijo: Kaj, če bi šel kar s fantom na Boženin dom...?

Ker pa ni vedel, v katero smer je fant izginil, mu ni mogel slediti. Da je bila Božena onstran mostu doma, to je že spoznal. Samo, kje? Četudi Henrik predobro ve zase, kakšen bojazljivec je pravzaprav bil skozi vsa leta, kar se tiče deklet, je pripravljen odriniti takoj tja prek mostu.

Kaj mu ni vsak civilist, vsak domačin zdajle mnogo bliže kot poprej? Od sobotnega večera je sprejel v svojo bit vse Kranjčane...

Odmaknjen v svoje svetle misli ni videl ne pešcev na cesti, ne čakajočih na stopnicah kino-poslopja, ne učiteljskih, ki so prečkali s peskom posuti prostor parka, čez katerega so se vračali v svoj zavod na onem kraju ceste, ali pa od tam prihajali in izginjali v smer, kjer stoji nova šola poleg starega mestnega pokopališča. Marsikak dijak je vlačil s sabo kovček iz lepenke za violino. Iz pritličja internata pa se je skozi odprto okno slišal klavir, v drugem nadstropju pa je piskala piščal. To je bilo disonanc...

Čez nekaj časa je Henrik vstal in zavil na cesto. Mimo Stare pošte se je podal po pločniku čez Valvasorjev trg in skozi Schillerstrase na Adolf Hitler Platz. Za cerkvijo je krenil na visoki viseči kokrški most. Videl je doli v strugi mostiček, kjer sta se dobila minulo nedeljo z Boženo — in jo je on prvič videl podneci.

Kaj, če se podam na ono stran in poskušam priti od tam tja dol? Tako stori, se odloči.

Ker pa tega dela mesta ni dobro poznal, je malo zašel, preden je bil na cilju.

Tam pa mu že od daleč zamahala... Božena!

Zdravo porjavela polt njenih lehti se sveti v soncu. Nalahno je rosno njeno čelo tik pod kostanje-rjavimi lasmi

Oba zardita — mnogo bolj kot v nedeljo — in si sramežljivo prožita desnico.

»Danes greva drugam!«

Njen glas se mu čuje za odtenek milejši od zadnjič.

Božena vodi svojega ljubljenega skozi vso mestno četrt — in končno prideta na prašno cesto, ki prečka pokopališčno cesto. Mesto zaostaja. Bujne trave in dobra žitna polja ju obdajajo. Vsa polna sta sonca, neizrečenih ljubkovanj, mladostne svežine in rastočega upanja!

Molče stojita in se gledata.

»Božena, ali te smem poljubiti?«

Kako zardi, ko jo vidi vso sramežljivo, udano in čakajočo...

in zatisneta oči v poljub... sredi ceste, po kateri vozijo in bodo še vozili mrtve vojake, ker so žrtve groznega časa, v katerem hoče vso ljubezen prerasti hudičev plevel sovraštva.

»Ali je to odgovor na moje pismo?«

Boječ je njen glas, obrvi se plaho dvignejo — dve lastovki in nad njima junijsko nebo leta 1944. Privije jo k sebi.

»Henrik!«

Najprve ji odgovori z vekami.

Pa ju strne znova goreč poljub.

Potem jo on otme še z besedami: »Moja, vsa moja!«

Tam na jugovzhodu za pobočji Joštove gore pa v srečno popoldne teh dveh mladih ljudi zarevska mitraljez...

»Zdaj vedno bolj pogosto tudi podnevi poka...« se ustraši vojak Henrik.

Studentka Božena pokima in tesneje prime ljubljencevo desnico.

Kaj pove del statistike občinskega sodišča na Jesenicah o nas

Po delovnih organizacijah delajo v tem času letne bilance oziroma obračun takega ali drugačnega gospodarjenja v minulem letu. O naših osebnih slabostih pa delajo v tem času, statistiko oziroma pregled na sodiščih. Zanimalo nas je, kako to izgleda pri nas na našem občinskem sodišču na Jesenicah. V zvezi s tem smo zaprosili za nekaj odgovorov predsednika občinskega sodišča dipl. pravnika Antona Žitka in kazenskega sodnika dipl. pravnika Minka Rozmana. Slednja še ni dolgo pri nas. Na Jesenice je prišla iz Kočevja lani in zato smo njo najprej vprašali, kakšna je razlika med sodnim delom v Kočevju in na Jesenicah. Dejala je:

»Obe mesti imata precej skupnega, namreč, da v njih prebiva precej priseljencev po zadnji vojni. Specifičnost Jesenic pa je še ta, da je blizu državna meja in da imamo zato precej opravka tudi z osebami, ki niso naši občani, pa tudi ne državljani.«

Katerih kaznivih dejanj pa ste v preteklem letu beležili največ?

Predsednik sodišča je dejal:

»Pred leti je bilo največ kaznivih dejanj zoper življenje in telo, nato zoper zasebno in družbeno premoženje in kot tretje, kazniva dejanja v prometu. Lani pa so se kazniva dejanja v prometu povzpela skoraj na prvo mesto, dočim se obseg drugih ni bistveno spremenil.«

Kaj pa so osnovni vzroki prometnih nesreč. So na Jesenicah posebno nevarna mesta?

»Največ nesreč je zaradi prevelike hitrosti, na drugem mestu je nepravilno prehitovanje, na tretjem pa alkohol. Po številu na žalost nosijo zastavo domačini, drugi so zdenci, tretji pa tujci. Največ nesreč se je zgodilo pred Čufarjem, v križišču pri Tančarju, pred železniško postajo in pred gimnazijo. Zanimivo, na najširših mestih! Med udeleženci prometnih nesreč je žal zelo veliko otrok.«

Zadnje čase je na Jesenicah ugotovljenega veliko huliganstva. Doslej še neznane osebe postavljajo na sredino cest smetnjake, velike snežne in ledene kepe, odpirajo jaške, čez pot za pešce v podvozu vežejo vrvi, odsekani so bili vrhovi novoletnih jelk, odlomljeni vrhovi smrek v parku in podobno. Kaj pravite k temu?

Na to je odgovorila sodnica Minka Rozmanova takole:

»Vsekakor so to kršitve zoper javni red in mir. Osebe, ki to počenja in so v to zapletene, kaznuje sodnik za prekrške, tistemu, ki je nagnjen k takemu obnašanju pa sodi kazensko sodišče, ker je to kaznivo dejanje.«

Kje pa so vzroki takemu početju?

»To je določena objesnost, ki je največkrat posledica vpliva alkohola. Vse to se dogaja v nočnem času, ko se zapirajo gostinski lokali. Storiteli, ki morajo ob določeni uri iz gostišč, se čutijo še spsobne, da bi nekaj naredili, pa se znašajo nad stvarmi, ki jim pridejo prve pod roke.«

Kaj bi bila po vašem mnenju preventiva za to?

»Opitimi ne bi smeli točiti pijačo, mladoletnikom pa jih sploh ne bi smeli dajati. Poskrbeti pa bi morali, da bi se tudi primerno zaposlili v prostem času, pa ne bi imeli časa in ne moči ponoči razgrajati po mestu!«

Vaš nasvet za zmanjšanje nesreč?

»Prometni vzgoji otrokom doma in v šolah posvečati še večjo pozornost. Domačini pa naj po mestu vozijo bolj previdno!«

Čemu vam služi statistika kaznivih dejanj?

»Nam za pravilno kaznovno politiko, znanstvenikom — kriminalologom pa za znanstvene raziskave. Zavod za

statistiko SRS izdaja poseben bilten sodne statistike.«

Kaj bi nam lahko rekli o kaznovalni politiki občinskega sodišča na Jesenicah?

Na to je odgovoril tov. Anton Žitko, predsednik sodišča:

»Upošteujemo ustavna določila, da smo pred zakonom vsi enaki. Pri tem pa moramo vedeti, da kazen, ki je represivni ukrep, ni vsemogoče sredstvo. To je pravzaprav že skrajni ukrep, ki naj bi storilca popravil. Imamo namreč celo vrsto vzporednih, boljših rešitev kot kazen. Vsi se moramo boriti, da se odpravijo vzroki, ki pogojujejo kazniva dejanja. Eden zelo velikih faktorjev pri nas je zelo pereče stanovanjsko vprašanje. Drugo je vsekakor premajhna skrb za priseljence, ki se prav zaradi tega čutijo odmaknjene in s tem ne dovolj odgovorne za skupne interese v našem mestu. Sodnik pa mora vedno gledati vse okoliščine.«

Branko Blenkuš

Tudi tretji sklic ni uspel

Občinska vodstva družbeno-političnih organizacij občine Jesenice so za 7. december 1971 sklicala širši politični aktiv, na katerem naj bi se dogovorili o uresničevanju družbenih dogovorov o družbenem izobraževanju in kulturni akciji. Vendar zaradi slabe udeležbe razgovora ni bilo. Po tem neuspelem sklicu so se dogovorili, da organizirajo sejo samo tistih izvršilnih organov, katerih organizacije so podpisnice obeh dokumentov, da tako zagotovijo udeležbo na seji in potem tudi skupno akcijo.

Toda tudi tu niso zadeli v živo. Drugi sestanek, ki je bil napovedan za 17. december 1971, so morali preložiti, ker je bilo zopet vprašanje udeležbe. Tretji sestanek pa je bil sklican za 4. februar, ki pa je bil zaradi izredno slabe udeležbe ponovno odpovedan.

Na sestanek aktiva so bili vabljeni naslednji: občinski komite ZKS, predsedstvo občinskega sindikalnega sveta, predsedstvo občinske konference ZMS, izvršni odbor temeljne izobraževalne skupnosti, svet delavske univerze,

izvršni odbor občinske konference SZDL, ter predsednik sveta za kulturo občinske skupščine, predsednik kulturne skupnosti in predsednik odbora ZZB NOV. Od skupno vabljenih je bilo navzočih samo 15, poslanih vabil pa je bilo 75. Med vabljenimi je bilo prav gotovo dve tretjini članov ZK, zato je tak odnos še bolj problematičen. Po sedanjem volilnem postopku vedno za vsako voljeno funkcijo daje pristanek predlagani kandidat za namenom, da bi razni organi dobili ljudi, ki so voljni sprejeti zaupano odgovornost. Ravno zato je tak odnos posameznikov do raznih sestankov nerazumljiv, in je tudi vse graje vreden. Posebno če gre za tako važno vprašanje, kot družbeno izobraževanje in kulturna akcija.

Z ustavnimi dopolnili se delovnemu človeku odpira široko območje vplivanja na družbeno dogajanje. Toda kako bomo to izvedli v praksi z današnjo stopnjo družbene izobrazbe. Morda bomo potem tudi vsi kritizirali, da nima delovni človek nobenega vpliva, ker zaradi svojega neznanja res ne bo mogel vplivati. Posebno pa se moramo vprašati člani Zveze komunistov, ali smo tako začeli uresničevati zaključke druge konference Zveze komunistov Jugoslavije.

Pojavlja se zopet stara navada, da se na raznih sejah in sestankih pojavljajo isti ljudje. Sprašujem se, ali imajo ti, ki hodijo na te sestanke res toliko časa, da ga zapravljajo za neresnost drugih. Če bomo hoteli uresničevati sklepe druge konference ZKJ v življenju, bomo morali temeljito spremeniti odnos do družbeno-političnega dela. To še posebno velja za člane Zveze komunistov.

Ivanka Torkar

Ob 20 letnici revije Otrok in družina

V marsikateri družini je revija Otrok in družina svetovalec pri vzgoji otrok, mnogim pedagogom in vzgojiteljem pa strokovni pomočnik pri poklicnem delu. Toda ali smo vsi dovolj seznanjeni, da revija prav sedaj na začetku leta 1972 praznuje 20-letnico svojega obstoja in delovanja. Zanimivo je vedeti, kakšen je bil prvi navdih za nastanek te revije.

V jeseni leta 1951 je bil na Bledu prvi povojni pedagoški kongres Slovenije, kjer so udeleženci sprejeli predlog oziroma sklep, da prične v prihodnjem letu izhajati poljudnopedagoška revija pod pokroviteljstvom Zveze pedagoških društev in Zveze prijateljev mladine Slovenije. Oba ustanovitelja oziroma pokrovitelja sta tokrat čutila potrebo pomagati vsem, ki se ukvarjajo z vzgojo novega človeka. Tako je v letu 1952 izšla prva številka revije pod naslovom Mladi svet v nakladi 5000 izvodov. Uvodni pozdrav bralcem je napisal takratni minister za prosveto Ivan Regent.

Marsikaj se je spremenilo v teh 20 letih. Menjali so se uredniki, uredniški odbori in tudi revija je menjala svoje ime tako, da danes izhaja pod naslovom Otrok in družina. V času svojega poslanstva je revija pridobila mnoge vidne strokovne in družbene sodelavce, mnoge nove naročnike, ki jo berejo z zanimanjem in v njeni vsebini iščejo pomoči in vzgojnih nasvetov ter preverjajo pravilnost svojega vzgojnega ravnanja

Tako revija že 20 let redno vsak mesec prihaja med nas, prinaša razne članke, nasvete, strokovne pogovore in odgovore ter opozorila. V reviji pišejo znani zdravniki, sociologi, pedagogi, vzgojitelji in drugi strokovnjaki, ki se ukvarjajo z vzgojo otrok in mladine. V reviji čisto najdemo tudi članke mladih ljudi, ki jih je nepravilna vzgoja pripeljala na stranpot in se polni kesanja vračajo nazaj v življenje normalnega človeka.

Sestanek komunistov na Jovorniku

Ob koncu januarja je bila v delavskem domu na Jovorniku prva seja osnovne organizacije Zveze komunistov Javornik-Koroška Bela v novi mandatni dobi. Nekaj več o sestanku nam je povedal sekretar osnovne organizacije tov. Slavko Humerca.

Prva seja osnovne organizacije ZK je bila v torek, 25. januarja. Preden so razpravljali in potrdili predlog akcijskega programa za leto 1972, so navedli nekaj ugotovitev:

— v zadnjih dveh letih delo v organizaciji ZK in tudi v nekaterih društvih in organizacijah na terenu ni potekalo tako kot bi moralo;

— člani ZK so bili sicer delovni v posameznih organizacijah in društvih, vse premalo pa so se udeleževali v lastni organizaciji;

— za takšno stanje so odgovorni: dosedanja sekretar in sekretariat OO ZK in tudi občinski komite ZKS, ki ni pravočasno posredoval.

Akcijski program

Na osnovi gornjih ugotovitev in razprave je bil sprejet akcijski program za leto 1972, ki med drugim predvideva:

Najprej je treba utrditi lastno organizacijo, saj precej članov ZK ne izpolnjuje obveznosti, ki jih predvideva statut ZKJ.

V najkrajšem možnem času bodo izvedli anketo z namenom, da bi ugotovili dosedanja aktivnost in trenutno stanje v društvih in organizacijah. Ugotovili naj bi tudi kolikšna je dejavnost vseh članov ZK v organizacijah in društvih.

Razen ankete bodo organizirali tudi razgovor s predsedniki vseh društev in organizacij v kraju, zatem pa še aktiv vseh komunistov, tudi tistih, ki so organizirani in delujejo v železarni in drugih delovnih organizacijah. Na tem aktivu naj bi se dogovorili o obveznostih članov

ZK ter njihovi aktivnosti v družbeno političnih organizacijah. Še posebej bodo obravnavali problematiko organizacije SZDL in krajevne skupnosti in spregovorili o njeni vlogi ter nalogah. Akcijski program daje tudi pobudo za ustanovitev organizacije ZM, ki jo na Jovorniku in Koroški Beli nimajo že dolgo vrsto let.

Za izpolnitev teh in tudi drugih nalog, zajetih v akcijskem programu ZK je potrebno predvsem dosledno in učinkovito izpolnjevanje obveznosti in nalog. Za uresničitev vsega kar so zapisali v akcijskem programu, se bodo morali redno mesečno sestajati, vloga komunistov v posameznih društvih in organizacijah bo morala biti bolj učinkovita kot je bila v minulih letih, da bi položaj izboljšali in da bi poživili delo v lastni organizaciji ter v ostalih družbeno političnih organizacijah.

Kramljanje z bralci

Glede na veliko število bralcev, ki so se odzvali in nam pismeno, ustmeno ali po telefonu posredovali podatke za objavljeni sliki v prvi številki Muzejsko-zgodovinskega vestnika lahko ugotovimo, da so bralci z zanimanjem čitali našo prilogo, kar je vsekakor razveseljivo in spodbudno za nas.

Ta odziv nam samo potrjuje domnevo, da je tovrstno branje pri naših sodelavcih in občanih zaželeno; obenem pa je tudi dokaz, da se bralci zanimajo za preteklost našega kraja, za muzejsko dejavnost in so pri tem delu pripravljeni tudi sodelovati.

K sliki, objavljeni na strani 15 »Štrajkarski odbor na Savi 29. 4. 1904« smo dobili naslednje podatke:

stojijo od leve proti desni: Martin Bevc, Rok Vergelj, 3., 4., 5. nepoznani, Janez Krivc, sedijo od leve: četrti je Janez Glavič, vsi ostali žal še neznani.

Bralce prosimo, da bi nam pomagali ugotoviti še ostale člane »štrajkarskega« odbora, zlasti še žene, saj so bile kar štiri v tem odboru.

K sliki številka 2 na strani šestnajst pa smo dobili naslednje podatke:

Slika predstavlja igralsko skupino Sokolskega gledališča na Jesenicah, ki je uprizorila opereto Ptičar. Številnim bralcem se za pomoč zahvaljujemo, posebno pa še tovarišici Berti Razinger, ki nam je posredovala skoraj vsa imena nastopajočih in odstopila za našo fototeko še nekaj slik. Ta slika je tako popolnoma dokumentirana, sporen je samo datum premierske uprizoritve, ker smo dobili nekaj različnih podatkov, vendar bomo tudi to skušali ugotoviti.

Na tem mestu bi popravili tudi nekaj neljubih napak, ki jih je v prvi številki MZ-Vestnika povzročil tiskarski škrat, in sicer:

v 9. odstavku sestavka »Kako stare so pravzaprav naše Jesenice« je napačno napisan stavek, ki se pravilno glasi: »Po okostjih, ki so jih našli v grobovih, so strokovnjaki sklepali, da sicer ne sodijo v rimsko dobo itd.«

v 10. odstavku se dvakrat napačno navaja hrib Ajda nad Potoki. Udomačeno ime za ta hrib je »Ajdna«, na zemljevidih pa najdemo napisano »Ajdinja«.

V »Koledarju pomembnejših dogodkov za januar« je napačno napisana letnica smrti Viktorja Rouarda. Pravilna letnica je 1896 (ne 1886).

Prosimo, da nam bralci oprostijo te napake, ki so jih verjetno že sami ugotovili.

Razstava »Naš kraj včeraj, danes in jutri«

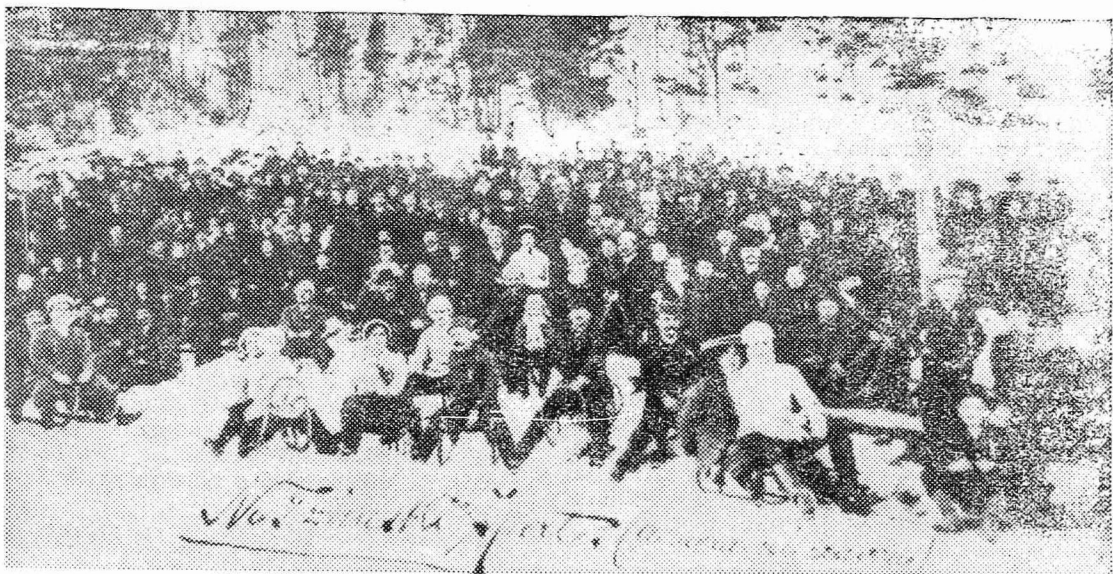
Tehniški muzej železarne Jesenice ima med drugimi nalogami zajetimi v programu dela za leto 1972 tudi pripravo in izvedbo razstave z naslovom »Naš kraj včeraj, danes in jutri«.

S to tematiko in vsekakor zanimivo razstavo bi želeli prikazati našim bralcem in občanom ce-

loten razvoj našega kraja v slikah in dokumentih od najstarejših posnetkov Jesenic z vsemi vmesnimi fazami razvoja mesta do danes. Nekaj slik imamo že zbranih, vendar pa je to za takšno razstavo vsekakor premalo. Zato prosimo bralce Železarja in ostale občane, če imajo doma kakršnekoli stare slike o Jesenicah, to se pravi o vseh krajih, ki jih zajema jeseniško mesto od Hrušice do Koroške Bele, da nam le-te posredujejo, ker nam bo le na tak način omogočeno prikazati za naš kraj tako značilen razvoj v zadnjih sto letih.

Vzporedno s tem pa nas zanimajo tudi razni dokumenti, zapisi, kronike ali karkoli, ki nam lahko osvetle posamezne dogodke, ki so povezani z nastajanjem Jesenic.

S. T.

Na gornji sliki vidimo množičnost sankškega športa že v samih začetkih. Po obliki sani in noši sankšcev sklepamo, da je slika vsekakor že zelo stara. Bralce prosimo, če je komu kaj znane, da nam sporoči, kdaj je bil posnetek narejen, kje in po možnosti imena vsaj nekaterih sankšcev.

Muzejsko — zgodovinski vestnik

2 FEBRUAR 1972

Kako stare so pravzaprav Jesenice

(I. nadaljevanje)

V prvem sestavku smo navedli, da se krajevno ime Jesenice pojavlja prvič v pisanih dokumentih leta 1004. S tem pa še nismo dobili odgovora o samem nastanku našega mesta, kdaj je bilo naseljeno in kdo so bili naseljenci prvega naselja. Če bi se zadovoljili samo s pisanimi dokumenti, bi iskali razvoj mesta Jesenic in okolice od zgornjega datuma dalje, vendar pa bi bilo to napak, kajti zgodovinarji se ne zadovoljujejo le s pisanimi dokumenti, pač pa iščejo tudi stvarne dokaze o razvoju človeštva in kultur, katere hrani v sebi zemlja.

Ti stvarni dokazi pa nam konkretno za našo Gornjesavsko dolino, razen nekaterih primerov, o katerih bo še govora, žal niso znani. Arheološka lopata se je v teh krajih še premalo mudila, eventualne najdbe in izkopavanja pa bi nam odkrila skrivnost in približno dobo prvih naselitev naših prednikov.

Za naseljevanje človeka je bilo od vseh začetkov zelo važno okolje, geografska lega, kakor tudi klimatske razmere. Evropa in zlasti alpske dežele pa človeku v pradednini niso bile najbolj naklonjene, glede klimatskih razmer. Znano je namreč, da je Evropo ovirala pri naseljevanju in razvoju človeštva tisočletja trajajoča ledena doba.

Korak, preden ga je naredil človek od prvega primitivnega kamenitega orodja do uporabe prve lončene posode in preprostega železnega noža, pomeni v zgodovini človeštva takšno časovno obdobje, da si ga komaj lahko predstavljamo, če si nekoliko pobliže ne ogledamo teh obdobj.

Zgodovina se navadno deli v prazgodovino in zgodovino. Pod prazgodovino razumemo obdobje od samih začetkov človeštva to se pravi od nekako šesttisoč let do ustanovitve prve države in prvih poizkusov pisanja (Egipt), nekako do tritisoč let pred našim štetjem. Od tega datuma dalje pa nastaja že zgodovina, katero obravnavamo s pomočjo pisanih poročil o načinu življenja človeštva.

Prazgodovina se po stopnji razvoja človeštva deli v značilna obdobja in sicer v kameno dobo, bronasto dobo in železno dobo. Te dobe pa se (Nadaljevanje na 16. strani)

Gornja slika nam predstavlja eno najstarejših delovnih skupin žena, zaposlenih v naši železarni. Slika žal ni dokumentirana — sklepamo pa, da je to skupina žena, ki so delale v žebeljarni ali zavijalnici žičarne že v samem začetku. Želeli bi zvedeti, kdaj je bil posnetek narejen, kje, kakšna delovna skupina je to in po možnosti imena vsaj nekaterih žena na sliki.

zopet delijo v podoblobja in sicer kamena doba se deli v staro kameno dobo (paleolit), srednjo kameno dobo (mezolit) in mlajšo kameno dobo (neolit), ta pa se navadno že staplja z bakreno dobo (eneolit).

Značilno za pradobo je, da je prevladovala na zemlji ledena doba, ki je bila očitna zlasti v goratih predelih sveta, kakor tudi v severnejših deželah. Iz še neugotovljenih razlogov se je povprečna letna temperatura znižala za 8 do 12°, kar je povzročilo znatne ohladike, več snežnih padavin, zaradi česar se je ločnica večnega ledu pomaknila od prvotnih 2500 do 600 m okrog 1300 m v naših alpskih predelih. To je povzročilo, da se je tudi gozd v tistih časih umaknil znatno nižje na komaj 200 do 300 m nad morjem, iz česar lahko sklepamo, da je bila naša Mežaklja v tistih časih gola, le v nižjih pobočjih Karavank je uspevala nizka vegetacija (tundrska).

Kako je takrat izgledala naša Gorenjska, si lahko na kratko predočimo. Naše Julijce je pokrival večni sneg in led, ledeniki pa so drseli po alpskih dolinah do samih nižin. Nekako pri današnji Radovljici se je končal veliki Triglavski ledenik, ki je v dveh jezikih drsel v nižine. Iz tega lahko sklepamo, da je bila naša dolina dolga tisočletja pokrita z debelo plastjo snežno-ledenih gnot, kar je razumljivo, da človeku ni omogočalo nikake možnosti za naseljevanje in obstoj.

Ledeni doba je v naših krajih trajala z nekaterimi vmesnimi otopljenimi obdobji praktično skoraj šesttisoč let, saj se je končala šele nekako sedemtisoč let pred našim štetjem. Še potem pa je sledilo nekaj tisočletij hladnejše obdobje od današnjega, za okrog 3 do 5°. Šele nekako tisoč let pred našim štetjem je v naših krajih zavladala podobna klima kot je dandanes.

Kljub temu pa zasledimo v Evropi in predalpskih predelih kulture človeštva še iz pradobe. Najstarejše najdbe jamskega človeka pri Postojni, na Krasu in južno od Ptuja nam dokazujejo, da je tukaj živel jamski človek že pred petinšestdeset do petintrideset tisoč let pred našim štetjem. To je bil znani »krapinski človek«, ki ga antropologi uvrščajo med »neandertalce«. Le-ti pa se niso ohranili. Naj si bo, da so jih uničili mraz, zveri ali pa jih je pregnal kasnejši človek, ki je z vzhoda naselil Evropo.

V ožji Gorenjski so za nas zanimive najdbe le jama na Lubniku nad Škofjo Loko, ki datira v mlajšo kameno dobo, in jama Drulovka pri Kranju, ki je tudi iz mlajše kamene dobe. Znana je tudi naselbina lovca na mamute v Nevljah pri Kamniku še iz stare kamene dobe. Drugih najdb na ožjem Gorenjskem arheologi iz kamene dobe žal še niso odkrili. Zanimive pa so najdbe našega sodelavca dr. Aleksandra Rjazanceva nad vasjo Studor v Bohinju, ki po nekaterih artefaktih sodijo po ocenah arheologov vsaj v mlajšo kameno dobo, iz česar lahko zaključimo, da se je tudi v Bohinju naselil človek kamene dobe. To nam dokazuje oziroma da misliti, da bi v enakih pogojih tak človek lahko živel tudi v naši dolini, za kar imamo tudi zelo otipljivo indikacijo, najdbo kamenite sekire na samih Jesenicah, konkretno na Hafnerjevem vrtu. To je sicer osamljen primer, ni pa izključeno, da z ustreznimi raziskavami ne bi odkrili tudi večjih najdb oziroma naselbin.

Sekira, najdena na Hafnerjevem vrtu, sodi po gladki obdelavi in obliki ter sami kamenini (serpentin) po ocenah arheologov v mlajšo kameno dobo, to je v čas, ko so takratni prebivalci že živeli v strjenih naselbinah in se že ukvarjali s primitivnim poljedelstvom »kopaško« ter gojili že udomačene živali (drobnico). V tem času so že krčili gozdne površine in jih spreminjali v rodovitno zemljo. Nedvomno je, da so pri takem delu uporabljali take sekire. Če izhajamo iz tega, da je bila naša dolina nekaj tisočletij po ledeni dobi že močno zaraščena s pragozdom, obstaja možnost, da so prvi naseljenci krčili ravninske gozdove za obdelovalno zemljo tudi na Jeseniškem polju.

Še zanimivejša najdba, ki priča o prisotnosti človeka v naših krajih iz mlajše kamene dobe pa je parv gotovo lepo oblikovana okrog 7 cm dolga koščena igla, ki je na debelejšem koncu prevrtana in je služila takratnemu človeku že kot izpopolnjen pripor za šivanje. To iglo je našel na Kalvariji pod Jelen karnom naš že umrli sodelavec Janez Ramuš. Žal nimamo točnih podatkov lokacije, kje je našel iglo, vsekakor pa lahko sklepamo, da je sama Kalvarija oziroma sončno pobočje okoli nje omogočalo življenje

človeku tiste dobe v teh krajih, zlasti v obdobju mlajše kamene dobe, ko so se klimatske razmere pri nas že znatno izboljšale.

Če povežemo vse te najdbe, tako artefakte najdene nad Studorjem, kameno sekiro na Hafnerjevem vrtu in koščeno iglo s Kalvarije, lahko resno sklepamo o bivanju pračloveka v naši dolini tako kot v Bohinju, vsaj nekako tisoč let pred našim štetjem. Zakaj koščena igla sodi med podobne najdbe, ki so jih zapustili mostiščarji, živeči v kolih nekdanjega jezera pri Ljubljani, kjer je sedaj ljubljansko barje.

Prav gotovo te najdbe niso osamljen primer. Prepričani smo, da je še marsikakšna najdba bila najdena v naših krajih in se je verjetno kot predmet brez vrednosti izgubila. Mogoče kdo kaj takega še poseduje doma, vsekakor bi prosili, da naš o tem obvesti. Le tako bi lahko odkrili še kakšno sled o bivanju prvih naseljencev v naših krajih.

Stane Tušar

(Se nadaljuje)

Koledar pomembnejših dogodkov za februar

2. februarja 1926 so se pričele v Sloveniji prve volitve v delavsko zbornico, ustanovljeno v Ljubljani, kot zakoniti organ delavcev v borbi z delodajalci za svoje zakonite pravice.

2. februarja je bila pri tovarniški Pukli pri Lipcah partijska konferenca jeseniškega okrožja. Konferenca so se poleg članov okrožnega komiteja za Jesenice udeležili še Milovan Đilas, Boris Kidrič in dr. Aleš Bebler.

2. februarja 1944 so gestapovci ob sodelovanju Glažarjevih raztrgancev napadli obveščevalno točko Bogatin pod Črnim vrhom nad Jesenicami. Pet jih je uspelo izvesti prodor, padla pa sta kurir Marjan Snajder in obveščevalec Pavel Gmajnar.

6. februarja 1923 je Socialistična stranka delovnega ljudstva za Slovečijo izdala manifest za enotno fronto proletariata mest in vasi.

7. februarja 1906 so bile v teku priprave za gradnjo novega jezusa na Savi pod Hermanom. Stari, že prepereli leseni vodobran, ki ga je ob povodnih voda večkrat odnesla, ni mogel zagotoviti zadostne količine vode za neprekinjeno obratovanje vodnih turbin v novih obratih na Savi.

7. februarja 1926 je vodstvo KID odpustilo večje število delavcev, ustanoviteljev akcijskih odborov delavcev v borbi proti zniževanju mezd in napovedanim redukcijam.

7. februarja 1940 je v zgodnjih jutranjih urah policija aretirala župana občine Koroška Bela Vencija Perkota, Ignaca Kralja in krojača Franca Benedičiča. Tovariši so bili aretirani na podlagi zakona o zaščiti države in poslani v Bilečo za nedoločen čas.

8. februarja 1942 so prebivalci slovenskih mest izvedli tiho demonstracijo v počastitev obletnice smrti dr. Franceta Prešerna. Na poziv vodstva OF Slovenije so med 19. in 20. uro zapustili javne lokale, kavarne in restavracije ter izpraznili ulice.

10. februarja 1910 je okrajno glavarstvo v Radovljici potrdilo pravilnik in vodstvo Delavskega podpornega društva na Savi, ki so ga osnovali delavci v tovarni za medsebojno pomoč v slučaju nesreče ali brezposelnosti.

10. februarja 1942 je bilo na zasedenih ozemljih Gorenjske uvedeno s posebno uredbo obvezno delo za dekleta pod 25 let starosti, imenovano Pflichtjahr. Delati so morala na deželi pri kmetih ali kot gospodinjke pomočnice.

10. februarja 1942 je izšel odlok nemškega državnega ministrstva za notranje zadeve, ki je določal, koga na Gorenjskem, Koroškem in Spodnjem Stajerskem je smatrati za domovini zveste prebivalce, ki imajo pravico do nemškega državljanstva na preklic. Sem so šteli osebe nemške narodnosti in nemške ali njeje sorodne krvi. Vsi ostali prebivalci, predvsem Slovenci, ki so živeli na teh ozemljih pred nemško zasedbo, so dobili posebno vrsto naziva (zaščitenci), ki so bili poleg ostalih neustreznih rasnih pripadnosti pripravljeni na izselitev. Teh pa je bilo na Gorenjskem 84.000.

11. februarja 1834 je umrl na Savi Leopold Rouard, drugi lastnik fužin na Savi in Plavžu iz rodbine Rouardov. V njegovi dobi je bil na Savi izveden poskus topljenja rude s premogom kot gorivom namesto lesnega oglja. Poskus, ki je pokazal dobre rezultate, predstavlja v zgodovini železarstva prelomnico in nastop nove tehnologije.

11. februarja 1937 je v Kranju začela izhajati »Mladina«, ilegalno glasilo komunistične mladine

Slovenije. Mladina je nadaljevala z delom zabranjenega glasila »Mlada pota«. Izšlo pa je le šest števk, potem pa jo je oblast prepovedala.

12. februarja 1928 je bila ustanovljena športna podzveza Svobode.

12. februarja 1942 so ustrelili Nemci v Dragi 16 talcev — begunjskih zapornikov. Od te skupine je bilo deset moških iz Mojstrane oziroma Dovjega in eden iz Javornika. Razen dveh so bili vsi zaposleni v železarni Jesenice.

13. februarja 1778 je baron Žiga Zois poslal na lastne stroške na učiteljski tečaj za »trivialke« na Javorniku in v Bohinju dva za poučevanje primerna tečajnika. V tem času je že veljal znani »Terezijanski zakon« o obveznem šolanju v deželah Avstroogrsk. To je bil prvi avstrijski splošni šolski zakon.

15. februarja 1945 so uslužbenci pooblaščenega komisarja za utrjevanje nemštva na Jesenicah zaplenili imovino 22 izseljenim družinam in zapečatili stanovanja, čeprav se je že blizal konec nemške vladavine.

16. februarja 1931 je vodstvo KID odpustilo 24 javorniških valjavcev, med njimi osem obratnih zaupnikov. Tako je bil odpuščena celotni zaupniški zbor javorniških valjarn, razen glavnega zaupnika Franca Mohoriča. Zaradi protizakonite odpovedi je nastal spor med delavstvom KID in Delavsko zbornico.

18. februarja 1906 je igralska skupina Katoliškega delavskega društva na Savi uprizorila igrokaz »Strah z dolgo roko«. Ti začetki delavskega odra so se razvijali v skromnih društvenih prostorih »Pri Markotu« (pred leti opuščena gostilna na Savi poleg cerkve, ki je bila leta 1971 porušena).

Istega dne je bilo na Jesenicah ustanovljeno telovadno društvo Orel kot eno prvih v Sloveniji. Za predsednika je bil izvoljen Ferdinand Rakelj.

18. februarja 1922 se je pred Deželnim sodiščem v Ljubljani pričel sodni proces proti dvema jeseniškima komunistoma Cirilu Koširju in Francu Ravniku. Ta proces je znan kot prvi proces proti jeseniškim komunistom sploh.

19. februarja 1940 je policija aretirala tajnika občine Koroška Bela, učiteljico gospodinjstva Maro Rupena in gradbenega inženirja, ki je pogodbeno vodil gradbeni nadzor pri gradnji nove osnovne šole na Koroški Beli. Vse te aretacije so bile v zvezi z resolucijo, ki jo je občinski odbor poslal banu glede ravnanja z interniranci v Bileči.

19. februarja 1943 so Nemci izselili v Nemčijo več družin z Jesenic. V glavnem so bile to družine, ki so imele sinove oziroma očete v partizanih. Takim družinam je bilo po takratnih zakonih okupacijske oblasti zaplajeno tudi premoženje.

19. februarja 1945 je bil v partizanski tehniki Gorenjskega vojnega področja in oblastnem odboru OF na Davči natiskan poseben letak »Delavcem po gorenjskih tovarnah«. Letak je vseboval navodila odborom Delavskih enotnosti po tovarnah za delo v času pred bližajočo se zmago, da ne bi Nemci pred umikom povzročili gospodarske škode na strojih in objektih.

20. februarja 1929 je bilo izpuščenih iz sodnih zaporov v Ljubljani enajst jeseniških Svobodašev, ki so bili aretirani in zaprti zaradi vadenja telovadnih vaj po napevu »Internacionales«. Ta aretacija je navdihnila mladega pisatelja Toneta Čufarja, da je napisal pesem »V januarju zaprtim sodrugom«.

20. februarja 1942 je stopila v veljavo uredba od strani civilne uprave za Gorenjsko o ponemčenih slovenskih priimkih in imenih.

20. februarja 1942 so borci Cankarjeve čete vodili borbo z Nemci na vrhu Stola. V tej legendarni bitki proti desetkrat močnejšemu sovražniku je padel prvoborec Jože Koder. Na noč so se partizani umaknili, Nemci pa pa so požgali Prešernovo kočjo na Stolu.

21. februarja 1937 je občinska uprava Koroške Bele ponovno intervenirala pri banovinski upravi glede gradnje mostu na Javorniku, ki ga je odnesla Sava leta 1929. Kljub vsem obljubam ta most ni bil dograjen.

24. februarja 1895 je bilo ustanovljeno na Kranjskem prvo delavsko kulturno društvo.

25. februarja 1915 je šla v obratovanje novozgrajena strojnica hidrocentrale Završnica. To je bila prva elektrarna na Gorenjskem, ki jo je gradila Kranjska deželna vlada.

26. februarja 1885 se je pričel prvič pouk v novoustanovljeni šoli na Planini pod Golico. Šolsko leto je zaradi zime trajalo od tega datuma do 29. oktobra. V zimskem času so bile torej glavne počitnice, ki so trajale štiri mesece.

Cestno prometna akcija » Na cesti nisi sam« podaljšana do konca marca

Cestno prometna akcija, ki je bila prvotno predvidena do 31. januarja, je na Slovenskem podaljšana do 31. marca. Kontrolne akcije, ki so jih prometni organi in postaje milice izvajali v tem času v naši občini in po vsej Sloveniji, so namreč dale izredno porazno sliko o tehnični urejenosti oziroma neurejenosti cestnih vozil. To je tudi razlog, da s to akcijo nadaljujejo še do konca marca in da z nadaljnjim pregledovanjem cestnih vozil ugotavljajo tehnično pripravljenost voznikov oziroma vozil v zimskem času. Seveda pa se akcija nanaša na vse koristnike cest, torej tudi na pešce. Da bomo lažje razumeli utemeljenost take vsakoletne akcije pa tudi njeno potrebnost pogledajmo nekaj podatkov.

V naši občini je bilo v preteklem letu 527 prometnih nesreč, od tega 320 v naselju in 207 izven naselja. Največ nesreč je bilo na Jesenicah na Titovi cesti — 94, na Cesti žezarjev — 31 in na Cesti Bojarske Kidriča 32. Na območju Hrastika—Martuljk je bilo 77 nesreč, Martulju — Kranjska gora 52 nesreč, na ostalih cestnih ulicah pa 56 nesreč. V teh nesrečah je bilo mrtvih, 82 težje poškodovanih in 77 lažje poškodovanih. Med vzroki nesreč na prvem mestu neprijetna hitrost, na drugem nepredvidnost in že tretjem vinjenost. Samo naša postaja milice, brez prometne, je v tem času izredala 40.000 mandatnih kazni, pozorjenih je bilo 5710 voznikov in pešcev, kar 460 vozilom pa je bilo odvzeto vozniško dovoljenje. Najbrž je povsem odveč komentar o izredno poraznem stanju, ki nam ga kažejo ti podatki.

Nič manj porazno stanje niso pokazale kontrolne akcije cestno prometnih organov. V kontrolni akciji 96 voznikov, je bilo petim odvzeto prometno dovoljenje, 12 bilo mandatno kaznovanih, 19 voznikov pa je moralo takoj popraviti manjšo škodo. Nekaj dni pred to akcijo pa so občinski cestno prometni organi ob prisotnosti odgovornih pregledovali tehnično urejenost vozil v stanovah oziroma podjetjih.

Ko je komisija na primer v Avto-moto društvu na Jesenicah pregledala šest vozil, jih uporabljajo za avto-moto šolo in kar štirje so bili tehnično neurejeni (izrabljene gume, brez žarnic, brez baterije za prvo pomoč). Pri prometnem-hotelskem in turističnem podjetju Viator, slovalnica Jesenice, so predali 16 vozil in kar pri desetih so ugotovili tehnično neurejenost in sicer pri takih, so se vrnila iz vožnje v garajo. Na rešilni postaji zdravstvenega doma na Jesenicah, pregledali tri vozila in pri dveh ugotovili izrabljene gume. Najbolj neurejena vozila, ajo žal ravno organizacije, skrbijo za prevoz oseb in tovora.

Podobno kontrolnimi akcijami bo tudi prometna služba in postaja milice nadaljevala tudi v prihodnje. Razlika bo le v tem, da ne bodo več opozarjali pač pa takoj kaznovali. Kontrolne akcije pa bodo nadaljevali tudi med pešci. Ugotavljajo, da se še vedno ne upoštevajo dovolj prehodni pešci, večina pešcev pa ni

ti ne upošteva semaforja na Jesenicah pri odcepu na podvoz. Pol minute, kar traja rdeči semafor, ni vredno primerjati z vrednostjo življenja, ki ga pešec zaradi neupoštevanja semaforja lahko izgubi.

Akcija pa se nadaljuje tudi po vseh šolah. Tekmovanja učencev na temo »kaj več o prometu« bodo najprej med posameznimi razredi na šolah, sledila bodo medšolska in medobčinska, republiško tekmovanje najboljših pa bo letos v Novi Gorici. V Murski Soboti pa se bodo na republiškem srečanju zbrali pionirji prometniki. Učenci šol bodo tudi pisali naloge in izdelovali risbe na temo o prometu. Te akcije zajemajo učence osnovnih šol od 3. do 8. razreda, prometna vzgoja pa se izvaja tudi v prvih in drugih razredih ter v vzgojno varstvenih ustanovah. Učenci bodo delali tudi izpite za izkaznico kolesarja.

To so izredno široko zasnovane akcije pristojne komisije pri občinski skupščini, ki imajo en sam namen: z vzgojno kontrolnimi akcijami med vozniki motornih vozil in pešci zmanjšati cestno prometne nesreče na minimum.

Ob 25-letnici Lovske družine Jesenice — nova lovška koč pod Golico

Ob 25-letnici Lovske družine Jesenice — nova lovška koč pod Golico

V lovskem letu 1971/72 praznujemo 25-letnico obstoja LD Jesenice. V počastitev tega jubileja je članstvo družine na pobudo UO sklenilo, da počasti ta srebrni jubilej z otvoritvijo nove lovške koč pod Golico in z obnovo prve koč v Muzgecu.

Koncem leta 1946 se je zbralo 15 ljubiteljev lovske bratovščine na ustanovnem obnem zboru v tovarniški kazini in postavilo temelj LD Jesenice. V spomin prvemu odboru naj navedem, da je samo Ciril Odlasek še član UO, kjer je menjaje vršil funkcijo tajnika in blagajnika. Vsi ostali odborniki prvega UO LD Jesenice pa so odšli v večna lovišča. V žez-

lezniški nesreči nas je zapustil prvi gospodar Franc Klinar, po krajši bolezni pa kinolog Boris Šega. V letu 1971 ravno ob vstopu v jubilejno leto pa nas je zapustil prvi dolgoletni starešina Franc Pesjak. Članstvo ga je v zadnjih letih za njegovo dolgoletno delo izvolilo za častnega člana, ker zaradi težke bolezni ni mogel več aktivno sodelovati.

Lovski revir s površino 6000 ha je bil ob ustanovitvi zelo zapuščen, brez lovskih naprav, divjad zelo razredčena tako, da so morali člani resno prijeti za delo. Z leti se je povečalo tudi številno, tako da danes šteje dru-

žina že 52 članov. Delo v lovišču se je s tem tudi povečevalo. Zadnja leta prikazuje družina naslednja vložena dela: za steze, solnice, krmišča in priprava krme 1200—1500 ur prostovoljnega dela v lovišču. Za nadzor lovišča pa imajo lovski člani oz. čuvaji okoli 1000 obhodov. V teh 25 letih smo v lovišču zgradili 3 lovske koč, vzdržujemo in stalno obnavljamo 90 solnic, 42 krmišč, letno pripravimo 900 kg krme in 50 vejnikov, ter porabimo do 200 kg soli. Postavili smo dve lovski visoki preži in izsekali 13 lovskih stez v dolžini 9500 m. Rezultat vsega tega dela se vidi v staležu, saj imamo gamsov prek 180,

srnjadi okoli 170 in prek 400 druge lovne divjadi.

Ko smo napravili najnunejše za dobro gojitev divjadi, smo začeli razmišljati o gradnji lovške koč. Finančna sredstva, s katerimi smo razpolagali, so bila skromna in so komaj zadoščala za vzdrževanje lovišča. Nalogo je prevzel posebni gradbeni odbor, ki je organiziral razne lovske prireditve, predvsem dela pri gozdni upravi, lovci so dajali dodatne prispevke in tako so prišla prva finančna sredstva.

Kot prva je bila zgrajena pred 14 leti koč v Muzgecu, nato že večja na Stamarah in v preteklem letu koč pod Golico, ki je lahko v ponos naši LD.

Za 25. obletnico družine pa se je UO in gradbeni odbor še posebno zagrizel v delo. Vsi prisotni, posebno pa povabljeni tako od LZ Kranj, zastopnikov sosednjih LD družin, predsednika občine, gozdne uprave, graničarjev in ostalih, smo lahko slišali vsa priznanja za lično zgrajeno koč na dan otvoritve 2. 10. 1971.

V otvoritvenem govoru je starešina LD Jesenice Metod Balderman poudaril pomen te koč za lovstvo. Poudaril je, da so člani opravili 4616 prostovoljnih ur in porabili okoli 50.000 ND. Koča je izdelana v sodobnem planinskem stilu, del je podkleten, v pritličju je pet prostorov, v mansardi pa dve sobi za skupna ležišča. V zaključku govora pa je predsedniku gradbenega odbora Ivanu Žemva kot najzaslužnejšemu, poleg spominskega darila izročil tudi ključ nove koč pod Golico, ker ga je članstvo izvolilo za gospodarja.

V letošnji pomladi pa lovce čaka še otvoritev obnovljene koč v Muzgecu.

P. F.

Čudno trgovanje ali manipuliranje s cenami

Potrošnik je res vedno plačnik za vse račune naše trgovine. V kolikor želi, da ni preveč oškodovan, bi moral predno kaj kupi hoditi

od trgovine do trgovine, ter spraševati za cene artiklov, ki so mu za življenje potrebni. Nikakor pa ne sme kupiti prej predno se ni prepričal

za cene drugod, če noče vrednost svojih osebnih dohodkov preveč znižati. Za primer naj navedem samo en artikel, ki je za vsako gospodinjstvo zelo vreden. Seveda bo zaključek zelo zanimiv in morda tudi za vse gospodinjke, ki hočejo ceneje kupovati poučen. Dne 8. februarja 1972 sem poslal hčerko po jajca v samopostrežno trgovino na Javornik. Plačala je za pet jajc 5,25 din, torej eno jajce stane 1,05 din. Ko sem zvečer sam šel na Jesenice pa sem v trgovini z zelenjavo Agrarija Kranj plačal za deset jajc samo 6,50 N din, torej za eno jajce 0,65 din. Tako je moj dinar v tej trgovini vreden skoraj 90 % več. Torej gospodinjke po jajca ne bi bilo slabo, da občinski inspektor pogleda kako je s cenami v samopostrežni trgovini na Javorniku.

B.

Predzadnja seja za pravo na letno skupščino

Na seji krajevnega odbora ZB NOV Plavž 7. februarja so govorili o pripravi za letno skupščino, ki jo bodo imeli 26. februarja v sejni dvorani občinske skupščine. Komisija za gojitev tradicij narodnoosvobodilne borbe in komisije za socialno problematiko, sta poročili že predložili. Občinski odbor je dostavil pregled vseh, ki so lani na tem območju prejeli stalno priznavalnino in enkratno priznavalnino. Prvih je šestnajst, drugih pa 24. Poleg tega so za sestavo po-

ročila prejeli tudi pregled o posojilih za graditev hiš, ki ga je prejelo 16 članov v skupni višini 360 tisoč novih din. Na oba seznama so imeli pripombe. Občinski odbor bodo obvestili naj se v bodoče vse prošnje pošiljajo prek krajevnega odbora, da bo najprej tu pregledana in utemeljena upravičenost prosilcev. Pred skupščino bodo imeli še eno sejo, da bodo pregledali skupno poročilo in priprave na tovariško srečanje, ki bo po skupščini.

Tone Partljič: Naj poje čuk

Primorsko dramsko gledališče v gosteh

V soboto, 12. februarja, zvečer bo na odru amaterskega gledališča »Tone Čufar« gostovalo Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice. Predstavilo se bo z dramo mladega dramatika Toneta Partljiča **NAJ POJE ČUK**. To je na Jesenicah po dolgih letih spet gostovanje gledališčnikov iz Primorske, ki so iz nekdanjega v resnici polpoklicnega Goriškega gledališča prerasli v sedanjo poklicno Primorsko dramsko gledališče. Naloga tega gledališča je zahtevna in hvaležna: pokrivati z gledališkimi predstavami od slovenskih kulturnih središč najbolj odmaknjen prostor Tolminske, Goriške, Primorske in dela Notranjske. Takim nalogam primeren je tudi repertoar Primorskega gledališča in drama **NAJ POJE ČUK** je prav značilna zanj: sodobna in angažirana, vendar vsakomur dostopna in razumljiva.

Krstna uprizoritev drame **NAJ POJE ČUK** je bila lani oktobra v Novi Gorici. Drama obravnava propad in odmiranje slovenskega kmetištva. Tudi na obrobje ali celo ozadje družbenega dogajanja pomaknjenemu hribovskemu življenju kmetov sodoben utrip civilizacije ne prizanaša z razdiralnimi vplivi. Ildičen in »zdrav« kmetijski svet razpada in ljudem v njem ni prizanešeno s pretresljivimi življenjskimi stiskami. Čuk je po ljudski vraži glasnik smrti in tak ima tudi pomen v naslovu zanimive Partljičeve drame.

Drama **NAJ POJE ČUK** je režiral znani filmski, televizijski in gledališki režiser

Jože Babič, z uspeho uprizoritvijo pa Primorsko dramsko gledališče sodeluje tudi na prireditvi Teden slovenske drame, ki se v počastitev slovenskega kulturnega praznika odvija v Kranju.

Gostovanje primorskih gledališčnikov z uspehim sodobnim slovenskim dramskim delom **NAJ POJE ČUK** bo za jeseniško publiko prav gotovo zanimivo in lepo gledališko doživetje. Zato bo prav, če ga gledališki ljubitelji ne zamude. Ob gostovanju Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice v soboto zvečer ljubitelje gledališča že sedaj opozarjamo, da je sredi marca predvideno gostovanje ljubljanske Drame z duhovito komedijo Bernarda Shawa **PYGMALION**.

Polletni uspeh na os. šoli Prežihov Voranc

V šolskem letu 1971/72 obiskuje osnovno šolo Prežihov Voranc na Jesenicah 774 učencev, ki so razdeljeni v 23 oddelkih. V prvem polletju so dosegli 81,01 % učni uspeh, kar je za 1,88 % slabše kot lani. Na razredni stopnji so učenci dosegli 92,66 % učni uspeh, kar je za 1,49 % slabše kot lani. Na predmetni stopnji, to je od petega do osmega razreda pa je letošnji uspeh kar za 3,03 % slabši kot v lanskem prvem polletju.

Če primerjamo polletni učni uspeh na razredni stopnji ugotovimo, da je v prvih razredih uspeh precej boljši kot lani in sicer za 2,99 %. Učenci drugih razredov pa niso bili tako uspešni kot lani saj je odstotek pozitivnih 94,32 %, lani pa je bil 97,98 %. V tretjih razredih se je uspeh le malo izboljšal, zelo dobro poprečje na razredni stopnji pa kvarijo četrti razredi, saj so dosegli le 84,95 % učni uspeh, lani pa je bil uspeh 91,49 %. Največ nezadostnih

ocen so učenci na razredni stopnji prejeli iz matematike, in sicer osem več kot lani. Tudi uspeh v spoznavanju družbe in narave je precej slabši, kot lanko prvo polletje. Občutno pa se je izboljšal uspeh pri slovenskem jeziku, saj je lanko leto še enkrat toliko učencev imelo nezadostno oceno iz tega predmeta. Najboljši učni uspeh na nižji stopnji so dosegli učenci 1. a razreda, saj so razred prav vsi izdelali.

Kot smo že omenili, je uspeh na predmetni stopnji v primerjavi z lanskim polletjem nekoliko slabši. Uspeh v šestih in sedmih razredih se je letos nekoliko izboljšal, precej slabši pa so bili učenci v petih in osmih razredih. Učenci petih razredov, za katere predstavlja prehod od razrednega k predmetnemu pouku precej kritično obdobje, so izdelali 75,00 %. V lanskem letu pa je bil uspeh 80,00 %. Učenci lanskega petega razreda so bili v prvem polletju najbolj uspešni, to pa nadaljujejo tudi letošnje leto, kjer so ravno tako najboljši. Tudi lanski šesti razredi so bili dokaj uspešni, skoraj enak rezultat pa so dosegli tudi letos v sedmih razredih, ter izdelali prvo polletje za 3,72 odstotka boljše kot lanski sedmi razredi. Od vseh oddelkov na šoli pa so najslabši učni uspeh dosegli učenci osmih razredov, saj odstotek 56,67 % res ne more zadovoljiti prav nikogar. Ta uspeh je kar za 10,68 % slabši kot lanski. Do precej različnih rezultatov pridemo tudi, če primerjamo posamezne razrede med seboj. Tako je na primer 5. a razred dosegel 62,74 % učni uspeh, uspeh v 5. b razredu pa je kar za celih 20 % boljši, 5. c razred pa je spet na ravni 5. a razreda. Velika odstopanja najdemo tudi v šestih razredih. Uspeh osmih razredov, kot rečeno, je zelo slab, najslabši pa je 8. b razred, kjer je le dobra polovica učencev izdelala prvo polletje brez nezadostne ocene. Največ nezadostnih ocen so učenci prejeli v matematiki, sledijo pa angleščina, fizika in zgodovina. V primerjavi z lanskim polletjem se je uspeh precej izboljšal pri slovenskem jeziku in zemljepis, največji padec pa se vidi pri fiziki,

Gimnazijci proslavili Prešernov dan

Dijaki jeseniške gimnazije so v ponedeljek, 7. februarja, imeli proslavo Prešernovega dne. Dramski krožek je pod vodstvom prof. Cili Kodrič občuteno recital Sonetni venec. Pri tem so nastopili dijaki Igor Škrlič, Alenka Okrožnik, Alenka Weithauser, Darja Črv, Vesna Arh in Magda Flander. Poleg tega je nasto-

pil tudi gimnazijski pevski zbor pod vodstvom prof. Janke Pribošiča, ki je zapel več pesmi. V spomin in čast največjega slovenskega pesnika, pa je 8. 2. dramski krožek gimnazije nastopil tudi v rojstni hiši v Vrbi. Recitali so več pesmi dr. Franceta Prešerna.

B.

kjer je trikrat več nezadostnih ocen kot v lanskem prvem polletju. Tudi pri matematiki, kjer so najslabši osmi razredi, je uspeh slabši kot lani. Na šoli pričakujejo, da bodo rezultati na koncu šolskega leta precej boljši, saj je največ neuspešnih učencev takih, ki imajo eno ali dve nezadostni oceni, kar pa se z malo več truda in

prizadevnosti da popraviti. V prvem polletju letošnjega šolskega leta je vseskozi potekal dopolnilni pouk za slabše in boljše učence. Na šoli pa delujeta tudi dva oddelka celodnevne varstva oziroma bivanja na šoli, katerih sadovi so že vidni, še bolj pa se bodo pokazali na koncu šolskega leta.

— du —

I. klubski festival amaterskega filma

Filmska skupina ODEON že vrsto let organizira medklubski festival amaterskega filma. Pravilnik foto-kino zveze Slovenije pa zahteva, da mora vsak kinoklub, katerega člani naredijo v enem letu več kot pet filmov, prirediti tudi klubski festival. Zato se je upravni odbor FS ODEON odločil, da 16. februarja ob 19. uri priredi v veliki dvorani pri Jeleni I. medklubski festival amaterskega filma, ki se ga lahko udeležijo s svojimi filmi vsi člani filmske skupine. Pogoji je le, da ti filmi še niso sodelovali v konkurenci na kateremkoli od jeseniških medklubskih festivalov.

Po dogovoru z mladinskim komitejem ZMS železarna Jesenice bodo odslej klubski večeri, oziroma filmski večeri namesto v prostorih FS ODEON, v veliki dvorani pri

Jeleni. Prvi filmski večer tem letu bo tako I. klubski festival amaterskega filma do konca marca pa mu bodo sledili še trije večeri, in sicer vsako drugo sredo, to je 16. 2., 1. 3., 15. 3. in 29. 3. ob 19. uri. Poleg klubskega festivala so predvideni še filmski večeri z naslednjim programom: zgodovina filma s predvajanjem 16 mm filmov, filmi članov kino kluba Gradca in filmi članov kino kluba iz Bolzana. Od 21. do 23. aprila bo še V. medklubski festival amaterskega filma z mednarodno udeležbo »Filmski večeri« pa se bodo nadaljevali v jeseni.

Na I. klubskem festivalu pa bo tudi retrospektiva najboljših filmov, ki so jih preteklih letih posneli člani skupine.

Vabimo vas, da se udeležite zanimive prireditve.

Proslava ob kulturnem prazniku

V ponedeljek, 7. februarja, smo ob 17. uri imeli proslavo v počastitev kulturnega praznika 8. februarja. Proslavo je pripravila v gledališču osnovna šola Tone Čufar. Udeležili so se učenci od tretjega do osmega razreda.

Najprej je zapel mladinski pevski zbor. Sledila je recitacija šestih učenk osmega razreda. Predstavile so Minattijeve pesmi.

Na proslavo smo povabili tovariša Bogomila Gerlanca, ki je med drugim urejal zbirko Moja knjižnica in Ivana Minattija, znane pesnika in urednika pri Mladinski knjigi. Oba sta se povabila odzvala.

Z njima se je pogovarjal tovariš Janez Svobljak. Pogovor je bil zanimiv. Pripovedovala sta nam o svojem otroštvu, kako sta preživljala vojno in pa o svojem delu.

Tovariš Gerlanec nam je povedal o pisatelju Francetu Bevku marsikaj, česar njem nismo vedeli.

Ob koncu pogovora sta učenci osmega razreda v imenu nas vseh zahvalili gostoma za obisk. Podarili sva jima šopka nageljnove.

Proslavo je zaključila nateljska naša šola tovariša Smidova. Povedala je kate učenci so dobili Finžgarjeve bralne značke. Razglasila tudi rezultate medrazredne tekmovanja.

Po hudem boju med osmima razredoma je naš osmi uspel premagati osmi b razred. Tako smo v tretji skupini prvi, drugi pa je osmi razred. V drugi skupini prvi peti b razred.

Bogdan Bricelj,
8. a razred, os. š.
»Tone Čufar« Jesenice

Obdoližili so se spominu velikega pesnika Prešerna

V torek zvečer je bila v dvorani prosvetnega doma na Breznici proslava ob 123-letnici smrti pesnika dr. Franceta Prešerna. Da bi spomin na njihovega rojaka ostal trajen, DPD Svoboda France Prešeren v Žirovnici skupaj z osnovno šolo in drugimi organizacijami vsako leto organizira proslavo. Letošnja proslava je bila skrbno in vzorno pripravljena. Program pa je bil pester in na ustrezni kulturni ravni. Pri izvedbi programa so sodelovali člani Žirovnškega okteta pod vodstvom Marjana Jemca, vsi trije zbori pevskega zbora Jesenice pod vodstvom prof. Milke Škoberneta, pesnik Miha Klinar in skupina učencev sedmih in osmih razredov, ki se je predstavila z zborna recitacijo na besedilo pesmi dr. Franceta Prešerna. Uvodno besedo o pomenu kulturnega praznika je imel na proslavi ravnatelj osnovne šole Marjan Jemc.

Na proslavi so učencem osnovne šole Žirovnica razdelili 27 zlatih Finžgarjevih bralnih značk, medtem ko so

srebrne in bronaste Finžgarjeve bralne značke podelili že prej. Vsak od učencev, ki si je z branjem predpisanih knjig priboril zlato Finžgarjevo bralno značko, je v spomin dobil tudi Prešernove Poezije.

Pesnik Miha Klinar je prebral nekaj pesmi iz svoje partizanske lirike, program proslave pa je zaključil pevski zbor Jesenice, ki je zapel devet narodnih in umetnih pesmi.

Za konec še nekaj o obisku: Proslava kulturnega praznika na Breznici je bila lepo obiskana. Pozitivno in hvale vredno je, da je bilo v dvorani na Breznici največ mladih ljudi, manj pa je bilo starejših občanov, čeprav bi morali biti v večji meri med udeleženci proslave, saj bi se tako še bolj dostojno obdoližili spominu njihovega rojaka in pesnika dr. Franceta Prešerna. Organizatorji proslave zaslužijo pohvalo in priznanje za njihov trud, ki je bil poplačan s tem, da je prireditev, namenjena spominu na pesnika Prešerna, v celoti uspela

JEZIKOVNI POGOVORI

Zadnjič smo že precej povedali o rabi velike in male začetnice. Čisto na kratko ponovimo. Z veliko začetnico pišemo:

- osebna lastna imena (imena, priimki)
- imena, ki označujejo osebe po narodnosti, državljanstvu, kraju
- naslove knjig, časopisov, revij...
- naslove društev
- naslove podjetij

To so bile naše najvažnejše ugotovitve, danes pa nadaljujmo. Še kar smo vezani na sestavek o mladem Dolenjcu Janezu, zato si pogledajmo naslednje primere:

Sprejel je vlogo d e d k a Mrza.

Otrokom je zanimivo pripovedoval o lisici Zvitorepki in zgodbo o kralju Matjažu.

Zapomnimo si, da prilastke v stalnih zvezah (dedek, lisica, kralj) vedno pišemo z malo začetnico: sirota Jerica, dedek Mrza, kralj Matjaž, lisica Zvitorepka, starka Zima, zeleni Jurij. Šele, če postanejo prilastki stalne sestavine lastnega imena, jih pišemo z veliko, kot npr. Herman Celjski, Aleksander Veliki, Ivan Grozni, Friderik Rdečebralec, Janez Svetokriški; sirota je lahko tudi Micka ali Urška in starka zdaleč ni samo zima in ni lepa samo Vida.

Se ob eni vrsti primerov se bomo danes ustavili, za katere vem, da so nemalokrat trd oreh:

No, doktor ali profesor že ne boš.

V teh primerih verjetno ne bi bilo dvomov, ti se pojavijo verjetno iz spoštovanja, če je poleg lastno ime:

Zahvaljujemo se doktorju Plutu za uspešno zdravljenje naše Maruške.

Nehote pomisljamo, ali ne bi bilo pravilneje, če bi napisali doktorju z veliko začetnico. Mirno si zapomnimo, da besede, ki zaznamujejo poklic, čast, svetost..., pišemo vedno z malo začetnico. Torej: doktor (dr.) France Prešeren, profesor (prof.) Jože Toporišič, inženir (inž.) Kos Matija, arhitekt (arh.) Jože Plečnik, tovariš (tov.) Tito, gospod (g.) Murn Alojz...

Vrnimo se k primerom, katerim smo se zadnjič namenoma izognili, češ, da bomo o tem danes več spregovorili:

Zanimive so njegove avanture iz Jugoslavije.

S posebnim zanimanjem je bral novice o poletih na Luno.

Nikoli niso imeli tako imenitnega v Črnem logu.

Na prvi pogled vidimo, da so to sama zemljepisna imena in ni dvoma, kako jih moramo pisati. Z veliko začetnico pišemo imena za:

- kraje: Jesenice, Novo mesto, Blejska Dobrava
- morja: Jadransko morje, Atlantik
- gorovja: Triglav, Julijske Alpe, Kamniške planine
- reke: Sava, Odra, Volga
- pokrajine: Slovenija, Koroška
- države: Jugoslavija, Finska
- celine: Evropa, Avstralija
- planete: Luna, Mars, Venera, Zemlja

Mislil, da mi s temi ugotovitvami res ne morete prisoditi »odkritje Amerike«, saj so to dobra znana dejstva. Zato pa pohitimo in malo pobrskajmo med mnogimi primeri, ali ni kje morda kaj takega, ker se nam ne zdi tako samo po sebi umevno:

S posebnim zanimanjem je bral novice o poletih na Luno.

In dodajmo še primer:

Bleda luna je sijala...

Ali: Iz rakete je opazoval Zemljo.

Klinarjeva zemlja ni bila preveč rodovitna, a gospodar jo je znal dobro obdelovati.

Spet imamo pred seboj primere, ko eno in isto besedo pišemo zdaj z veliko, zdaj z malo začetnico. Kako bomo opravičili svoje ravnanje? Z veliko resnično pišemo imena nebesnih planetov, a le takrat, ko imamo v mislih planete, zemlja v drugem primeru je ena izmed sestavnih delov planeta Zemlje in ob luni, ki sije, prav gotovo natančno ne mislimo Zemljinega satelita, ampak njegovo svetlobo.

Predlog za jezikovne pogovore!

V krajšem dopisu sem pred kratkim zasledil precej izrazov, besed in stavkov (oblikovanje), ki po mojem mnenju niso slovenski, zelo veliko tujk, za katere imamo lepe slovenske besede in izraze, pa menim, da bi jih bilo treba obdelati v »jezikovnih pogovorih«, tembolj, ker so že nekako udomačeni v vseh dopisih in poročilih, ki jih v Železarni uporabljamo. Takšno kramljanje o slovenskem jeziku pa bo tudi bolj učinkovito kot doslej, ko se je obravnavalo bolj posplošeno. Navedam nekaj teh izrazov:

- vsled tega,
- gibanje je sledeče, iz sledečih razlogov,
- cca
- ...je kazal upravičenost korekcije v minus...
- nestabilnost v formiranju,
- situacija glede formiranja
- cenik korigiran
- ...je kazal ustrezno formiranje in korekcija...
- kompziramo razlike
- z ozirom

Poleg tega lahko zasledimo v dopisih in poročilih velikokrat izražanje v trpni obliki, kar ni značilno za slovenski jezik, ali oblikovanje stavkov s povedkom na koncu stavka, ali izražanje s pomočjo »vršik«, ki tudi ni slovenska beseda kot na primer: dela se vršijo, vršijo se popravila in podobno, pa bi tudi to bilo dobro obdelati v »jezikovnih pogovorih«.

Novosti v jeseniški knjižnici (7)

159.922.7/8

ŽLEBNIK Leon. Leon Žlebnik: Psihologija otroka in mladostnika. Ljubljana 1969.

Vsebina prvih dveh knjig:

1. Na začetku razvoja

I. Predmet, naloge in pomen psihologije otroka in mladostnika. — II. Občezgodovinski pogled na psihologijo otroka in mladostnika. — III. Metode psihologije otroka in mladostnika. — IV. O razvoju otroka in mladostnika nasploh. — V. O telesnem razvoju na splošno. — VI. Prenatalno ali predrojstveno obdobje. — VII. Novorojenček. — VIII. Dojenček.

2. Otroštvo

Detinstvo ali zgodnje otroštvo: A. Nekaj anatomsko-fizioloških posebnosti. — B. Psihološke značilnosti posameznih razvojnih stopenj. — I. Malček. — II. Predšolski otrok. — Pravo otroštvo: A. Nekaj anatomsko-fizioloških posebnosti. — B. Psihološke značilnosti posameznih razvojnih stopenj. — I. Obdobje srednjega otroštva. II. Obdobje poznega otroštva.

159.922.7

BOH Katja. Katja Boh — Blaž Mesec: Otroci in televizija. Ljubljana 1970. 77 str. (Knjižnica za starše)

Knjižnica vsebuje dva sestavka: prvi nosi naslov »Razširjenost televizije«, drugi pa: »Televizija: dobro ali zlo?«.

159.922.7

MIKUŠ-KOS Anica. Anica Mikuš-Kos: Kako doživlja otrok bolezen. Ljubljana 1969. 86 str. (Knjižnica za starše. 18.)

Naslovi poglavij: 1. Otrokovo doživljanje in vedenje med boleznijo. 2. Končno obolenje in invalidnost. 3. Nega bolnega otroka. 4. Otrok mora v bolnišnico. 5. Obisk pri otroku v bolnišnici. 6. Otrok se vrača iz bolnišnice.

159.922.8

PEDIČEK Franc. Franc Pediček: Mladostnikovo vedenje. Ljubljana 1968. 110 str. (Knjižnica za starše. 15.)

Naslovi poglavij: Le kdo si je izmislil to nesrečno puberteto? Vedenje — obraz notranjosti in vzgoja — oblikovalka notranjosti. — Odmevnost »revolucije« telesa. — Igra potreb, nagibov in motivov. — Splet življenjskih premen. — Sklep.

FILM ● FILM ● FILM ● FILM ● FILM

Stan in Olio — bruca v Oxfordu

Po dokaj dolgem času sem se odločil, da bom spet malo »pokukal« v mladinski, da ne rečemo otroški termin predvajanja filmov, namreč v matinejo. Prav razveseljivo je, kot sem že večkrat omenil, da si mlajši gledalci lahko ogledajo njim primerne filme v nedeljo dopoldan (vsaj tako je v kinu Plavž).

V tem tednu so si mladi gledalci lahko ogledali filmsko komedijo Stan in Olio kot bruca v Oxfordu. Kot že ničkolikokrat doslej so se lahko od srca nasmejali tema prikupnima komikoma. No, še prej pa se ustavimo ob pred filmu, ob dokumentarnem barvnem zapisu o malem bosanskem mestecu Maglaj. Prav je, da mlade gledalce na nevsiljiv način seznanjamo z okoljem, v katerem živijo. K temu pa je prav gotovo vsaj malo prispeval zanimiv dokumentarec Maglaj. Spoznali smo to mestce z dveh strani: najprej so nas avtorji popeljali v zanimiv stari del, ki je bogat in poln kulturnih in zgodovinskih zanimivosti. Predvsem velja omeniti lepo staro džamijo, ki daje mestu svojski pečat. Potem so nas seznanili še z novim, industrijskim delom. Glavni vir dohodkov vsega mesta je prav gotovo velika tovarna papirja, ki smo jo dodobra spoznali s tehnološkim postopkom proizvodnje papirja vred!

Zdaj pa k filmu! Otroci so ga res že nestrpno pričakovali. Toda po nešteti filmih s Stanom in Oliom po televiziji in tudi v kinodvoranah sem pričakoval, da ne bom videl ničesar novega. Toda, zmotil sem se: iz vsega filma nisem do prej videl niti najkrajšega odlomka. Bil sem res prijetno presenečen in mislim, da ni treba posebej opisovati sproščenega otroškega smeha v dvorani, ki se je mešal z bučnim smehom nekaterih malce starejših gledalcev. Mislim, da si res lahko predstavljate, kako dobra komika sta Stanley Laurel in Oliver Hardy, ali, kot ju bolj poznate — Stan in Olio. Njuna nevsiljiva, preprosta in igralsko dovršena komika spravi v smeh še tako resnega gledalca. Kaj vse sta v tem filmu počela, sprašujete? No ja, iskala sta službo, delala sta kot šef strežbe in natakara (Stan se je namreč preoblekel v nadvse »očarljivo« damo), dokler nista spoznala, da potrebujeta kanček izobrazbe. Ker sta nekega dne ujela bančnega tatu, jima direktor banke ponudi štipendijo za študij na eni izmed najboljših univerz na Oxfordu. Kaj vse se je tam dogajalo pa prepuščam vaši domišljiji, a verjemite mi, ni nam bilo dolgočas!

Moram reči, da take in podobne filme lahko le pozdravimo, saj v naše monotono in hitro življenje vnašajo kanček veselja in smeha. Pa še mala pripomba: to veselje in smeh nikakor nista izvabljen iz nas na cenen način, ker je glavna odlika velikih komikov Stana in Olio. Igor Škrli

Jeklar med bivšimi železarji

Jeklar, pevski zbor jeseniških železarjev, ki ima predvidenih za letošnje leto vrsto nastopov in gostovanj, se je odločil obiskati v predpustnem času nekdanje železarje. V domu upokojencev na Jesenicah jih je razvedril z enournim koncertom sinoči, v domu upokojencev na Javorniku pa jih bo obiskal jutri (sobota) zvečer. S programom predpustnemu času primernih pesmi nudijo pevci pevskega zbora Jeklar bivšim železarjem primerno razvedrilo. Razume se da sta ta dva obiska brezplačna, zato pevcem Jeklarja toliko večja hvala za obiska.

Obsežen program dela

Odbor foto kluba Andrej Prešeren je po občnem zboru na konstituantni seji sprejel obsežen program dela. V svojem reklamnem oknu bodo objavljali fotoreportaže o aktualnih dogodkih na območju občine Jesenice. V spomladanskem času bodo organizirali članski izlet v naravo. V počastitev občinskega praznika bodo po dolgi letih organizirali razstavo članov fotokluba.

V smislu mednarodnih stikov bi radi navezali stike z nekim fotoklubom s Koroške. Organizirali bodo tečaj za začetnike in nadaljevalni tečaj za fotoamaterje.

Vsak član odbora je dobil svojo zadolžitev in na rednih sejah, ki bodo vsakih 14 dni, bodo razpravljali o izvršenih nalogah.

Anekdota

81-letni Lovrenc Oblak, dolgoletni delavec jeseniške železarne in svoječasni »avstro-ogrski dragoner« je prosil pevce društva upokojencev na Jesenicah, da bi mu na pogrebu zapeli zastonj. Ker mu pevci zaradi »strogih« pravil tega niso mogli obljubiti, jim je večni šaljivec dejal: »No, saj vam tega ne bo treba. Jaz bom namreč umrl šele čez dvajset let, vi pa najbrže preje«.

Dopisujte v Železarja

Zoran Kržišnik med Dolikovci

V soboto 5. februarja, so v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah, odprli kolektivno slikarsko razstavo članov likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar. V kulturnem programu je sodeloval pionirski pevski zbor osnovne šole Prežihov Voranc pod vodstvom glasbenega pedagoga Janka Pribošiča in recitatorji, člani Odra mladih, pod vodstvom Stanke Geršakove. Razstava je posvečena kulturnemu prazniku Slovencev — 8. februarju, obletnici smrti največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna. S to razstavo dolikovci pričenjajo tudi letošnjo razstavno sezono v kateri predvidevajo 12 slikarskih razstav na Jesenicah in štiri izven Jesenic, poleg zgodovinsko-dokumentarne, filatelistične in razstave umetniške fotografije. Po otvoritvi razstave so jeseniški slikarji imeli delovni sestanek, katerega se je udeležil tudi ravnatelj Moderne galerije Zoran KRŽIŠNIK, ravnatelj Gorenjskega muzeja iz Kranja dr. Cene AVGUŠTIN, predstavnik likovnikov iz Trbovelj Miloš VASTIČ in 16 članov DOLIKA.

Delovni razgovor, ki ga je vodil predsednik DPD Svoboda Tone Čufar Joža VARL, je bil namenjen vprašanjem nadaljnje povezovanja in sodelovanja slovenskih slikarjev — amaterjev ter njihovega nadaljnje strokovnega usposabljanja in spodbujanja. Vsi navzoči so pozdravili pobudo Moderne galerije, da bi se Jesenice glede na 26-letno organizirano slikarsko in razstavno tradicijo, specializirale na prirejanje kakovostnih slikarskih razstav organiziranih amaterskih likovnih grup, ali posameznikov. Na Slovenskem, je dejal ravnatelj Kržišnik, deluje 82 ali 83 registriranih razstavišč, od katerih se posamezna že specializirajo za določene slikarske nivoje in načine izražanja. Razen tega pa bomo morali likovno dejavnost, tako ustvarjalno kot razstavno, bolj organizirati in načrtno razvijati. Ob tem je jeseniški slikarjem in jeseniškim prizadevanjem na likovnem področju obljubil in zagotovil tako osebno pomoč kot pomoč Moderne galerije.

Ravnatelj Gorenjskega muzeja iz Kranja, dr. Cene Avguštin, je prav tako pozdravil to zamisel, toliko bolj, ker je vedno večji pritisk razstavljalcev na večje galerije.

Zamisel, je dejal, da se Jesenice v razstavnem pogledu še bolj organizirajo in se povežejo s slovenskim prostorom na področju amaterskega ustvarjanja, pomeni na nek logičen način organiziranja usmerjati nadaljnji razvoj. Na ta način, bodo Jesenice postale slovensko središče slikarjev amaterjev, ki zaslужijo vso pozornost in pomoč. Pri tem je izredno pomembna kvaliteta, ki so jo Jesenice vseskozi zastopale in pri razstavnih politikih pri njej vztrajale. Slikarsko amatersko ustvarjanje bo moralo biti tudi bolj publicirano, dokumentirano, ocenjevano in postavljeno na mesto, ki mu pripada. Ravno v tem, je poudaril dr. Avguštin pa je prednost takega organiziranja središča. Tudi on je tako osebno kot s svojim zavodom zagotovil pomoč slikarjem amaterjem jeseniške občine, kakor tudi na ostalih območjih.

Predstavnik trboveljskih slikarjev amaterjev, organizi-

ranih v RELIK — revirski likovniki, je pozdravil zamisel in zagotovil sodelovanje njihove skupine in sploh izrazil željo po večjem in rednejšem sodelovanju z jeseniškimi likovniki. Za prihodnje leto, ko bo njihova skupina praznovala 10-letnico obstoja, bodo organizirali večjo razstavo slovenskih in jugoslovanskih slikarjev amaterjev z delovnim zborom. Do takrat bodo namreč tudi dobili bolj ustrezne razstavne prostore kakor jih imajo sedaj.

Če na kratko strnemo osnovne misli razgovora, je bila zelo enotno izražena ideja, da se Jesenice postopno razvijejo v slovensko središče amaterskih slikarjev. Seveda bo s tem potrebno zagotoviti ustrezno publiciteto in dokumentiranost. S svojo slikarsko tradicijo, geografskim položajem in vedno večjim razmahom turizma, ki mora dobiti tudi kulturni prizvok, to zaslužijo. Razen tega ne gre prezreti dejstva, da na območju krajevnih skupnosti Žirovnica že nekaj slovenskih likovnih umetnikov z domačinom prof. Zoranom Kržišnikom na čelu, gradi svoje delovne ateljeje z manjšimi galerijskimi in stanovanjskimi prostori, ki bodo kmalu vrasli v naš občinski prostor in ki bodo za nadaljnji razvoj potrebovali zaledje. Toliko bolj je pomembno, ker so zbrali našo občino, ki je tipično delavska. Vse to, vključno z osnovno mislijo, zasluži našo večjo pozornost. Kot rezultat teh razgovorov je tudi zaključek, da jeseniški dolikovci že letos aprila organizirajo v Martuljku slovensko kolonijo slikarjev amaterjev s sodelovanjem poklicnih slikarjev in pod strokovnim vodstvom in mentorstvom Moderne galerije iz Ljubljane.

Te zamisli prav gotovo niso neuresničljive, saj je DOLIK s svojo razstavno politiko in dejavnostjo že doslej hodil v tej smeri. Če k temu dodamo še precejšen razmah založniške dejavnosti in aktivnost besednih ustvarjalcev v okviru kulturno umetniškega kluba Tone Čufar, potem opravičeno lahko trdimo, da se delavske Jesenice poleg ostale kulturne dejavnosti razvijajo v pomemben slovenski kulturni center

Letna skupščina Planinskega društva Jesenice

V soboto, 5. februarja, je bila v veliki dvorani Delavskega doma na Jesenicah, redna letna skupščina Planinskega društva Jesenice. To naše društvo, eno najstarejših v Sloveniji, se že vsa leta po vojni bori z mnogimi težavami, ki bi jih sedaj v času vse masovnejšega vračanja naših delovnih ljudi k naravi, k zdravi rekreaciji, morali reševati na drugih za to bolj pristojnih mestih. Dejavnost društva se deli na dve glavni aktivnosti. Na vzgojo mladine, kjer mislimo predvsem na mladinski in alpinistični odsek ter delno na gorsko reševalno službo na eni strani in pa na oskrbovanje planinskih postojank. Ko so jeseniški planinski delavci razčlenjevali delo posameznih odsekov, so na žalost ugotovili, da mladinski odsek, ki je najpomembnejši pri vzgoji mladih planincev, obstoji le na papirju. Nihče ne ve, kje so vzroki, da mladine ni v naše vrste. Vsi poizkusi na osnovnih in srednjih šolah so rodili le malenkostne uspehe, ker po mnenju načelnika mladinskega odseka vzgojitelji nimajo pravega posluha za planinstvo. Brez najmlajšega članstva pa je potem oteženo tudi delo alpinističnega odseka in GRS, ki nimata dovolj mladega zaledja.

Problem mladih pa ni edini v drugače uspešnem alpinističnem odseku. Tisti, ki razdeljujejo v občini finančna sredstva športnim organizacijam, večkrat pozabljajo na dvoje alpinističnih odsekov v občini, ki sodita med najaktivnejše pri nas in sicer po-

leg našega na Jesenicah še na alpinistični odsek pri PD Mojstrana. Sama planinska društva ne morejo iz svojih pičlih finančnih sredstev zadovoljiti vseh potreb alpinistov, planinske avantgarde. S tistimi skromnimi sredstvi, ki jih alpinistični odsek ima, prireja plezalne tečaje, podpira naveze, ki plezajo v tujini in se udeležujejo zveznih odprav. V letu 1971 so jeseniški alpinisti zabeležili 600 tur in plezalnih vzponov in se med drugim povzpeli na Mont Blanc in Matterhorn. Skupni uspehi nas sicer ne uvrščajo v najkvalitetnejši vrh slovenskega in jugoslovanskega alpinizma, toda posamezniki že od vseh začetkov plezalnega športa pri nas častno zastopajo železarske Jesenice doma in v svetu. Lanskoletne uspehe pa je zasenčil tragičen konec dveh mladih alpinistk Janje Krivic in Brede Rinaldo, ki sta se v pretekli jeseni ponesrečili v Martuljkovi skupini.

Postaja GRS Jesenice sodi med najstarejše in najmočnejše v Sloveniji. Deluje v skladu s pravilnikom PZS in opravlja svojo poglavitno nalogo, preventivno delo in reševalne akcije. Opravlja tudi dežurno službo ob sedežnici v Španovem vrhu in pri vlečnici v Martuljku. V svojem sklopu ima postaja tudi osem vodnikov lavinskih psov, ki delujejo po samostojnem programu. Jeseniški gorski reševalci že nekaj let uspešno pomlajujejo svoje vrste in s tem skrbijo za nenehno rast kvalitete, saj so za vse to največja garancija mladi fant-

je, ki prihajajo iz alpinističnega odseka. Med številnimi posredovanji pri nesrečah v gorah in na smučarskih tereh, so bili največkrat uspešni, štirikrat pa so v dolino prinesli le še trupla. Njihova največja želja je, da bi bilo čim manj nesreč in da bi mladi ljudje, ki zahajajo v gore bolj spoštovali navodila GRS.

Videli smo, da je bilo v letu 1971 delo posameznih odsekov zelo razgibano, v prihodnosti pa bo nujno potrebno oživiti mladinski odsek in pokazati mladim pot v gore.

Razprava se je nadaljevala v gospodarsko-gostinsko smer, kjer glede planinskih postojank tudi ne manjka hudih problemov, vendar bodo o tem napisali kaj več tisti, ki se na te stvari bolje spoznajo. Po končanih razpravah je Janez Hrovat pokazal film o vzponu železarjev na Triglav in o vzponu jeseniških alpinistov na Mont Blanc in Matterhorn. Za prijeten zaključek pa je poskrbel zabavno-glasbeni ansambel, ki je s svojimi vižami ogrel vse prisotne, da so se zavrteli, čeprav večina nič več ne sodi med najmlajše.

Omeniti bi veljalo še to, da so delo društva pozdravili predstavniki številnih gorenjskih planinskih društev, le Planinska zveza Slovenije kot kaže sodi, da nam na Jesenicah ni potreben njen predstavnik. Marsikomu je tak odnos osrednje slovenske planinske organizacije nerazumljiv.

M. Košir

20. februarja zbor na vrhu zasneženega Stola

Alpinistični odsek Planinskega društva Jesenice skupaj z občinskim vodstvom ZZB NOV Jesenice, letos že sedmič vabi vse ljubitelje in obiskovalce zasneženih in razglednih Karavank, da se skupaj z gorskimi reševalci in vodniki lavinskih psov udeležijo sedmega spominskega zimskega pohoda na Stol (2236 m).

Prvega zimskega spominskega pohoda na najvišji vrh Karavank 25. februarja leta 1962, ob dvajsetletnici najvišje bitke v času NOB (20. februarja 1942), se je udeležilo 42 borcev NOV in drugih planincev, lovcev in alpinistov.

Tedaj so se udeleženci prvega zimskega spominskega pohoda na Stol, na pobudo preživelih prvoborcev (Slovenka, Cira, Živana, Jelovčana, Vasja) in drugih zaobljubili, da na ruševinah in pogorišču prve Prešernove koče na Malem Stolu (2193 m) v spomin na to bitko zgradijo novo. To obvezo so tudi držali.

S pomočjo vse gorenjske in slovenske skupnosti so na ruševinah in pogorišču nekdanje Prešernove koče 21. avgusta leta 1966 izročili javnosti nov dom.

Organizatorji vsakoletnega zimskega spominskega pohoda na Stol so zasledovali dva osnovna cilja: obujati spomin na veliko bitko 40 prvoborcev s prek 400 Nemci in domačimi izdajalci in propagirati množično zahtevnejše planinstvo, visokogorski smučarski šport in alpinizem. Poznejši zimski spominski pohodi na Stol so pokazali in dokazali, da je organizatorjem namen popolnoma in v vsakem pogledu uspel.

Poleg vedno redkejših preživelih prvoborcev, se vsakoletnega spominskega zimskega pohoda na Stol udeležujejo vedno večje število partizanov, članov borčevskih, lovskih, planinskih, taborniških in drugih organizacij. Na zasneženi Stol prihajajo navdušeni udeleženci iz Maribora, Kopra, Novega mesta, Celja, Kamnika, Ljubljane, Kranja in številnih drugih bližnjih in bolj oddaljenih krajev, mest, vasi in delavskih centrov.

Če nas je bilo 25. februarja leta 1962 na zasneženem Stolu le 42 in če nas je bilo lani (21. februarja 1971) prek petsto, nas mora biti letos 20. februarja 1972 v počastitev tridesetletnice bitke na Stolu v slučaju lepega vremena in ugodnih snežnih prilik še več.

HOKEJ NA BLEDU

Več let so se morali najbolj zavzeti blejski drsalci voziti na drsanje na Jesenice ali pa so morali čakati na trenutek, ko jezero zamrzne.

Letošnje zimo pa so tudi Blejci dobili svoje drsališče. Za sedaj imajo samo naravno. V bodoče pa bodo dobili umetno pokrito drsališče. To bo velika pridobitev za Bled in blejski turizem.

Na Bledu je veliko zanimanje tudi za hokej. Zbralo se je veliko mladih, ki so željni igrati to moško igro. Tehnična komisija s trenerjem je izbrala izmed njih 20 najboljših mladincev, ki že vadijo pod vodstvom Matka Medja.

Enemu od članov HDK Bled sem zastavil nekaj vprašanj.

Kdo ima največ zaslug, da so na Bledu dobili drsališče in hokejsko šolo?

»Te zasluge pripadajo hokejskemu odboru, turističnemu društvu Bled in gospodarskim organizacijam, ki so z razumevanjem finančno podprle to akcijo.«

Kdaj je bil ustanovljen HDK Bled?

»Ustanovni občni zbor HDK Bled je bil v poletju 1971. leta.«

Kdo je dal pobude za to, da se tudi na Bledu začne igrati hokej?

»Pobuda je prišla od bivših članov odbora HDK Jesenice, kateri sedaj živijo na Bledu, in sicer: Cerar Dragota, Cufar Doreta, Cebulj Borisa in Pogačar Franca ter inž. Pernuša, inž. Golca in funkcionarjev turističnega društva Bled.«

Koliko je bilo vseh pripravljenih fantov?

»Zanimanje je proti pričakovanju zelo veliko, saj se je prijavilo okoli 80 mladincev z Bleda in okoliških krajev, kakor Zasipa, Gorij, Lesc, Radovljice, Begunj, Boh. Bele in Nomnja.«

Ali ste zadovoljni z izbranimi igralci?

»Igralci so dovtetni za igro, disciplinirani pri treningih. Iz njih se da formirati solidno mladinsko moštvo, ki bo lahko že to jesen igralo v mladinski republiški ligi.«

Sedaj vaši fantje trenirajo še brez opreme. Kdaj boste dobili vso potrebno opremo?

»Prepričani smo, da bomo opremo nabavili prek leta in, da bo moštvo opremljeno do začetka tekmovalne sezone 1972/73.«

Ali mislite v bodoče, ko bo na Bledu že pokrito zimsko drsališče, pritegniti na Bled tudi bolj izkušene jugoslovanske igralce?

»Tega ne mislimo, ker nam to trenutno ne dopuščajo finančne možnosti, ker smo prepričani, da lahko v 3-4 letih s svojimi lastnimi igralci pod vodstvom kvalitetnih trenerjev pridemo do takšne kvalitete, katero imajo sedaj vsa boljša moštva Jugoslavije.«

Ali pričakujete pomoč od HDK Jesenice?

»Prepričani smo, da bomo pri našem delu dobili vso potrebno pomoč pri odboru HDK Jesenice. Naša želja je, da bi z njimi tudi čim tesneje sodelovali.«

Dušan Pogačar

Dani KAVČIČ, je kot planšar dobil letošnjo trofejo »Svinjska glava« z osvojitvijo prvega mesta v tekmovalnem delu

Športni park Podmežakljo

Kaj doživiš in vidiš, če zvečer obiščeš športni park Podmežakljo. Predvsem boš začuden, ker pod novozgrajeno streho vlada popoln mir in tema (nedelja ob 19. uri). Ne veš ali je to zaradi nezanimanja za drsanje na Jesenice, ali pa zaradi slabe organizacije. Menim, da zaradi slednjega. Zaman namreč iščeš obvestilno tablo z urnikom prostega drsanja. Težko tudi najdeš nekoga, ki bi ti to vedel povedati. Kakšno nasprotje z redom in disciplino v hali Tivoli, kjer se vse razvija po določenem programu (dostopen tudi javnosti) in kjer med prostim drsanjem za red na ledeni ploskvi skrbijo določeni ljudje in marsikateri nedisciplinirani drsalci tudi odstranijo iz ledene ploskve.

Ce nato zaviješ v bife na kegljišče, te sprejme nepobeljen, slabo razsvetljen, zakajen prostor. Vse skupaj daje videz precejšnje zapuščenosti. Pravo čudo, če boš dobil naročen sendvič, ker ti običajno zmanjkajo.

Na nasprotni strani, kjer je štiritezno kegljišče, so v

zadnjem času namestili avtomate, za katerimi se drena največ šoloobvezne mladine, ki neutrudno polni avtomate z denarjem. Vprašanje je, če ves ta denar, ki se steka v avtomate dajo starši, odnosno, če za to vedo. Sicer ni veliko, če za začetek doma vzameš dinar ali dva, je pa že osnova za navado. Ob zelo poznih večernih urah lahko dobiš v tem prostoru še prave otroke. Vzgojno ali nevzgojno, to je vprašanje? Ali tako nabran denar odtehta škodo, ki je s tem povzročena mladini glede vzgoje in učnega uspeha? Mladina je zelo dovzetna za dobro in slabo, mislim pa, da je to precej dobra vaba, seveda v negativnem smislu.

Po tleh okrog avtomatov leži stotine cigaretnih ogorčkov, vžgalic, papirja, itd. Po ograji visijo plašči, suknjiči, jopice in dežniki. Res bedni in nevzgojeni videz za športni objekt.

Ko zapuščas »Športni park« razmišljaš, da bi odgovorni lahko storili marsikaj, da bi bil športni park res vreden svojega imena. R. J.

Uspešen lavinski tečaj za športne in službene pse

Z namenom, da bi pomnožili število lavinskih psov pri naši gorski reševalni službi, so kinologi ponudili roko in pomoč podkomisiji za lavinske pse pri komisiji za GRS pri Planinski zvezi Slovenije. Po zgledu drugih gorsko reševalnih služb, kolikor jih je vključenih v aktivno delo mednarodne gorske reševalne organizacije IKAR, so tudi pri nas po letu 1948 začeli uvajati lavinske pse v gorsko reševalno službo. To je bilo nujno potrebno, ker so se dobro izvežbani lavinski psi v Franciji, Švici, Italiji, Avstriji in drugih deželah izkazali za najboljše pomočnike in sodelavce pri iskanju in reševanju ponesrečenih planincev, smučarjev, plezalcev in alpinistov iz objema Bele smrti ali sovražnika št. 1.

Dobro izvežbani lavinski psi, so v najkrajšem času odlično nadomestili vse druge tehnične pripomočke, sonde in magnetne iskalce.

Zveza klubov športnih in službenih psov Slovenije, je v organizaciji kinološkega kluba Bled, letos v času od 3. do 6. t. m. pripravila in odlično izvedla že drugi tečaj službenih in športnih psov z namenom, da bi vodnike in pse same, pripravila za odgovorno in naporno lavinsko službo.

Tečaj je bil v vsesplošno zadovoljstvo izveden na odličnih terenih pri Valvasorjevem domu pod Stolom. Udeležilo se ga je 20 službenih in športnih psov iz Zagreba, Maribora, Celja, Ljubljane, Kamnika, Kranja, Trčiča in drugih krajev, postaj LM in GRS iz bližnje okolice, Radovljice, Lesc in Jesenic.

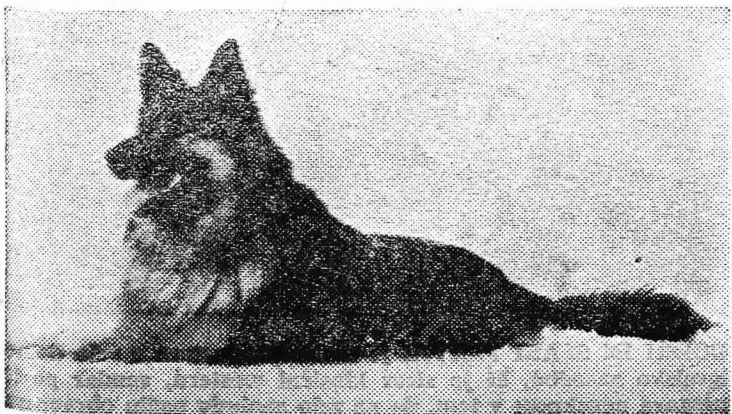
Vsekakor je treba pohvaliti vodnike teh psov, ki kažejo izredno prizadevnost za pomladitev in pomnožitev lavinskih psov, ki so naši gorski reševalni službi še kako potrebni. Njihova prisotnost mora biti na vseh urejenih in še mnogo bolj na neurejenih zimsko športnih središčih v vseh planinskosmučarskih postojankah.

Tečajniki so poslušali vrsto zanimivih predavanj o negi in zdravljenju ter prehrani psov, o nevarnostih gorah, plazov, o tehniki iskanja in reševanja izpod plazov. O prvi pomoči in improvizaciji reševalnih pripomočkov. Prikazan je bil tudi zanimiv film iz takih in podobnih tečajev in reševalnih akcij z lavinskimi psi.

Psi pa so na improviziranih plazovih pokazali kako iščejo ponesrečence. Na tem tečaju so bili doseženi odlični uspehi. Enajst psov je položilo pripravljeno preizkušnjo, štirje so položili izpit prve in prav toliko druge stopnje.

Ob zaključku so vsi udeleženci prejeli zaslužena priznanja in spričevala. Poudarjena in izrečena pa je bila obojestranska želja in potreba po tesnejšem in uspešnejšem sodelovanju lavinske službe pri GRS in republiške zveze športnih in službenih psov.

Na bližnji tečaj lavinskih psov naše GRS bi bilo prav gotovo koristno povabiti in pritegniti tudi službene in športne pse kinologov. Tečaj lavinske službe pri GRS bo predvidoma od 2. do 5. marca v slučaju ugodnega vremena in snežnih prilik v Tamarju ali na Vršču.

Eden od pridnih iskalcev ponesrečencev

Vaje gorske reševalne službe v Španovem vrhu

V petek in soboto 4. in 5. februarja, so obiskovalci Španovega vrha začudeno opazovali skupino gorskih reševalcev, ki je zavzeto v treh Akia čolnih transportirala »ponesrečence« v dolino. Vse je izgledalo kot ob resnični nesreči in nič čudnega ni, če so ljudje presenečeno spraševali, kaj se je zgodilo.

Ker bodo konec meseca februarja na Pohorju tekme reševalnih ekip v nujenju prve

pomoči in vožnji z Akia čolni, se je vodstvo GRS Jesenice odločilo, da z dvodnevno vajo na težkem terenu Španovega vrha utrdijo znanje svojih članov, predvsem pa ekip, ki bodo sodelovale na Pohorju.

Tekmovalna pravila se ne bodo omejevala le na merjenje časa vožnje in na nudenje prve pomoči, temveč bodo izvedenci v ocenjevalni komisiji zahtevali popolno

pravilnost celotnega postopka. Vsi elementi kot so: pristop k ponesrečencu, nudenje prve pomoči, namestitve v čoln in transport, bodo enako strogo ocenjevali. Zmagala bo tista ekipa, ki bo najbolj pravilno in najhitreje izvedla celoten reševalni postopek. Postaja GRS Jesenice bo verjetno sodelovala na Pohorju z dvema ekipama, o čemer se bo podrobneje dogovorilo še vodstvo postaje.

SANKANJE

Na nedeljskem medklubskem sankaskem tekmovanju v Begunjah za Orlov pokal jeseniška ekipa, čeprav precej številna, ni dosegla nekih boljših rezultatov. Dobri so bili le mladinci, medtem ko so člani imeli mnogo smole, saj je vse zaneslo s proge, zaradi česar so izgubili dragocene sekunde. Tekmovanje je potekalo na 1200 m dolgi progi v Dragi s poprečnim padcem 11%, tekmovalci pa so opravili po dva teka pri enosedih in en tek pri dvosedih. Skupno je nastopilo 107 enosedov in 20 dvosedov.

Pri članicah je bila prva Tišlerjeva — Tržič, Jeseničanka Solarjeva je bila 4., pri mladinkah pa je zmagala Perkotova — Tržič.

Pri starejših članih je bil prvi Rudi Teran — Tržič s časom 3.26.9, drugo mesto je zasedel Milan Česen — Tržič, od Jeseničanov je bil boljši le Drago Dokl, ki je zasedel četrto mesto, ostali jeseniški tekmovalci pa so se uvrstili: 8. Vinko Razinger, 9. Janez Meglič. Pri članih — skupno jih je nastopilo 44, so poželi zmagovalce domačini, ki so zasedli vsa prva štiri mesta. Zmagal je Stefan Zupan s časom 3.06.9, Jeseničani pa so se uvrstili: 15. Maks Klinar, 19. Franc Rihtar, 29. Peter Danilović, 32. Zanski, Štalc pa je bil diskvalificiran. Med 25 mladinci je bil prvi domačin Hrovat s časom 3.20.4, naši pa so zasedli mesta: 4. Miha Petercel, 7. Marjan Jamar, 11. Vilman, 14. Lendora, 15. Rekar, 17. Klinar Mirko, 27. Remer, 30. Klinar Marko.

V skupini dvosedov je zmagala dvojica Zupan Š. — Lombar s časom 1.36.4 iz Begunj, naši pa so bili na sledečih mestih: 7. Dokl — Danilović, 11. Klinar Maks — Rihtar, 16. Razinger — Meglič.

Na prvem mednarodnem kriteriju mladincev v sankanju na naravnih progah, na katerem so sodelovali predstavniki Avstrije, Italije in Jugoslavije, so prednjačili avstrijski mladinci. Skupno je nastopilo 30 enosedov in 10 dvosedov. Najuspešnejši v tekmovanju enosedov je bil Avstrijec Gabriel Obernosterer, brat evropskega prvaka pri članih, prvi Italijan Burger je bil na 4. mestu, naši pa so se uvrstili: 9. Petelinkar — Sora, 14. Brane Štefelin — Jesenice in 16. Meglič — Jesenice, kar je glede na kvaliteto udeležencev in doseženi časovni zaostanek zadovoljiv uspeh.

Tekmovanje je potekalo v kraju Aflenz, Avstrija na 1080 m dolgi progi s poprečnim padcem 14% in višinsko razliko 180 m. Proga je bila lepo izpeljana, dobro pripravljena in zelo hitra, saj je bila poprečna hitrost najboljših tekmovalcev čez 80 km na urc, na določenih odsekih, predvsem v cilini

ravnini, pa so dosegali tekmovalci tudi hitrosti čez 80 km/h, kar je za naravno progo zelo velika hitrost in zahteva od tekmovalcev maksimum znanja in izkušnosti.

V tekmovanju dvosedov je naša dvojica Štefelin—Meglič zasedla četrto mesto, zmagala je avstrijska dvojica Graf — Wallner.

Istočasno je potekalo tudi tekmovanje za veliko nagrado Štajerske, ki se ga je udeležilo 80 enosedov in 29 dvosedov.

V soboto in nedeljo (12. in 13. 2. 1972) bo zaradi prostega termina sodelovala močna ekipa naših tekmovalcev na VI. mednarodnem tekmovanju v sankanju na naravnih progah za pokal Evrope v Unterammergau, ZR Nemčija. V ekipi bodo tekmovalci: Begunj, Idrije, Jesenic, Kranja in Tržiča.

V soboto je na programu tudi III. republiško prvenstvo pionirjev in pionirk. Tekmovali bodo v Tržiču na sankaski progi v Podljubelju. Vsaka ekipa je sestavljena iz 5 pionirjev in 5 pionirk.

J.J.

Sodelavci strojnih delavnic na snegu

V soljoto, 5. februarja, je sindikalni odbor strojnih delavnic organiziral smučarsko in sankasko tekmovanje za svoje sodelavce. Obe progi sta bili postavljeni ob strelišču Podmežakljo. Dan je bil meglen, sneg pa mehak, tako da hitrost ni bila preveč velika. Ljudje so spraševali, če je tam v bližini kakšna vlečnica, ker se je zbiralo toliko smučarjev. Hm, ko bi bila res? Solskim otrokom, pa tudi našim delavcem bi vsekakor prav prišla.

Za smučarji so startali še sankasči. Smučarjev se je polotila vnema, pa so si izposodili sanke in v naslednji rundi so še oni posegli v konkurenco. Vseh tekmovalcev v dveh disciplinah je bilo 54, od tega štiri ženske. Zanimivo, zakaj sodeluje na športnih obratah igra tako malo žensk? Res, da jih je zaposlenih v železnari relativno malo, toda izredno majhna udeležba kaže na neke stare navade in predsodke.

Po končani »dirki« so bili vsi skupaj povabljeni v restavracijo Triglav na malo zakusko. Posebna soba ni

ravno majhna, pa je bila vseeno pretesna. Med tem, ko je pripravljali odbor računal rezultate in pripravljali nagrade, so celo zapeli nekaj domačih pesmi. Razpoloženje je bilo res imenitno.

Potem so začeli brati imena zmagovalcev in deliti nagrade. Nagrada je bila podeljena samo prvemu, ostali pa so žrebali. Znano je namreč, da je v obratu nekaj asov — ti naj se pomerijo med seboj za prvo mesto, ostali, ki so pa slabši, naj pa poskusijo srečo v žrebu.

REZULTATI:

Mlajši smučarji: Vlado Repe, Mitja Mišič, Karel Krznarič;

Starejši smučarji: Jože

Bertoncelj, Srečo Taler, Ivan Bucek, Bertoncelj je bivši smučarski as in je moral braniti svojo čast, kar mu je tudi uspelo.

Mlajši sankasči: Miloš Živko, Marjan Burnik, Ignac Juran.

Starejši sankasči: Vinko Razinger, Valentin, Klinar in Ivan Lužnik.

Zenske pa so se uvrstile: Rezka Kavčičeva, Slavka Šmidova in Mojca Nočeva.

Po vsakem tekmovanju ali izletu je slišati podobne ugotovitve. Fantje iz mehanične delavnice Jesenice so se zmedli, da bodo v kratkem podobno tekmovanje ponovili, vsak prijavljeni pa bo priložil po deset din, s čimer bodo krili del stroškov.

Pričetek kegljaške lige

V soboto in nedeljo se bo pričelo moško ekipno prvenstvo Slovenije za leto 1972, v katerem tekmuje tudi ekipa Jesenic. Pravico na tem prvenstvu ima 16 ekip Slovenije. Tekmovalo se bo na osmih kegljiščih in sicer ve-

zno v soboto in nedeljo. Določeni so termini: 12./13. II. — 26./27. II. — 11./12. III. — 15./16. IV. 1972, in to na kegljiščih: »Jesenice«, »Triglav« — Kranj, »Maks Perc« — »Saturnus« v Ljubljani, »Ingrad« — Celje — »Rudar« Trbovlje in Slovenj Gradec — »Konstruktor« Maribor. Tako bo opravila vsaka ekipa 8 nastopov na 8 kegljiščih ali 4 × po 2 nastopa.

Jeseniški kegljači so se uvrstili v to konkurenco že leta 1952 in se obdržali v njej vse do danes. V tem času so bili trikratni prvaki in to v letih 1959 — 1961, vedno so se pa uvrstili v sam vrh. Upajmo, da bodo tudi letos uspešni. V ekipi bodo nastopili: Šlibar, Hafner M., Črv, Jekler, Hafner J., Železnikar, Oblak, Langus, Šmid, Šavnik.

Br

Priprave jeseniških košarkarjev

Članska ekipa Jesenic, se vneto pripravlja na tekmovalno v novi sezoni. Pod vodstvom trenerja Kavčiča, trenirajo trikrat tedensko. Treningi so dosti naporni in poleg kondicijskih priprav vsebujejo tudi vadbo taktike in tehnike posameznih igralcev ter celotne ekipe.

Trener Kavčič bo v letošnji sezoni lahko izbral med naslednjimi igralci: Vauhnik, Čampa, Seršen, Bizjak, Hrstar, Vujačić, Lozar, Noč, Franko, Muharemovič, Šmid, Svetlin in Jeršin. Od Slovana pa se bo v matični klub verjetno vrnil tudi Pirihi. Verjetno pa bo za Jesenice nastopil tudi visoki center Ludvig Bunderla, ki prav v zadnjem času izvrstno igra pri Olimpiji.

Ekipa je dovolj močna in konkurenca bo posebno med mlajšimi igralci izredno huda. Vsak posamezni igralec se bo moral maksimalno prizadevati na treningih in tekmah. To pa je tudi prvi pogoj za kvaliteto. Poprečna starost ekipe je 20 let, poprečna višina pa 196 cm. Med naštetimi petnajstimi igralci je kar pet mladincev, kar obenem obeta tudi dobre rezultate mladinske ekipe.

Torej bera igralcev je dosti številna. Če k članski ekipi prištejemo še mladinsko in pionirsko ekipo ter žensko člansko in pionirsko ekipo, vidimo, da je na Jesenicah dovolj zanimanja za košarko. Žal pa KK Jesenice primanjkuje predvsem ljudi, ki bi hoteli voditi klub, ki bi

želeli delati v odboru. V pretekli sezoni je delal le predsednik Vinko Rotar ter dva ali trije člani, ki so pri klubu že od vsega začetka. To pa je za tako številen kader igralcev dosti premalo.

Upamo, da se bo stanje v tej sezoni obrnilo na bolje, da bo košarkarski klub dobil nove moči za delo na organizacijskem področju.

Smučarska šola za najmlajše

Podobno kot v preteklih letih je bila tudi letos v zimskih šolskih počitnicah izvedena akcija »naučimo se smučanja«. Akcija je bila usmerjena na vse začetnike, ki bi želeli pridobiti osnovno znanje v smučanju.

Te ugodnosti so izkoristili predvsem mlajši učenci nižjih razredov osnovnih šol.

Ugodni snežni pogoji in simboličen prispevek, ki ga je moral prispevati vsak začetnik, so omogočili mnogo boljše izvedbo in tudi uspeh v primerjavi s prejšnjimi leti. Tečaji so bili povsod v neposredni bližini naselja. Tako so lahko otroci sami brez spremstva obiskovali tečaje.

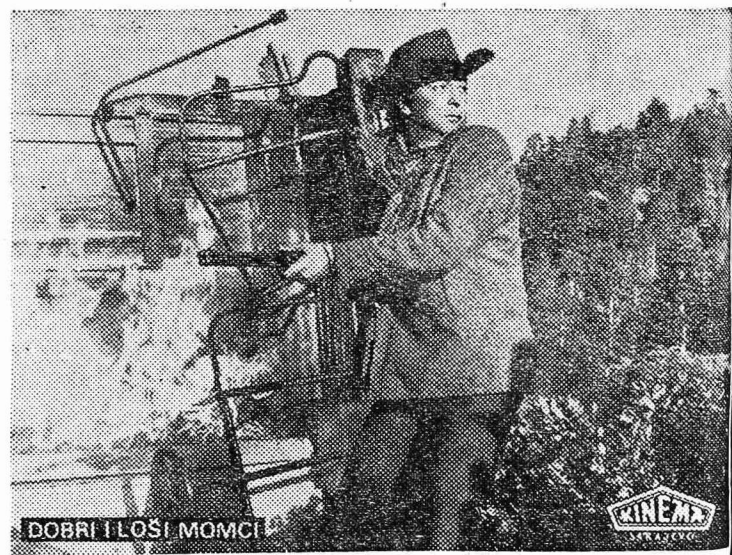
Akcijo je izvedla v sodelovanju krajevnih smučarskih organizacij in šol občinska športna zveza. Vadba je potekala v dopoldanskem in popoldanskem času v vseh krajih naše občine od Kranjske gore do Zirovnice.

Strokovno vodstvo je potekalo v 24 skupinah, kjer je

bilo vključenih 315 začetnikov.

Kaže, da smučanje postaja vse bližje naši mladini in

prav je tako. Kdo ve kakšna bodočnost se še obeta nekemu, ki se je letos naučil smučarske abecede.

DOBRI IN SLABI FANTJE je ameriški western z zelo dobro igralsko zasedbo, ki je sicer klasični western, vendar pa je njegova posebnost v tem, da na zelo zanimiv način obravnava problem stare in mlade generacije. Film je v teh dneh na sporedu v naših kinematografih.

Kaj bodo gledali v kinu

Kino RADIO

21. februarja amer. film **LETEČI VRAGI**, v režiji Edvard Sutherland, v glavni vlogi Stan Laurel, ob 15. uri
12. in 13. februarja amer. film **UPORNIK SE VRAČA**, v režiji Ray Enright, v glavni vlogi Randolph Scott, ob 17. in 19. uri.

14. februarja angl.-ameriški barvni film **SLED VODI V SOHO**, v režiji Sam Wanamaker, v glavni vlogi Joana Brynner, ob 17. in 19. uri.

15. in 16. februarja amer. CS barvni film **DEVICA IN CIGAN**, v režiji Christopher Milles, v glavni vlogi Joana Shimkus, ob 17. in 19. uri.

17. februarja amer. barvni film **TARZANOVO IZZIVANJE**, v režiji Robert Day, v glavni vlogi Jack Mahoney, ob 17. in 19. uri.

18. februarja italij.-ameriški barvni film **V VRTINCU NEMIROV**, v režiji Elio Petri, v glavni vlogi Vanesa Redgrave, ob 17. in 19. uri.

19. februarja franc. CS barvni film **SIRENA MISSISSIPIJA**, v režiji Francois Truffaut, v glavni vlogi Jean Paul Belmondo, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVZ

12. in 13. februarja amer. CS barvni film **DEVICA IN CIGAN** ob 18. in 20. uri

13. februarja amer. film **LETEČI VRAGI** ob 10. uri

14. in 15. februarja ameriški film **UPORNIK SE VRAČA**, ob 18. in 20. uri

16. februarja amer. barvni film **TARZANOVO IZZIVANJE** ob 18. in 20. uri

17. in 18. februarja italij. barvni film **NEVIDNA ŽENA** ob 18. in 20. uri

19. februarja italij. barvni film **AFERA NA AZURNI OBALI** ob 18. in 20. uri

Kino DOVJE

12. februarja italij.-franc. barvni film **DVOBOJ NA SVETU**

13. februarja nem. barvni film **ČUDEŽ LJUBEZNI**

16. februarja amer. film **UPORNIK SE VRAČA**

19. februarja italij. barvni film **NEVIDNA ŽENA**

Kino KRANJSKA GORA

12. februarja amer. barvni film **DOBRI IN SLABI FANTJE**

13. februarja italij. barvni film **NEVIDNA ŽENA**

15. februarja angl.-ameriški barvni film **SLED VODI V SOHO**

17. februarja amer. CS barvni film **DEVICA IN CIGAN**

19. februarja amer. film **UPORNIK SE VRAČA**

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

12. februarja amer. film **LETEČI VRAGI** ob 17. uri

12. februarja nem. barvni film **ČUDEŽ LJUBEZNI** ob 19. uri

13. februarja angl.-ameriški barvni film **SLED VODI V SOHO** ob 17. uri

13. februarja amer. barvni film **DOBRI IN SLABI FANTJE** ob 19. uri

16. februarja italij. barvni film **NEVIDNA ŽENA** ob 19. uri

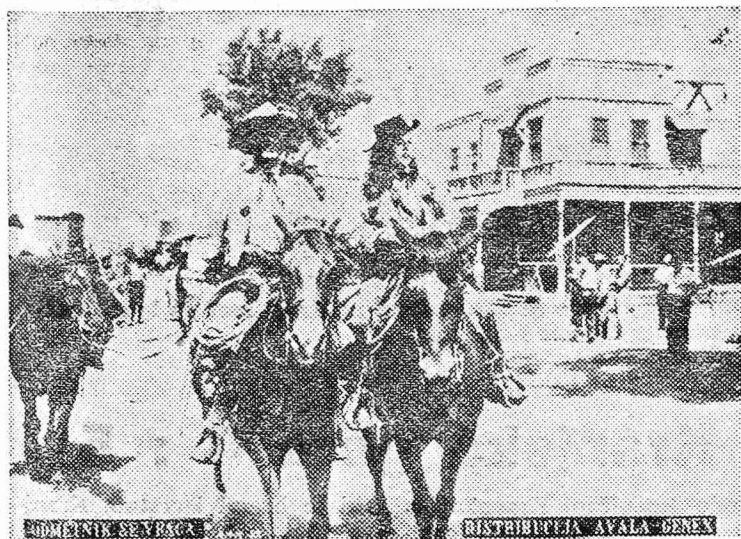
19. februarja ameriški CS barvni film **DEVICA IN CIGAN** ob 19. uri

Gledališče

PETEK, 11. 2. 1972 ob 12. uri E. O'Neill: **STRAST POD BRESTI** — zaključena predstava za gimnazijo in srednje šole Jesenice

ob 17. uri E. O'Neill: **STRAST POD BRESTI** — zadnja predstava — vstopnina 1,00 ND

SOBOTA, 12. 2. 1972 ob 19.30 T. Partljič: **NAJ POJE ČUK** — gostovanje Primorskega dramskega gledališča Nova Gorica.

UPORNIK SE VRAČA, je ameriški western, ki ga imenujejo tudi film nasilja. Film je na sporedu v naših kinematografih.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru martinarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Marjan Rusjan

PREKLIC

Preključim vse nepremišljene in neresnične besede, ki sem jih izrekel v garderobi strojnih delavnic na ime Elica Kelvišar, poročena Potočnik.

Evgen Klemenc

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame in sestre

JERICE GAŠPERIN

se iskreno zahvaljujem dr. Milanu Čehu za vso nego in lajšanje bolečin pokojnice. Zahvaljujem se vsem, ki so darovali vence in cvetje ter jo pospremili na zadnji poti. Zahvaljujem se pevcem za ubrano petje in vsem sosedom, ki so nam pomagali ob težki izgubi.

Se enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: hčerka Minika, hčerka Julka z družino, sin Milan z družino, sestra Lucija z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob mnogo prerani smrti moža, očeta, sina in brata **IVANA KOČMAR**

se zahvaljujem sodelavcem iz strojne delavnice železarne Jesenice, bolnici Jesenice, otroškemu vrtcu Jesenice, sestanovalcem, znancem, prijateljem in sorodnikom za pozornost v teh težkih dneh in za podarjene vence ter cvetje.

Zahvaljujem se tudi pevcem za žalostinke, govorniku za poslovilne besede, vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in sočustvovali z nami, kakor tudi lastnikom osebnih vozil.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Ana s sinom Alenom in hčerkico Silvico

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, brata in starega očeta

FRANCA SMOLEJA

se najtopleje zahvaljujem dr. Čehu za dolgotrajno zdravljenje na domu.

Zahvalo smo dolžni družinam Markež, Smolej in Rozman za vso pomoč, ki so nam jo nudili v težkih trenutkih.

Enaka zahvala velja pevcem za žalostinke, darovalcem cvetja in vencev, ter vsem lastnikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo.

Iskrena hvala vsem, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje in ga spremili na zadnji poti.

Zalujoči: žena Marija, sinovi Stanko, Tonček in Janko z družinami, sestrj Francka in Tončka, brata Miha in Pavel, ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše ljube drage žene, mame, sestre in tete

ALOJZIJE CUZNAR

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste nam ob težkih trenutkih stali ob strani. Zahvaljujem se dobrim sosedom za njihovo pomoč, vsem sorodnikom in znancom za izraženo sožalje in darovano cvetje. Prisrčna zahvala vsem sodelavcem dne Ažman za darovani venec.

Zalujoči: mož Franc, sinova Marjan in Andrej in ostalo sorodstvo

Prometno, hotelsko in turistično podjetje »VIATOR«

Poslovna enota Jesenice ex »Ljubljana transport«

razglašuje naslednja prosta delovna mesta:

- SAMOSTOJNI KOMERCIALIST** v turistični poslovalnici na Jesenicah
- KONTROLOR IZTRŽKOV (BLAGAJNIK)** v hotelu »Špik« v Gozd Martuljku
- TAJNICA** na upravi poslovne enote na Jesenicah

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- pod 1. višja ali srednja strokovna izobrazba komercialno-ekonomske smeri, 3 leta prakse na enakem ali podobnem delovnem mestu, znanje nemščine;
- pod 2. srednja strokovna izobrazba gostinske ali ekonomske smeri, 3 leta prakse v blagajniškem poslovanju;
- pod 3. srednja ali nepopolna srednja strokovna izobrazba ekonomske ali administrativne smeri, znanje strojepisja.

Kandidati bodo sprejeti na delo s polnim delovnim časom za nedoločen čas. Nastop dela je možen takoj ali po dogovoru. Poskusno delo je določeno s pravilnikom o sistemizaciji. Kandidati naj vložijo prošnje na naslov »Viator« PE Jesenice v roku 10 dni po objavi.

VABILO IN PROSNJA

Za sestavo popolne kronike vseh zimskih spominskih pohodov na Stol in gradnje nove Prešernove koče na Malem Stolu, naprošata občinski odbor ZZZB NOV Jesenice in alpinistični odsek Planinskega društva Jesenice udeležence vseh dosedanjih pohodov in graditelje novega Prešernovega doma na Stolu, še prav posebej filmarje in fotografe za vse, kakršne koli filme, diapozitive in fotografije ali kakršne koli drug dokumentaren material, eksponat ali rekvizit.

Vsi avtorji in lastniki filmov, diapozitivov in fotografij naj posodijo ali odstopijo te dokumentarne posnetke zgoraj navedenima organizatorjema zimskih spominskih pohodov in gradnjo nove Prešernove koče na Stolu.

V pričakovanju kakršnih koli dokumentov in eksponatov se vsem lastnikom in avtorjem priporočamo in zahvaljujemo.

SPORTNO OBVESTILO!

NTK Jesenice organizira v sredo 16. februarja ob 15. uri izbirne tekme v namiznem tenisu za ekipo železarne Jesenice, ki bosta sodelovali na prvenstvu ZPSZ 19. februarja na Jesenicah.

Tekmovanje bo potekalo v dveh skupinah:

1. člani (letnik 1938 in mlajši),
2. starejši člani (letnik 1937 in starejši).

Pravico sodelovanja imajo vsi člani kolektiva (v rednem delovnem razmerju), ki niso trenutno v bolniškem staležu.

Tekmovalci naj prinesejo s seboj copate in loparje. NTK Jesenice

OBVESTILO

Pihalni orkester Jeseniški železarji Jesenice, bo na pustni torek, dne 15. t. m. priredil »maškeradni sprehod« z igranjem poskočnih skladb na Jesenicah.

Odhod ob 16. uri izpred gledališča do železniške postaje in nazaj.

Na maškeradni sprehod vabimo v čim večjem številu skupine in poedince v maskah — ples v maskah! Prireditelj

RAZPIS

Društvo upokojencev Javornik — Koroška Bela, razpisuje prosto delovno mesto točaja-ke, v domu upokojencev na Javorniku. Delo v bifeju je primarno nagajeno. Bife posluje vsak dan od 10. do 12. ure ter popoldne od 16. do 21. ure. Ob ponedeljkih je bife zaprt.

Potrebne informacije dobite v domu upokojencev na Javorniku, vsak torek od 9. ure dalje. Prednost imajo upokojenci.

Uprava TVD Partizan Jesenice vas vabi na **TRADICIONALNO OTROŠKO MAŠKERADO** ki bo v nedeljo 13. februarja ob 16. ure v telovadnici Partizana.

MASKE BODO NAGRAJENE!

Vstopnina odrasli 3,00 ND.

Otroci in maske imajo prost vstop!

Uprava

Predpust na Črnem vrhu

V nedeljo, 6. februarja, je bilo na Črnem vrhu že petič animivo predpustno tekmo-ranje za trofejo Svinjska glava. Tudi letos se je zbralo okoli doma, kjer je bil cilj tekmovalca in osrednji prostor vsega dogajanja precej gledalcev in pa blizu 30 pust-nih mask. Ti so tekmovali na smučeh, vendar zaradi mask ne kdo bo najhitrejši, temveč za srednji čas med najbolj-šim in najslabšim. Tako je letošnje trofejo dobil plan-šar, ki ga je predstavljala Da-ni Kavčič z Jesenic. Priredi-tev Svinjska glava je v petih letih dobila ugled, saj je vsa-ko leto več zanimivih in kvalitetnih pustnih mask, pa tudi dovolj duhovitih domi-slic in pripomb. Najpogostej-ša tema letošnjega predpust-nega tekmovalca so bile olimpijske igre in vse kar se je dogajalo ob tem od kritike našega olimpijskega komite-ja, do diskvalifikacije avstrijs-kega smučarja Schranza. Tudi prvo nagrajena maska je bila v tem smislu, saj je Jože Klinar-Moko olimpijski komite postavil kar na pra-vega osla. Duhovita je bila drugo nagrajena maska Bine-ta Kobentarja, ki je prikazal rezultat naših cest — pro-metni karambol. Tretjo na-grado pa je dobil Janko Pirc za svoj moto skikjöring. Prav gotovo je bilo še najmanj deset mask, ki bi morda za-sluzile tudi višjo nagrado, pa kaj ko vsi ne morejo biti najboljši.

Tudi to pot je bilo ob po-sameznih maskah dovolj du-hovitih pripomb, pa čeprav je moral Franci Košir v zad-njem trenutku zaradi spre-menjenega odhoda na turne-jo ansambla Avsenik odpove-

dati sodelovanje. Treba je reči, da sta nalogo komenta-torja dobro opravila Tone Fornezzi-Tof in pa Luka Pri-stov, dosednji župan, ki se v svoji mandatni dobi ni mogel pohvaliti s kakšnim posebnim uspehom. Zato so za novega župana Črnega vrha izvolili Florjana Mlakar-ja-Frča.

Kranjska gora ne pozna strahu

Tekmovanje za pokal ho-kejske zveze, dobiva že prve zaplete. Iz kola v kolo je tekmovalce vedno bolj zani-mivo in zmagovalce neznani. V tem tednu so domača športna dogajanja postavljena zaradi olimpijade v Sap-poru v ozadje, vendar pa imajo prijatelji hokeja prav zaradi olimpijade dosti gra-diva, za kritične pripombe glede na slabe igre naše re-prezentance.

V domačem tekmovalju tu-di v tem kolu presenečenja niso izostala. Kot največje je potrebno omeniti nepričako-van poraz igralcev Jesenic proti moštvu Kranjske gore in visok poraz Medveščaka na domačem igrišču proti moštvu Olimpije. Medveščak je tako odpadel iz borbe za prvo mesto, verjetno zaradi notranjih nesoglasij med igralci in trenerjem, še naj-več problemov pa jim dela igralec Ančević, kar se seve-da pozna na igri celotnega moštva. Srečanje Jesenic in Kranjske gore je bilo po-membno predvsem zaradi možnosti Jesenic, da osvoji vsaj pokal v tem tekmoval-

V petih letih je prireditev za trofejo Svinjska glava po-stala že toliko popularna, da bi jo bilo treba v naslednjih letih nekoliko dopolniti in po-pestriti. Organizatorji že se-daj razmišljajo o nekaterih spremembah z namenom, da bi prireditev postala še bolj zanimiva, da bi postala pravi predpustni karneval.

nju. Dogodki na ledu pa so pokazali drugače. Mladi Kranjskogorci so se zagriže-no borili od začetka do kon-ca srečanja in zaslužno pre-magali Jeseničane. Igra v pri-vih dveh tretjinah ni bila po-sebno lepa. Jeseničani so pre-cej več napadali, vendar so bile njihove akcije vse pre-več individualne, tako da iz-redno razpoloženemu vratarju Žbontarju ni bilo težko ubraniti vse strele na svoja vrata. Izredno nevarni pa so bili Kranjskogorci v nasprot-nih napadih iz katerih so tu-di dosegli gole in presenetlji-vo vodili že s 4:0. Visoko vod-stvo je v zadnji tretjini le vzdramilo premalo borbene Jeseničane, vendar je bilo do konca srečanja premalo ča-sa, da bi se dalo nadoknadi-ti zamujeno. Kranjskogorci so na koncu srečanja zmago sprejeli z veseljem, vendar pa so precej pokvarili možno-sti Jeseničanom za osvojitev 1. mesta. Vendar pa je po srečanju prepozno ugotavljati vzroke poraza, saj so vsi pri-sotni gledalci lahko ugotovili, da so Jeseničani vzeli sreča-nje vse premalo resno, pre-pričani da jim zmaga ne mo-re uiti.

V soboto ob 18. uri gostuje na Jesenicah Olimpija. Kranjskogorci imajo veliko priložnost, da zmagajo tudi proti Olimpiji, seveda če se bodo tako borili kot so se v soboto proti Jeseničanom. Moštvo Jesenic potuje v so-boto v Zagreb. Slaba forma Medveščaka daje precej upa-nja na zmago, ki je tudi nuj-na v borbi za 1. mesto. Si-cer pa lahko pričakujemo no-vih presenečenj saj je to tek-movanje izredno izenačeno.

Prvonagrajena maska »olimpijski komite«, duhovita zamisel Jože Klinarja-Moka

Drugo nagrajeno masko »odhod na drugi svet po karambolu«, je predstavil Bine Kobentar

Učenci osnovnih šol so tekmovali v veleslalomu

Preteklo soboto, 5. 2., je bilo na Blejski Dobravi ob-činsko prvenstvo v velesla-lomu za učence in učenke osnovnih šol jeseniške obče-ne.

Organizatorju TVD Parti-zan Blejska Dobrava se je prijavilo na startu več kot 160 tekmovalcev in tekmo-valk iz vseh osnovnih šol razen osnovne šole Tone Ču-far. Organizacija in samo tekmovalstvo je bilo dobro iz-vedeno, dobro izvedbo pa so omogočili tudi dobri snežni pogoji.

Rezultati tega tekmovalstva so naslednji:

Mlajše mladinke: roj. 1957 in 1956: 1. Oitzel Edith (Kr. gora) 42,8, 2. Kerec Slavica (P. Voranc) 46,0, 3. Zupan Marta (Kr. gora) 47,4.

Starejše pionirke: roj. 1959 in 1958: 1. Pesjak Mojca (P. Voranc) 34,6, 2. Legat Mojca (Zirovnica) 34,7, 3. Baloh Li-dija (Zirovnica) 37,5.

Mlajše pionirke: roj. 1960

in 1961: 1. Klinar Barbka (Mojstrana) 38,2, 2. Konič Damjana (Kr. gora) 43,0, 3. Preželj Stela (Kr. gora) 44,0.

Cicibanke: roj. 1962 in ml.: 1. Štravs Eva (P. Voranc) 17,0, 2. Dolenšek Bernarda (Kr. gora) 18,0, 3. Benedičič Barbka (P. Voranc) 18,0;

Cicibani: roj. 1962 in ml.: 1. Soklič Robert (P. Voranc) 16,0, 2. Lebar Mirč (Kr. go-ra) 16,0, 3. Jakelj Janez (Kr. gora) 16,1.

Starejši pionirji: roj. 1959 in 1958: 1. Rabič Branko (Mojstrana) 1,03,5, 2. Legat Radko (Mojstrana) 1,03,5, 3. Legat Janko (Mojstrana) 1,03,7.

Mlajši pionirji: roj. 1960 in 1961: 1. Jelovčan Miha (Kr. gora) 49,5, 2. Demec Ljubo (Kr. gora) 52,0, 3. Podlipec Samo (Zirovnica) 52,7.

Mlajši mladinci: roj. 1956 in 1957: 1. Rovani Miro (Kr. gora) 58,7, 2. Debevc Marjan (Kr. gora) 59,4, 3. Svetina Roman (Kr. gora) 1,01,3.

Jesenice : Kranjska gora 4 : 5

Drsališče Podmežakljo, gle-dalcev 500, sodnika Benedi-čič in Petrič (Jesenice).

Strelci za Kranjsko goro: Šebjanič 1, Kunšič 1, Hafner 2, Pirih 1.

Za Jesenice: T. Košir 3, M. Jan 1.

Kranjskogorci so že v 7. minuti vodili z 1:0, igra je bila precej enakovredna, če-prav je bilo pričakovati, da

bodo Jeseničani Kranskogor-ce potisnili v obrambo. Igral-ci Kranjske gore se niso ustrašili svojih vzornikov ter napade vračali veliko bolj ne-varno in precizno. V 15. mi-nuti je Hafner dosegel še drugi gol. Nekateri gledalci so pričakovali preobrat, ven-dar tega tudi v drugi tretjini ni bilo. Igra je bila izredno hitra in zanimiva. Jeseničani so veliko napadali, vendar je bil junak večera M. Žbontar,

ki je branil izvrstno. Kranj-skogorci so na splošno pre-senečenje v 32 minuti druge tretjine vodili že s 4:0. Od ta-krat naprej pa so Jeseniča-ni le uvideli, da morajo za-četi drugače, sicer bi dožive-li pravo katastrofo. V zadnji tretjini so bili napadi na vra-ta Žbontarja že bolj številni in nevarnejši, vendar kljub doseženim trem golom, Jese-ničani niso mogli doseči več kot minimalen poraz.